CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

COMPILED

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

स्मृति

मूल और अर्थ सहित

जिसको

चित्रगुप्तवंशी [illegible] दूसरे मुन्शी काली प्रसाद वकील अदालत ने बनवाकर छपवाया

ہندو دھرم شاستر

مول سنسکرت وارتھ سہت بھاکھا [illegible]

منشی کالی پرشاد صاحب وکیل عدالت سری باستو دوسرے چترگپت بنسی نے پنڈتوں کی سہایتا سے اولتھا کرا کے

مطبع منشی نول کشور لکھنؤ میں چھپوایا

47:U

COMPILED

CHECKED 1973

Initial

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سری گنیش آئینہ بید اور اسمرت کے جاننے والے سری بشن جی علیحدہ بیٹھے ہوئے تھے۔ اونسے کلاپ گانون کے رہنے والے سب منوں نے پوچھا ۱ کہ ست جگ کے انت مین نہ تن دھرم چھین ہوگیا ہے اور اوسکے چھین ہونے سے دھرم کا مارگ نہین رہا ہے

श्रीगणेशाय नमः ॥ विष्णुमेकाग्रमासीनं श्रुति स्मृतिविशारदम् । पप्रच्छुर्मुनयस्सर्वे कलापग्रामवासिनः १ कृते युगे ह्यपक्षीणे लुप्तो धर्म्मस्सनातनः । तत्र वैशीर्य्यमाणे च धर्मो न प्रतिमार्गितः २ त्रेतायुगेऽथ संप्राप्ते कर्तव्यश्चास्य संग्रहः । यथा संप्राप्यते स्माभिस्तत्वन्नो वक्तुमर्हसि ३ वर्णाश्रमाणां यो धर्मो विषेषश्चैव यः कृतः । भेदस्तथैव चैषां यस्तन्नो ब्रूहि द्विजोत्तमः ॥ ४ ॥ ४ ॥ ४ ॥

۳ اب تریتا جگ پراپت ہوا ہے سو اوسکو سنگرہ کرنا چاہیئے جس پرکار سے ہم لوگون کو وہ پراپت ہو سو آپ کہیئے ۴ برن و آسرم کا جو بسیکھ دھرم کہا گیا ہے اور جو اونکا بھید ہے سو ہے رجون مین اوتم ہم سے کہیئے ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۵ رکھیون کے سموہ مین آپ کی بدھات اوتم ہے اور ہے سو برت سب دھرمون کا کوئی کہنے والا اور نہین ہے ۶ آپ
جیسا دھرم کہین گے ویسا ہم لوگ کرینگے۔ اے دُج ہم لوگ دھرم کے ابھلاکھی ہین تس سے ہے دج ست آپ کہیے

ऋषीणां समवेतानां त्वमेव परमो मतः । धर्मस्येह समस्तस्य नान्यो वक्तास्ति सु
व्रत ५ श्रुत्वा धर्मं चरिष्यामो यथावत्परिभाषितम् । तस्माद्ब्रूहि द्विजश्रेष्ठ धर्म
कामा इमे द्विजाः ६ इत्युक्तो मुनिभिस्तैस्तु विष्णुः प्रोवाच तांस्तदा । अन
घाः श्रूयतां धर्म्मो वक्ष्यमाणो मया क्रमात् ॥ ७ ॥ ब्राह्मणः क्षत्रियो
वैश्यः शूद्रश्चैव तथा परे । एतेषां धर्मसारं यद्वक्ष्यमाणं निबोधत ॥ ८ ॥

۷ جب منون نے ایسا کہا تب بشن جی بولے۔ کہ ہے پاپ رہت لوگ ہم دھرمونکو کرم سے کہتے ہین سنیئے ۸ براہمن
چھتری بیس سودر اپر لوگ انکا جو دھرم کہا جاتا ہے سو سنیئے

47.U

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

९ رِتُ رِتُ مین سنجوگ سے جو براہمن آپ اُوتپن ہوتا ہے۔ تِس سے براہمن کا سنسکار گربھ کے آدمین کرنا چاہیئے ۱۰
سی منت کرم اِستری کا سنسکار نہین ہے۔ گربھ کا سنسکار ہے سو ہر گربھ مین کرنا چاہیئے ۱۱ پتر کے اُتپن مین

ऋतौऋतौ तु संयोगाद्ब्राह्मणो जायते स्वयम् । तस्माद्ब्राह्मण संस्कारं गर्भादौ तु
प्रयोजयेत् ९ सीमंतोन्नयनं कर्म न स्त्री संस्कार इष्यते । गर्भस्यैव तु संस्कारो
गर्भे गर्भे प्रयोजयेत ॥१०॥ जातकर्म तथा कुर्यात्पुत्रे जाते यथोदितम् ।
वहिर्निष्क्रमणं चैव तस्य कुर्याच्छिशोः शुभम् ११ षष्ठे मासे च संप्राप्ते अन्न
प्राशनमाचरेत् । तृतीयेऽब्दे च संप्राप्ते केशकर्म समाचरेत् ॥ १२ ॥ १२ ॥

جات کرم جیسا کہا ہوا ہی ویسا کرنا چاہیئے۔ اور لڑکے کے باہر نکالنے کا سُبھ کرم کرنا چاہیئے ۱۲ چھٹے مہینہ مین
اَنّ پراسن اور تیسرے برس مونڈن کرنا چاہیئے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۱۳ اگربھ کے آٹھوین برس مین براہمن کا جگیوپبیت کرنا چاہیے تب دوجت پراپت ہونے سے گایتری کا
ادھکاری ہوتا ہے ۱۴ اگربھ سے گیارہوین چھتری کا اور بارہوین بیس کا دج کرم براہمن کراوے ۱۵ شودر

गर्भाष्टमे तथा कर्म ब्राह्मणस्योपनायनं । द्विजत्वे त्वथ संप्राप्ते सावित्र्यामधि
कारभाक् १३ गर्भादेकादशे सैके कुर्यात् क्षत्रियवैश्ययोः । कारयेद्द्विजक
र्माणि ब्राह्मणेन यथाक्रमम् १४ शूद्रश्चतुर्थो वर्णस्तु सर्वसंस्कारवर्जितः ।
उक्तस्तस्य तु संस्कारो द्विजेष्वात्मनिवेदनम् १५ यो यस्य विहितो दंडो मे
खलाजिनधारणम् । सूत्रं वस्त्रं च गृह्णीयाद्ब्रह्मचर्येण यंत्रितः ॥ १६ ॥ १६ ॥

چوتھا برن سب سنسکار سے رہت ہے۔ اوسکا سنسکار یہ ہے کہ اپنے کو دج کی سیوکائی مین لین رکھے ۱۶ جسکو
جیسا دنڈ یا میکھلا یا اجن ارتھات چرم یا سوتر یا بستر کی آگیا ہے اوسکو برہم چرج کرکے گرہستی کرنا چاہیے۔

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

१७ برہم مہورت مین ارتھات دو گھڑی رات رہے اوٹھکر تین بار جل سے آچمن کرے - پرانایام کرکے چپ ہوکر استھت ہو

१८ بوتر جل اپنی آتما پر چھڑکے اور جب تک سورج نہ نکلے تب تک گایتری کو جپتا ہوا استھت رہے १९

ब्राह्मे मुहूर्त उत्थाय चोपस्पृश्य पयस्तथा । त्रिराचम्य ततः प्राणांस्तिष्ठेन्मौनी समाहितः १७ अब्दैवतैः पवित्रैस्तु कृत्वात्मपरिमार्जनम् । सावित्रीं च जपंस्तिष्ठेदासूर्योदयनात्पुरा १८ अग्निकार्यं ततः कुर्यात्मातरेव व्रतं चरेत् । गुरवे तु ततः कुर्यात्पादयोरभिवादनम् १९ समित्कुशांश्चोदकुंभमाहृत्य गुरवे व्रती । प्रांजलिस्सम्यगासीन उपस्थाय यतः सदा २० ॥ २० ॥ २० ॥

پیچھے سنکلپ کرکے ہوم کری برت کو دھارن کری پھر گورو کے چرن کمل کو دنڈوت کرے ۲۰ برہم چاری کو چاہیے کہ لکڑی - کس - پانی کا گھڑا - لاکر ہاتھ جوڑ کر اچھی طرح سے بیٹھے ہوئے گورو کے سمیپ رکھے + + + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۲۱ جس جن گرنتھ کو پڑھے اوسکا سنکلپ کرے۔ اور گایتری سے آرنبھ کرکے پیچھے سب بیدون کو پڑھے

۲۲ جب بھکشا کا سمے آوے تو دو جاتیون سے بھکشا لیوے۔ اور گورو کے سامنے رکھ کر گورو کی آگیا لے بھوجن کرے

यं यं ग्रंथमधीयीत तस्य तस्य व्रतं चरेत्। सावित्र्युत्क्रमात्सर्वमावेदग्रहणो
त्तरम् २१ द्विजातिषु चरेद्भैक्ष्यं भिक्षाकाले समागते। निवेद्य गुरवे श्नीयात्सम
तो गुरुणा व्रती २२ सायंसंध्यामुपासीनो गायत्र्यष्टशतं जपेत्। द्विकालभो
जनार्थं च तथैव पुनराहरेत् २३ वेदस्वीकरणे हृष्टो गुर्वधीनो गुरोर्हितः
। निष्ठां तत्रैव यो गच्छेन्नैष्ठिकस्स उदाहृतः ॥२४॥२४॥२४॥२४॥

۲۳ سانجھ سمے سندھیا کرکے ۱۰۸ بار گایتری جپے دوسرے کال کے بھوجن کے لئے پھر اسی پرکار کرے ۲۴۰

بید پڑھنے مین پرسن رہے گورو کے آدھین رہے اور گرو کا ہت کرے۔ جو گرو کے پاس باس کرے تو نیشٹھک کہلاتا ہے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۲۵ یہی بدھ اچھی پرکار کرے۔ اور بید پڑھ کر گرہست دھرم کی اچھا کرے تو گرو کے گھر سے چلا آوے ۲۶ اسی
پرکار بدھ سے استری لیوے جو اتم کل کی سبرن وا سولکشن ہو ۲۷ بواہ کرکے چھ مہینہ یا برس دن جو

अनेन विधिना सम्यक्कृत्वा वेदमधीत्य च। गृहस्थधर्ममाकांक्षन्गुरुगेहाद्दु
पागतः २५ अनेनैव विधानेन कुर्याद्दारपरिग्रहम्। कुले महति सम्भूतां सव
र्णालक्षणान्विताम् ॥ २६॥ परिणीय तु षण्मासान्वत्सरं वा न संविशेत्।
औदुम्बरायणो नाम ब्रह्मचारी गृहे गृहे २७ ऋतुकाले तु संप्रामे पुत्रार्थी संवि
शेत्तदा। जाते पुत्रे तदा कुर्यादग्न्याधेयं गृहे वसन् ॥ २८॥ २९॥ २८॥

گھر نجاے تو اوسکو اودمبراے برہم چاری گھرون گھرون مین کہتے ہین ۲۸ رت کال آنے پر پتر کے ارتھ گھر مین جاے۔
پتر ہونے پر گھر مین رہ کر اگن ہوتر کرے + + + + + + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

२९ پُتر ہونے پر بنا رِت گمون کرے تو گرہستی کو دوش ہوتا ہی۔ چوتھے پہر جو گرہست آسرم مین رہنے والا برہم چاری
بھول نجاے۔ بشن کے دھرم شاستر کا ایک ادھیاے سماپت ہوا دوسرا ادھیاے - ۳۰ اسکے اوپر ہم

पुत्रेजातेऽनृतौ गच्छन्संप्रदुष्येत्सदा गृही। चतुर्थे ब्रह्मचारी च गृहे तिष्ठन्न
विस्मृतः २९ (इति वैष्णवधर्मशास्त्रे प्रथमोध्यायः ॥१॥) अतः परं प्रवक्ष्यामि
गृहीणां धर्ममुत्तमम्। प्राजापत्यपदस्थानं सम्यक्कृत्यं निबोधत ३० सर्वः कल्पे समु
त्थाय कृतशौचस्समाहितः। स्नात्वा संध्यामुपासीत सर्वकालमतंद्रितः ३१ अज्ञाना
द्यदि वा मोहाद्रात्रौ यद्दुरितं कृतम् प्रातःस्नानेन तत्सर्वं शोधयंति द्विजोत्तमाः ॥ ३२ ॥

گرہست کا اُتم دھرم کہینگے جسکے اچھے پرکار سے کرنے سے پرجاپت پد کا استھان پراپت ہوتا ہے اوسکو سمجھیے ۳۱ سب کوئی پراتہ کال اوٹھکر
شوچ کرے اور سنان کرے اور نرالس ہوکر سب کال مین سندھیا کرے ۳۲ انجان مین یا موہ سے راتکو جو خواب ہوگیا ہی اوسکو سویرے اسنان کرکے دُج اُتم سودھن کرے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

३३ اوسکے پیچھے جگ سالا مین جاکر بدھ کے ساتھ اگن مین ہوم کرے پتر جگہ مین بیٹھ کر اپنے سامرتھ بھر بید کا پاٹھ کرے

३४ بید پاٹھ کرکے منتر جاننے والا اوٹھکر اسنان کرے اور تل اور جل سے دیوتا اور رکھ اور پترون کو ترپن کرے ३५ مدھیان

प्रविश्याग्निहोत्रं तु हुत्वाग्निं विधिवत्ततः । शुचौ देशे समासीनस्स्वाध्याय
शक्तितोऽभ्यसेत् ३३ स्वाध्यायान्ते समुत्थाय स्नानं कृत्वा तु मंत्रवित् । देवानृ
षीन्पितॄंश्चापि तर्पयेत्तिलवारिणा ३४ मध्याह्ने त्वथ संप्राप्ते शिष्टं भुंजीत वाग्य
तः । भुक्तोपविष्टो विश्रांतो ब्रह्म किंचिद्विचारयेत् ॥३५॥ इतिहासं प्रयुंजीत
त्रिकालसमये गृही । काले चतुर्थे संप्राप्ते गृहे वा यदि वा बहिः ॥३६॥ ३६ ॥

سمے آنے پر مون ہوکر جو بچا ہوا ہو اوسے بھوجن کرے بھوجن کرکے بیٹھ کر سستاے اور کچھ برہم کا بچار کرے —

३६ تیسرے پہر گرہست اتہاس کو پڑھے چوتھے پہر گھر مین رہے یا باہر جاے + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۳۷ بیٹھکر پچھلی سندھیا کرکے جتنا ہو سکے گایتری کا جاپ کرے۔ اور آگ جلاکر اگن ہوتر ہوم کرے ۳۸ بدھ سست
بل دے کر بدھ پوربک بھوجن کرے۔ دن یا رات کو جو کوئی اتیتھ آجاے ۳۹ تو اوسکو آسن۔ جگہ۔ اور جل

आसीनः पश्चिमां संध्यां गायत्रीं शक्तितो जपेत् । हुत्वा चाथाग्निहोत्रं तु कृत्वा
चाग्निपरिक्रियां ३७ बलिं च विधिवद्दत्वा भुंजीत विधिपूर्वकम् । दिवा वा यदि
वा रात्रौ अतिथिस्त्वां व्रजेद्यदि ३८ तृणभूवारिवाग्भिस्तु पूजयेत्तं यथाविधि ।
कथाभिः प्रीतिमाहृत्य विद्यादीनि विचारयेत् ३९ संनिवेश्याथ विप्रं तु संविशे
त्तदनुज्ञया । यदि योगी तु संप्राप्तो भिक्षार्थी समुपस्थितः ॥ ४० ॥ ४० ॥ ४० ॥

اور دھن سے پوجن کرے اور بات چیت سے پریت بڑھاکر بدیا آدکا بچار کرے ۴۰ اور اوسکو اچھے
پرکار بٹھالکر براہمن کی آگیا لے کر آپ بیٹھ جاوے جب کوئی جوگی بھکشا کے لئے آجاوے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

४१ تر جوگی کی ہتھ پوجا کرے نہین تو پاپی ہوے - جوگی چاہے پرمین ملے چاہے گانون مین ملے
४२ سب ہتاسی پوجا کرنے کے جوگ ہین اسلئے جو کوئی جوگی گھر مین آوے اوسکی پوجا کرنا چاہیے

योगिनंपूजयेन्नित्यमन्यथा किल्विषीभवेत् । पुरेवाथदिवाग्रामेयोगीसन्नि
हितोभवेत् ४१ पूज्यानित्यंभवत्येवसर्वैचैवनिवासिनः । तस्मात्संपूजयेन्नि
त्ययोगिनंगृहमागतम् ॥ ४२ ॥ तस्मिन्प्रयुक्तापूजायाः सास्वयायोपक
ल्पते । गृहमेधिनांयत्प्रोक्तंस्वर्गसाधनमुत्तमम् ॥४३॥ ब्राह्मेमुहूर्तउत्थाय
तत्सर्वंसम्यगाचरेत् । चतुःप्रकारंभिक्षंतेगृहिणोधर्मसाधकाः ॥ ४४ ॥

१२

अ० २

४३ اوسکی جو پوجا کیجاتی ہے اوس پوجا کی پرتن کا ناس نہین ہوتا ہے جو کہا ہی ہین وہ گرہستی کے لئے اُتم سرگ ساد ھن ہے
४४ برہم مہورت سے اوٹھ کر یہ سب کرنا چاہیے - دھرم سادھنے والے گرہست چار پرکار کے ہین

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۴۵ اونمین ایک سے دوسرا جیوکا کے بھید سے اُتم ہے۔ جسکے پاس کُنبہ مین اَنّ ہوے جسکے پاس گھڑے مین اَنّ ہو
۴۶ جسکے پاس تین دن کے لئے اَنّ ہو اور جو نِتّ لاتا ہو بید و اسمرت مین جو دہرم کے سادھنے کی بدھ ہے۔

वृत्तिभेदेन सततं जायांस्तेषां परः परः । कुसूलधान्यको वा स्यात्कुंभीधान्यक एव
वा ४५ अहैहिको वापि भवेत्सद्यः प्रक्षालकोपि वा । श्रौतं स्मार्तं च यत्किंचिद्विधा
नं धर्मसाधनं ॥ ४६ ॥ गृहे तद्वसता कार्यमन्यथा दोषभाग्भवेत् । एवं विप्रो
गृहस्थस्तु शान्तः शुक्लांबरः शुचिः ४७ प्रजापतेः परं स्थानं सम्प्राप्नोति न संश
यः (इति॰ वै॰ धर्म॰ द्वि॰ ध्यायः) गृहस्थो ब्रह्मचारी वा वनवासं यदाचरेत् ॥ ४८ ॥

۴۷ وہ گرہستھ نکرے تو دوکھی ہوتا ہے۔ اسی پرکار براہمن گرہستھ شانت اور اُجّل بستر اور پبتر رہے ۴۸ تو پرجاپت
کی اُتم استھان کو پاوے اسمین سندیہ نہین ہے ادھیائے تیسرا گرہستھ یا برہم چاری جو بن باس کو جاے۔

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۴۹ تو مَن ہوکر کپڑے کی لنگوٹی یا چھال کی لنگوٹی پہنے اور بے جوتا بو یا اَنّ کھاے
نرجن جگہہ مین رہے اور پنچ جگ کو نچھوڑے ۵۰ تِتّی آدِ اَنّ سے اگن ہوتر

चीरवल्कलधारीस्यादकृष्टान्नाशनोमुनिः। गत्वाचविजनंस्थानपञ्च यज्ञान्न
हापयेत् ४९ अग्निहोत्रंचजुहुयादन्ननीवारकादिभिः। श्रावणेनाग्निमादा
यब्रह्मचारीवनेस्थितः ॥५०॥ पंचयज्ञविधानेनयज्ञंकुर्यादतंद्रितः। सं-
चितंतुयदारण्यंभक्तार्थंविधिवद्वने ५१ त्यजेदाश्वयुजेमासिवन्यमन्य
त्समाहरेत् आकासशायीवर्षासुहेमंतेचजलेशयः ॥५२॥५२॥५२॥

کری۔ اور بن مین رہنے والا برہم چاری سانون مین اگن استھاپن کرے ۵۱ اور نرآلس ہوکر پنچ جگ کو بدھ سے کری۔ بدھ سے
جو بن کا اَنّ کھانیکے لئے رکھا ہو ۵۲ اوسکو کنوار مین چھوڑ کر نیا اَنّ بٹوری۔ برکھا مین آکاس مین رہے اور جاڑے مین پانی مین رہے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

५३ گرمی مین پنچ اگنی مین رہے اور سدا بن مین رہے کچھ اور چاندراین اور تلی پرکھہ ۵۴ اور رات کو چھہ کابرت بنا
کامنا کے کرے تینون سندھہ مین اسنان کیا کرے اور بھوت اپتن گنون کو ہرے ۵۵ بن مین گیا ہوا

ग्रीष्मेपंचाग्निमध्यस्थोभवेन्नित्यंवनेवसन् । कृच्छ्रंचांद्रायणंचैवतुलापु
रुषमेवच ५३ अतिकृच्छ्रंप्रकुर्वीतत्यक्त्वाकामान्शुचिस्ततः त्रिसंध्यंस्ना
नमातिष्ठेत्सर्वहिंसुर्भूतजानगुणान् ५४ पूजयेदतिथींश्चैवब्रह्मचारीवनंगतः
प्रतिग्रहंनगृह्णीयात्परेषांकिंचिदात्मवान् ॥ ५५ ॥ दाताचैवभवेन्नित्यंस्व
ध्यानःप्रियंवदः एवौस्थंडिलशायीस्यात्रपदेस्तुदिनंक्षिपेत् ॥ ५६ ॥

۵۶ برہم چاری ایتیھہ کی پوجا کرے - جتیندری ہوکر کسی سے دان نہ لے ۵۷ سدا داتا اور سردھا وان اور پریہ
بولنے والا رہے - رات کو چوترے پر سووے دن کو اوٹھہ کر بیٹھہ رہے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

५७ یا بیراسن ہوکر بیٹھے اور اپنے کو پیڑاوان نجانی۔ اور بال اور روم اور نکھ اور بغل اور موچھ داڑھی نہ بنواوے نہ کتراوے ۵۸
ناتی گوتی کے لوگونکو چھوڑ دے اور پبتر ہوکر بن ہی مین باس کیا کری۔ برت کرنے والے منون مین چار پرکار کے بھید ہین ۵۹ اونمین

वारासनेनतिष्ठेद्वाक्लेशमात्मन्यचिंतयन् । केशरोमनखश्मश्रून्नछिंद्यान्नापि
कर्तयेत् ५७ त्यजनशरीरसौहार्दंवनवासरतःशुचिः । चतुःप्रकारंभिद्यंतेमुन
यःसंशितव्रताः ॥ ५८ ॥ अनुष्ठानविशेषेणश्रेयांस्तेषांपरःपरः । वां
र्षिकंवन्यमाहारमाहृत्यविधिपूर्वकम् ॥ ५९ ॥ वनस्थधर्ममातिष्ठन्न
येत्कालंजितेन्द्रियः । भूरिसंवार्षिकश्चायंवनस्थःसर्वकर्मकृत् ॥ ६० ॥

انشٹھان کی اپیکچھا بسیکھ کر کے ایک سے ایک اُتم ہے۔ برکھا کال مین بدھ سے بن کا اَنّ بٹورے ۶۰ بن
مین رہنے کے دھرم سے جتیندری ہوکر کال کو بتاوے اس پرکار سے جو بن مین رہ کر کام کری اوسکو بھوسم بارکھک کہتی ہین

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۶۱ جب تک جیوے تب تک رہے برت کو نچاہے چہ مہینہ تک۔ دوسرے پنچ جگ کیا کرے ۶۲ چوتھے پہر
بھوجن کرے اور دھرم سے دیہہ چھوڑی۔ ۳۰ دن کے لئے بن کا انّ بٹورے اور پوتر برت سے رہے

आदेहपतनं तिष्ठेन्मृत्युं चैव न कांक्षति । षण्मासांस्तु ततश्चान्यः पंचयज्ञ
क्रियापरः ६१ कालेचतुर्थे भुंजानो देहं त्यजति धर्मतः । त्रिंशद्दिनार्थमाह
त्य वन्यान्नानि शुचिव्रतः ॥ ६२ ॥ निवर्त्य सर्वकार्याणि स्याच्च षष्ठा
न्नभोजनः । दिनार्थमन्नमादाय पंचयज्ञक्रियारतः ॥ ६३ ॥ सद्यः प्रक्षाल
को नाम चतुर्थः परिकीर्तितः । एवमेते हि वैमान्या मुनयः संशितव्रताः ॥ ६४ ॥

۶۳ سب کام کرنے کے پیچھے چھٹے پہر بھوجن کرے۔ اور ایکدن کے لئے انّ بٹورے اور پنچ جگ کریا
مین لگا رہے ۶۴ اوسکو چوتھے پرکار کا سدّھ پرچھال کہتے ہین اس پرکار کے برت کرنیوالے مُن ماننے کے جوگ ہین

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ادھیاے ۴ دڑھ برت کرنے والے اُتم استھان کو پراپت ہوتی ہین۔ برہم چاری ہو یا گرہستھ ہو یا
بان پرستھ یا جتی ۶۵ سب کام کو چھوڑ کر سنیاس دھارن کری۔ اپنی آتما مین اگن کو کلپنا کری اور ابھی دکشنا دیوے

इति· वैष्ण· धर्म· तृती· ध्यायः ३ ॥ यथोत्तमानि स्थानानि प्राप्नुवंति दृढव्रताः ।
ब्रह्मचारी गृहस्थो वा वानप्रस्थो यतिस्तथा ६५ विरक्तः सर्वकामेषु पारिव्रा
ज्यं समाश्रयेत् । आत्मन्यग्नीन्समारोप्य दत्वा चाभयदक्षिणाम् ६६ चतुर्थमा
श्रमं गच्छेद्ब्राह्मणः प्रव्रजन्गृहात् आचार्येण समादिष्टं लिंगं यत्नात्समाश्रयेत् ६७ शौ
चमाश्रयसम्बद्धं यतिधर्मांश्च शिक्षयेत् अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यमफल्गुता ॥ ६८ ॥

۶۶ گھر چھوڑا ہوا براہمن چوتھی آسرم مین جاے۔ تو گورو جو بتاوے اوسکو جتن سے دھارن کرے ۶۷ آسرم سمبندھی شوچ اور جتی کا دھرم سیکھے
ہنسا نہ کرے سچ بولے چوری نہ کرے برہم چرج رکھے نیچ کرم نہ کرے ۶۸ + + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۶۹ سب جیوؤن پر دیا رکھے یہ سب جتی کو سدا کرنا چاہیئے گانون کے کنارے پیڑ کے تلے سدا رہے ۷۰ کیڑے کی طرح
گھوما کرے برسات مین ایک جگہ رہے۔ بوڑھی یا جوان یا ڈرنے والے کے ساتھ نہ رہے ۷۱ گانون مین اتھوا پر مین بہو دھا رہنے

दयाच सर्वभूतेषु नित्यमेतद्यतिश्चरेत । ग्रामांते वृक्षमूले च नित्यकालनिकेत
नः ६९ पर्यटेत्कीटवद्भूमिं वर्षास्वेकत्र संविशेत् । वृद्धानामातुराणां च भीरूणां सं
गवर्जितः ॥ ७० ॥ ग्रामे वापि पुरे वापि वासो नैकत्र दुष्यति । कौपीनाच्छाद
नं वासः कथां शीतापहारिणीं ॥ ७१ ॥ पादुके चापि गृह्णीयात्कुर्यान्नान्य
स्य संग्रहं । संभाषणं सहस्त्रीभिरालंभप्रेक्षणे तथा ॥ ७२ ॥ ७२ ॥ ७२ ॥

مین دکھ نہین ہے۔ کوپین کے واسطے کپڑا اور جاڑا بچانے کے واسطے گودڑی ۷۲ کھڑاؤن لئے رہے اور
کچھ نہ بٹورے۔ استری سے نہ بولے نہ اوسکو چھوئے نہ اوسے دیکھے + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

७३ ناچ گانا سبھا سیوا نندا نہ کرے۔ بان پرستھ اور گرہستھ کے ساتھ پریت نہ کرے ۷۴ اکیلے سدا
بچرے سب کا ساتھ چھوڑ دے۔ مانگے یا بے مانگے بھکشا سے جیو کا کرے ۷۵ مانگنے سے ملے وہ جاچت

नृत्यंगानंसभांसेवापरिवारांश्चवर्जयेत्। वानप्रस्थगृहस्थाभ्यांप्रीतिंयत्ने
नवर्जयेत् ७३ एकाकीविचरेन्नित्यंत्यक्त्वासर्वपरिग्रहम्। याचिता या
चिताभ्यांतुभिक्षयाकल्पयेत्स्थिति ७४ साधुकारंयाचितंस्यात्माकृप्रणीत
मयाचितम्। चतुर्विधाभिक्षुकाःस्युःकुटीचकवहूदकौ ७५ हंसःपरमहंसश्च
पश्चाद्योयःसउत्तमः। एकदंडीभवेद्वापित्रिदंडीवापिवाभवेत् ॥ ७४ ॥ ७६ ॥

ہے بنا مانگے ملے وہ کہا جاتا ہے۔ اور بھکشک چار پرکار کے ہین کوٹی چک اور بہودک ۷۶ ہنس اور پرم ہنس
جنمین پچھلا اگلے سے اتم ہے ایک ونڈی ہو یا تر ونڈی ہو

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۷۷ سب سُکھ کے سُواد کو اور پُتّر ایشورج کے سُکھ کو چھوڑ دی۔ پُتّر کے ساتھ سدا رہے پر یہ میرا ہے
اسکو جتن سے چھوڑ دے ۷۸ دوسرے کے گھر مین بھوجن نہ کرے بھوجن کرنے سے دُوکھی ہوتا ہی۔ کام کرودہ لوبھ ہوگا

त्यक्त्वा सर्वसुखास्वादं पुत्रेश्वर्यसुखं त्यजेत् । अपत्येसुवसन्नित्यं ममत्वं यत्नत
स्त्यजेत् ७७ नानस्य गेहे भुंजीत भुंजानो दोषभाग्भवेत् । कामं क्रोधं च लो
भं च ततेर्ष्यां सत्यमेव च ॥ ७८ ॥ कुटीचकस्त्यजेत्सर्वं पुत्रार्थं चैव सर्वतः
भिक्षाटनादिके ऽशक्तो यतिः पुत्रेषु संन्यसेत् ७९ कुटीचक इति ज्ञेयः प
रिव्राट् त्यक्तबांधवः । त्रिदंड कुडिकां चैव भिक्षाधारं तथैव च ॥ ८० ॥ ८० ॥

نندا کوٹ ۷۹ اور پُتّر کام ان سبکو کوٹی چک چھوڑ دی۔ بھیکھ نہ مانگ سکے تو پُتّر کے یہان رہے ۸۰ اسکو کوٹی چک
کہتے ہین بھائی بندھ سب کچھ چھوڑ کر تر دنڈ اور کوٹی اور بھیکھ کا برتن

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۸۱ لئے رہے سوتر کو سدا لئے رہے وہ بہودک ہی۔ پرانایام کرکے سدا گایتری کو جپا کرے ۸۲ پرمیشر کا ہردے
مین دھیان کیا کرے اور جتیندری ہوکر کال بتاوے تھوڑا رنگا ہوا کپڑا لئے رہے ۸۳ یہ مرجادا اَنّ کے

सूत्रं तथैव गृह्णीयान्नित्यमेव बहूदकः । प्राणायामेप्यभिरतो गायत्रीं सततं
जपेत् ८१ विश्वरूपं हृदि ध्यायन्नयेत्कालं जितेन्द्रियः । इषत्कृतकषा
यस्य लिंगमाश्रित्य तिष्ठतः ॥ ८२ ॥ अन्नार्थं लिंगमुद्दिष्टं न मोक्षार्थमिति स्थि
तिः । त्यक्त्वा पुत्रादिकं सर्वं योगमार्गव्यवस्थितः ८३ इन्द्रियाणि मनश्चै
व कर्षन्हंसोभिधीयते । कृच्छ्रैश्चान्द्रायणैश्चैव तुलापुरुषसंज्ञकैः ॥ ८४ ॥

لئے ہے مُوکچھہ کے لئے نہین ہی۔ پُتّر آد چھوڑ کر جوگ مارگ مین رہے ۸۴ اندری اور من کو جیتے رہے اوسکو
ہنس کہتے ہین۔ کرچھہ اور چاندراین اور تُلا پُرش کرکے + + + + + + + + + + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۸۵ اور اور پرکار سے برہم پد کی اچھا کرکے دیہہ کو سکہاوے جگیو پبیت اور دنڈ اور جنت اوڑانے کا کپڑا
۸۶ اسی کو بید کا جاننے والا ہنس لئے رہے اور کچھ نہین آدھیاتمک برہم کو جپے ویسے ہی پرانایام کرے ۸۷ سبکو

अन्यैश्च शोषयेद्देहमाकाक्षन्ब्रह्मणः पदम् । यज्ञोपवीतं दंडं च वस्त्रं जंतुनिवा
रणम् ८५ अयं परिग्रहो नान्यो हंसस्य श्रुतिवेदिनः । आध्यात्मिकं ब्रह्मज
पन्प्राणायामांस्तथाचरन् ॥ ८६ ॥ वियुक्तस्सर्वसंगेभ्यो योगी नित्यं चरे
न्महीम् । आत्मनिष्ठस्स्वयं युक्तस्त्यक्तसर्वपरिग्रहः ८७ चतुर्थोयं महा
मेषां ध्यानभिक्षुरुदाहृतः । त्रिदंडं कुंडिकां चैव सूत्रं चाथ कपालिकाम् ॥ ८८ ॥

چھوڑ کر جوگی پرتھی پر گھوما کرے سبکو چھوڑ کر آتما مین لین اور سوینجکت رہے ۸۸ ان مین چوتھا بڑا دھیان
بھکچھ کہلاتا ہے تر دنڈ اور کوٹی اور سوتر اور کپالکا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۸۹ جیو جنت اوڑانے کا کپڑا بھچھک چھوڑ دے۔ انگ ڈھانپنے کے لئے کوپین پہنے رہے ۹۰ پرم ہنس ایک
دنڈ لیوے۔ اور آپ اپنی آتما کو جان کر سبھ اور اسبھ کو چھوڑ دیوے ۹۱ لنگ کو چھپائے ہوئے اور چھپا

जंतूनां वारणं वस्त्रं सर्वम्भिक्षुरिदं त्यजेत् । कौपीनाच्छादनार्थं च वासोधस्य
परिग्रहम् ८९ कुर्यात्परमं हंसस्तु दंडमेकं च धारयेत् । आत्मन्येवात्मना
बुद्ध्या परित्यक्तशुभाशुभः ॥ ९० ॥ अव्यक्तलिंगोऽव्यक्तश्च चरेद्भिक्षुस्समा
हितः । प्राप्तपूजो न संतुष्येदलाभ्ये त्यक्तमत्सरः ९१ त्यक्ततृष्णस्सदावि
द्वान्मूकवत्पृथिवीं चरेत् । देहसंरक्षणार्थं तु भिक्षामीहेद्द्विजातिषु ॥ ९२ ॥

ہوا بھکچھک ایک چت ہو گھومے۔ نہ پوجا پانے سے سنتوکھ کرے نہ بنا پائے دکھی ہو ۹۲ اور سدا لوبھ
چھوڑ کر گونگے کیطرح بدیاوان پرتھی پر گھومے دیہہ کی رچھا کے لئے دج سے بھکشا لیوے ✣ ✣ ✣ ✣ ✣

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

९३ ہاتھون کو برتن نہ سمجھکر ہمیشہ گھرون مین جاے - تیج کا برتن بھکشا کے لئے مَن جی نے کلپت کیا ہے ۲۵
९४ اور سب بھکھاریون کے لئے کا بھہ اور لوکی ہے - کانسے کے برتن مین کبھی آپت مین بھی نہ کھاے

पात्रमस्यभवेत्पाणिस्तेननित्यंगृहानटेत् । अतैजसानिपात्राणिभिक्षार्थंक्रम
वान्मनुः ९३ सर्वेषामेवभिक्षूणांदार्वलाबुमयानिच । कांस्यपात्रेनभुंजीत
आपद्यपिकथंचन ॥ ९४ ॥ मलाशास्सर्वउच्यंतेयतयःकांस्यभोजनः । कां
सिकंस्यतुयत्पापंगृहस्थस्यतथैवच ॥ ९५ ॥ कांस्यभोजीयतिःसर्वंतयोप्रा
प्नोतिकिल्विषं । ब्रह्मचारीगृहस्थस्यवानप्रस्थोयतिस्तथा ॥ ९६ ॥ ९६

९५ جو جتی کانسے مین کھاتے ہین وہ مل کھانے والے کہلاتے ہین کانسے کے برتن مین کھانے سے اور گرہستھ کے ۲۵
یہان کھانے سے جو پاپ ہوتا ہے ۹۶ ان دونون کا سب پاپ کانسہ کے کھانیوالیکو لگتا ہے برہمچاری و اگرہستھ و ابان پرستھ و جتی ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

९७ جو اُتم برت پاکر پھر آوے تو اوسکو آروڑھ پتت جاننا چاہیے اور وہ سب دھرمون سے باہر ہو جاتا ہے

९८ سب دیوتا اور ویسے ہی سب پتر اوسکی نندا کرتے ہین ترونڈ چنھہ رکھکر بہو تیرے دُج جیو کا کرتے ہین —

उत्तमां वृत्तिमाश्रित्य पुनरावर्तयेद्यदि। आरूढपतितो ज्ञेयस्सर्वधर्मबहिष्कृतः ॥ ९७ ॥ निंद्यश्च सर्वदेवानां पितॄणां च थोच्यते। त्रिदंडं लिंगमाश्रित्य जीवंति बहवो द्विजाः ॥ ९८ ॥ न तेषामपवर्गोस्ति लिंगमात्रोपि जीविनां। त्यक्त्वा लोकांश्च वेदांश्च विषयाणीन्द्रियाणि च ९९ आत्मन्येव स्थितो यस्तु प्राप्नोति परमं पदम्। इति वैष्ण॰ धर्म॰ चतु॰ ध्यायः ४ राज्ञां तु पुण्यवृत्तानां त्रिवर्गपरिकाक्षिणाम् १०० ॥ १०१ ॥

९९ سو جو چنھہ سے جیتے ہین انکی موکش نہین ہوتی لوک کو بید کو بکھے اندری کو چھوڑکر ۱۰۰ جو آتما مین لین رہے وہی پرم پد کو پراپت ہے ادھیاے پانچوان تربرگ کی کامنا رکھنے والے پونیاتما راجاؤن کو

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

१०१ جو دھرم کہا جاتا ہے اوسکو سنچے کر کے جانے - تیج اور ست اور دھیرج اور چترائی اور لڑائی سے نہ بھاگنا १०२
دان اور ایشور بھاو یہ چھتری کا دھرم ہے - اور چھتری کا بڑا دھرم پرجا کی پالن کرنا ہے १०३ اِس سے راجا سب پرکار

वक्ष्यमाणस्तु योधर्मस्तत्वतस्तन्निबोधत । तेजस्त्वंधृतिर्दाक्ष्यंसंग्रामेष्वनि
वर्तिता १०१ दानमीश्वरभावश्चक्षत्रधर्मःप्रकीर्तितः । क्षत्रियस्यपरोधर्मःप्र
जानांपरिपालनम् ॥ १०२ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनरक्षयेन्नृपतिःप्रजाः । चौ
णिकर्माणिकुर्वीतराजन्यस्तुप्रयत्नतः ॥ १०३ ॥ दानमध्ययनंयज्ञस्ततोयो
गनिषेवणम् । ब्राह्मणानांचसंतुष्टिमाचरेत्सततंतथा ॥१०४॥१०४॥

سے پرجا کی رکشا کرے - تین کرم چھتری کو جتن کر کے کرنا چاہیے १०४ دان دینا جگ کرنا بید پڑھنا اسکے پیچھے جوگ
کا ابھیاس کرنا - اسی پرکار براہمنوں کو سدا سنتشٹ رکھنا چاہیے

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

१०५ اِنکے سنتشٹ رہنے سے راج اور کوش بڑھتا ہے - بیاپار اور کھیتی اور گئو کا پالنا ۱۰۶ براہمن
اور چھتری کی سیوا یہ بیس کا کرم کہا گیا ہے - کھیتی کا کھریان اور گئون کی سیوا جتن سے — + +

तेषुतुष्टेषुनियतंराज्यंकोशश्चवर्द्धते । वाणिज्यंकर्षणंचैवगवांचपरिपाल
नम् १०५ ब्राह्मणक्षत्रसेवाचवैश्यकर्मप्रकीर्तितम् । खलयज्ञंकृषीणांच
गोयज्ञंचैवयत्नतः ॥ १०६ ॥ कुर्याद्वैश्यश्चसततंगवांचपरिपालनम् । ब्राह्मण
क्षत्रवैश्यांश्चचरेन्नित्यममत्सरः ॥ १०७ ॥ कुर्वंस्तुशूद्रःशुश्रूषांलोका
नजयतिधर्मतः । पंचयज्ञविधानंतुशूद्रस्यापिविधीयते ॥१०८ ॥१०८॥

१०७ کرنا - اور اسی پرکار گئوون کا رکھنا بیس کا کام ہے براہمن چھتری بیس کی ۱۰۸ سیوا کرنے والا
سودر دھرم سے لوک کو جیتتا ہے - بدھ سے پنچ جگت کرنا سودر کو بھی اُچت ہے + + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

१०९ یہ کہا گیا ہے کہ اُسکو نت نمسکار کرنے مین ہان نہین ہوتی - شودر دو پرکار کے گنتا چاہیئے سرادھی اور بھنّ
११० اِن دونون مین سرادھی بھوجّ ہے اور جو بھنّ اوس سے ہے وہ اَبھوجّ ہے - پران اور دھن اور استری

29

तस्यप्रोक्तोनमस्कारः कुर्वन्नित्यंनहीयते । शूद्रोपिद्विविधोज्ञेयः श्राद्धी
चैवेतरस्तथा १०९ श्राद्धीभोज्यस्तयोरुक्तोह्यभोज्यास्त्वितरोमतः । प्राणधी
स्तथादानान्नाह्मणार्घन्निवेदयेत् ११० सशूद्रजातिर्भोज्यःस्याद्भोज्यंःशेष
उच्यते । कुर्याच्छूद्रस्तुशूद्रांब्रह्मक्षत्रंविशंक्रमात् १११ कुर्यादत्तुर
योवैश्यःक्षत्रियोब्राह्मणस्यतु । शास्त्रमस्तुत्रयःप्रोक्तावैश्यराजन्ययोस्तथा११२

براہمن کو نمیدن کرے ۱۱۱ ایسا سودّر بھوجّ ہے اور سیکھیہ اَبھوجّ ہے - سُودّر کرم سے براہمن چھتری بیس
کی سیوا کرے ۱۱۲ اُس سے اُوپر جو بیس چھتری ہے وہ براہمن کی سیوا کرے بیس اور چھتری کے لئے تین آشرم کہا گیا ہے

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

۳۰

۱۱۳ سنیاس آشرم براہمن ہی کے واسطے کہا گیا ہے - آشرمون کا یہ سناتن دھرم کہہ چکے

पारिव्राज्याश्रमप्राप्तिः ब्राह्मणस्यैव चोदिता । आश्रमाणामयं प्रोक्तो मया धर्मस्सनातनः ॥११३॥ यदत्राविदितं किंचित्तदन्येभ्यो गमिष्यथ

इति श्रीविष्णुप्रोक्तं धर्मशास्त्रं समाप्तम् सम्पूर्णम् शुभम्मस्तु ॥६॥

हस्ताक्षर स्वामी दयाल

اب جو کچھ باقی ہے وہ پھر کہینگے - بشن اسمرت سماپت ہوئی بقلم سوامی دیال

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سری گنشا نیمہ - جو برن اور آسرم کے دھرم مین ٹھہرے ہین وے کیشو کے بھکت ہین - یہ آپنے
پہلے کہا ہے اور وے ہے دُوج تینون لوک مین اُتم ہین ۱ اسلئے برن و آسرم کا دھرم ہمسے کہیئے - جس دھرم سے سناتن دیو نرسنگھ

श्रीगणेशायनमः ॥ येवर्णाश्रमधर्म्मस्थास्तेभक्ताःकेशवंप्रति । इति
पूर्व्वंत्वयाप्रोक्तंभूर्भुवःस्वर्द्विजोत्तमाः १ वर्णानामाश्रमाणाञ्चधर्म्मान्नो
ब्रूहिसत्तम । येनसन्तुष्यतेदेवोनारसिंहःसनातनः २ अत्राहंकथयिष्यामि
पुरावृत्तमनुत्तमं । ऋषिभिःसहसंवादंहारीतस्यमहात्मनः ३ हारीतंसर्व्वधर्म्म
ज्ञमासीनमिवपावकः । प्रणिपत्याब्रुवन्सर्वेमुनयोधर्म्मकाङ्क्षिणः ॥ ४ ॥

پرسن ہون ۲ یہان ہم پرانا اُتم برتانت کہینگے - جو رکھیون سے ہاریت مہاتما نے کہا ہے ۳ سب دھرم کے جاننے والے
اگن کے سمان بیٹھے ہوئے ہاریت جی سے - دھرم کے چاہنے والے مُنیون نے پرنام کر کے پوچھا ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

हा॰स्मृ॰ २

ہے بھگوان آپ سب دھرم کے جاننے والے اور پرچار کرنیوالے ہین سو ہے بھارگو برن و آسرم کا دھرم ہمسے کہیئے ۵ ۲
اور سنچھیپ سے جوگ شاستر جس سے بشن کی بھگت ہوتی ہے۔ سو اور اور بھی آپ ہمسے کہیئے کیونکہ آپ ہمارے پرم گورو ہین ۶

भगवान् सर्वधर्म्मज्ञ सर्वधर्म्मप्रवर्तक । वर्णानामाश्रमाणाञ्च धर्म्मान्नो
ब्रूहि भार्गव ५ समासाद्योगशास्त्रं च विष्णुभक्तिकरं परं । एतच्चान्यच्च भ-
गवन्ब्रूहि नः परमो गुरुः ॥ ६ ॥ हारीतस्तानुवाचाथ तैरेवं चोदितो मु-
निः । शृण्वन्तु मुनयः सर्व्वे धर्म्मान् वक्ष्यामि शाश्वतान् ७ वर्णानामा
श्रमाणां च योगशास्त्रञ्च सत्तमाः । सन्धार्य्यमुच्यते मर्त्यो जन्मसंसारबंधनात् ८

اون لوگون کے ایسا کہنے پر ہاریت جی بولے۔ ہے سب مُن لوگ ہم سناتن دھرم کہینگے سو سُنیئے ۷ ہے بڑے لوگو
برن و آسرم و جوگ شاستر۔ کو اچھے پرکار دھارن کرنے سے منکھ سنسار کے بندھن سے چھوٹ جاتا ہے ۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پہلے جگت کا بنانے والا پرماتما دیو میں سیجیا پر جل کی اوپر اچھی نیند سوتا تھا ۹ یہ پرسِدّھ ہے کہ اوسکے سوتے ہوئے نابھ
سے ایک بڑا کمل اُتپن ہوا - اور کمل سے سب بید بیدانگ بھوکھن ہے جنکا سوبرہماجی اُتپن ہوئے ۱۰ تب دیو نے اونسے

पुराद्देवोजगत्स्रष्टापरमात्माजलोपरि। सुषापंभोगिपर्य्यङ्केशयनेतुस्त्रियासह
६ तस्यसुप्तस्यनाभौतुमहत्पद्ममभूत्किल। पद्ममध्येऽभवद्ब्रह्मावेदवे
दाङ्गभूषणः ॥१०॥ सचोक्तोदेवदेवेनजगत्स्रजपुनःपुनः सोपिसृष्टाज
गत्सर्व्वंसदेवासुरमानुषम् ॥ ११ ॥ यज्ञसिद्ध्यर्थमनघान्क्रमाणान्सु
खतोसृजत् । असृजत्क्षत्रियान्बाहोर्वैश्यान्पुरुदेशनः ॥ १२ ॥

بارم بار جگت بنانے کے لئے کہا - اونھوں نے سب جگت دیوتا راچھس سنگھ سہت بنایا ۱۱ جگ سِدّھ کے
لئے پاپ رہت براہمنوں کو مکھ سے بنایا - چھتریوں کو باہو سے بیشیوں کو جانگھ سے بنایا ۱۲ + ۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سودرون کو پانو سے بنایا اور اونکے لئے کرم سے - برہم جون بھگوان برہمانے جو کہا ہے سو ۱۳ اونکا بچن
ہم کہتے ہین سو ہے اوتم وج لوگو سنو - وہ دھن اور جس اور آیو اور سورگ اور موکچھہ پھل دیتا ہے ۱۴ براہمن سے

शूद्रांश्च पादयोस्सृष्ट्वा तेषाञ्चैवानुपूर्व्वशः । यथा प्रोवाच भगवान्ब्र
ह्मयोनिं पितामहः १३ तद्वचः संप्रवक्ष्यामि शृणु तद्द्विजसत्तमाः । ध
न्यं यशस्यमायुष्यं स्वर्ग्यं मोक्षफलप्रदं १४ ब्राह्मण्यां ब्राह्मणेनैवमुत्पन्नो
ब्राह्मणस्मृतः । तस्य धर्म्मं प्रवक्ष्यामि तद्योग्यं देशमेव च १५ कृष्णसारो मृगो
यत्र स्वभावेन प्रवर्तते । तस्मिन्देशे वसेद्धर्म्मः सिद्ध्यति द्विजसत्तमाः ॥ १६ ॥

براہمنی مین جو اتپن ہوتا ہے وہ براہمن کہلاتا ہے - اونکا دھرم اور اونکے جوگیہ جو دیس ہے وہ ہم کہتے ہین ۱۵ کالا مرگ
سوبھاو سے جہان رہتا ہو - اوسی دیس مین دھرم رہتا ہے اور ہے اتم وج لوگو یہ پرسدھ ہے ۱۶ + ۱۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

مہاتما براہمنون کے چھہ کرم کہے گئے ہین اونکو جو سدا برتتا رہتا ہے وہ سکھہ پاتا ہے ۱۷ بید پڑھانا اور
بید پڑھنا اور جگیہ کرانا اور جگیہ کرنا اور دان دینا اور دان لینا یہ چھہ کرم کہلاتے ہین ۱۸ بید پڑھانا تین

षट्कर्माणि निजान्याहुर्ब्राह्मणस्य महात्मनः । तैरेव सततं यस्तु वर्तयेत्सु
खमेधते १७ अध्यापनं चाध्ययनं याजनं यजनं तथा । दानं प्रतिग्रहश्चेति
षट्कर्म्माणीति चोच्यते १८ अध्यापनञ्च त्रिविधं धर्म्मार्थमृक्थकारणा
त् । शुश्रूषाकरणञ्चेति त्रिविधं परिकीर्तितं १९ एषामन्यतमाभावे
वृथाचारो भवेद्द्विजः । तत्र विद्या न दातव्या पुरुषेण हितैषिणः ॥ २० ॥

پرکار کا ہے دھرم کے اور دھن کے کارن - اور سیوا کرنے کے لئے انھین کو تین اُپکار کہتے ہین ۱۹ اسمین کوئی
نہو تو دوج کا آچار برتھا ہے - اوسکو جو کوئی اپنا ہت چاہے بدیا نہ دیوے ۲۰ + ۲۰ + ۲۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سکھیہ جو جوگیہ ہین اونکو بید پڑھاوے اجوگیہ کو نہین - بدت پرکھ سی گرہستھ آسرم مین دھرم پر سدھ کرنے کے لئے
وان لیوے ۲۱ نت پبتر دیس مین سچت ہوکر بید کا ابھیاس کرے - اور سدھ من والے براہمن دھرم شاستر کا پاٹھ

योग्यानध्यापयेच्छिष्यानयोग्यानपिवर्जयेत्। विदितात्प्रतिगृह्णीया
द्गृहेधर्म्मप्रसिद्धये २१ वेदञ्चैवाभ्यसेन्नित्यंशुचौदेशेसमाहितः। धर्म
शास्त्रंतथापाठ्यंब्राह्मणैःशुद्धमानसैः २२ वेदवित्पठितव्यंचश्रोतव्यंच
दिवानिशि। स्मृतिहीनायविप्रायश्रुतिहीनेतथैवच २३ दानंभोजनम
न्यच्चदत्तंकुलविनाशनं। तस्मात्सर्वप्रयत्नेनधर्म्मशास्त्रंपठेद्द्विजः। २४।

کوین ۲۲ بید کا جاننے والا رات دن پڑھے اور سنے + اسمرت سے ہین اور ویسے ہی سرت سے ہین براہمن کو ۲۳
وان اور بھوجن اور اور کچھ دینے سے کل کا ناس ہوتا ہی - اسلئے سب جتن سے دوج کو دھرم شاستر پڑھنا چاہیئے ۲۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دیو نے سرت اور اسمرت براہمن کی آنکھین بنائی ہین - جو ایک نہو تو کانا اور دونون نہون تو اندھا کہلاتا ہے
۲۵ جتھا اُچت نرالس ہو کر گرو کی سیوا کرے - سانجھہ اور سویرے اُتم دوج اگن کا سنسکار کرے ۲۶

श्रुतिस्मृतीचविग्राणांचक्षुषीदेवनिर्म्मिते। काणस्तत्रैकयाहीनोद्वाभ्याम
न्धःप्रकीर्तितः २५ गुरुशुश्रूषणञ्चैवयथान्यायमतंत्रितः। सायंप्रातरुपा
सीतविवाहाग्निंद्विजोत्तमः २६ सुस्नातस्तुप्रकुर्व्वीतवैश्वदेवंदिनेदिने
। अतिथीनागताञ्छक्त्यापूजयेदविचारतः २७ अन्यानभ्यागतान्वि
प्रःपूजयेच्छक्तितोगृही। स्वदारनिरतोनित्यंपरदारविवर्ज्जितः॥ २८ ॥

اور دن دن اسنان کرکے بیسو دیو کرم کرے - جو اتیتھہ آوے اوسکو بنا بچار پوجا کرے ۲۷ دوسرا جو
کوئی آوے اوسکی پوجا براہمن جیسے ہو سکے کرے - سب دن اپنی استری سے رت رہے اور پرائی استری سے بچا رہے ۲۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

گنبھیر بدّھ ہوکر سانجھ اور سویرے ہوم کرکے بھوجن کرے ۔ ستّ بولے کرودھ کو جیتے ادھرم مین بدّھ کو نہ لگاوے
۲۹ اپنے کرم مین لگا رہے اور اگیانتا سے اوسکو نہ چھوڑے ۔ ستّ بات جس سے پرلوک مین کلیان ہوتا ہے بولا کرے

कृतहोमस्तुभुञ्जीतसायंप्रातरुधारधीः । सत्यवादीजितक्रोधोनाधर्म्मेवर्तयेन्मति २९ स्व
कर्म्मणिचसंप्राप्तेप्रमादान्ननिवर्त्तते । सत्यांहितांवदेद्वाचांपरलोकहितैषिणीं ।३०। एष
धर्म्मःसमुद्दिष्टोब्राह्मणस्यसमासतः । धर्म्ममेवहियःकुर्य्यात्सजातिब्रह्मणःपदं ३१ इ
त्येषधर्म्मःकथितोमयायंपृष्टोभवद्भिस्त्वखिलाघहारी । वदामिराज्ञामपिचैवधर्म्मान्पृथ
क्पृथग्बोधतविप्रवर्य्याः ३२ इतिहारीतधर्म्मशास्त्रेप्रथमोऽध्यायः ॥१॥

۳۰ براہمن کا دھرم سنچھیپ سے کہا کیا ۔ جو دھرم کرتا ہے سو براہمن کہلاتا ہے ۳۱ یہ دھرم جو پاپ کا ہرنے
والا ہے سو آپ لوگون کے پوچھنے پر ہمنے کہا ۔ اب راجا کا دھرم کہتے ہین سو ہی سریشٹ براہمنو بھن بھن جانو ۳۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سری ہاریت جی کے دھرم شاستر کا دوسرا ادھیاے

چھتریونکا جو دھرم ہے وہ کرم سی کہتی ہین جسمین بدھ سے لگے ہوئے سب پرم گت کو پاتے ہین ۱ راج گدی پر جو چھتری ہو وہ دھرم سے پرجا کو پالتا ہوا - اچھے پرکار سے بید پڑھے

क्षत्रादीनांप्रवक्ष्यामियथावदनुपूर्व्वशः । येषुप्रवृत्ताविधिनासर्व्वेयांतिपरांगतिं १ राज्यस्थः क्षत्रियश्चापिप्रजाधर्म्मेणपालयन् । कुर्य्यादध्ययनंसम्यग्यजेद्यज्ञान्यथाविधि २ दद्याद्दानंद्विजातिभ्योधर्म्मबुद्धिसमन्वितः । स्वभार्य्यानिरतोनित्यंषड्भागार्हःसदानृपः ३ नीतिशास्त्रार्थकुशलः सन्धिविग्रहतत्ववित् । देवब्राह्मणभक्तश्चपितृकार्य्यपरस्तथा ॥ ४ ॥ ४ ॥ ४ ॥ ४ ॥

اور جتھا بدھ جگیہ کرے ۲ دھرم بدھ سے جکت جو چھتری سو براہمن کو دان دے - اپنی استری مین رت رہے اور راجا چھٹھوان بھاگ لے ۳ نیت شاستر کی ارتھ مین چتر رہے ملاپ اور لڑائی کے تتو کو جانے - دیوتا اور براہمن کا بھکت رہے اور اسی پرکار سے پتر کام کری ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ادھرم کو چھوڑ کر دھرم سے جگیہ کرے - چھتری جو ایسا کرے تو اُتم گت کو پاوے ۵ گئو کی رچھا اور کھیتی اور بیاپار جتھا بدھ بیس کرے - جتھا شکت براہمن کو دان اور بھوجن دے ۶ دمبھہ اور موہ کو چھوڑ دیوے

धर्म्मेण यजनं कार्य्यमधर्म्मपरिवर्जनं । उत्तमां गतिमाप्नोति क्षत्रियोऽप्येव माचरन् ५ गोरक्षां कृषिवाणिज्यं कुर्य्याद्वैश्यो यथाविधि । दानं देयं यथाशक्त्या ब्राह्मणानां च भोजनं ॥ ६ ॥ दम्भमोहविनिर्मुक्तस्तथा वागनसूयकः । स्वदारनिरतो दान्तः परदारविवर्जितः ७ धनैर्विप्रान्भोजयित्वा यज्ञकाले तु याजकान् । अप्रभुत्वञ्च वर्तेत धर्म्मेष्वादेहपातनात् ॥ ८ ॥ ८ ॥

اسی پرکار نندا کی بات نہ کہے - اپنی استری مین رت رہے اور پرائی استری کو نہ دیکھے - ۷ جگ کے سمے جگ کرانے والون کو دھن سے بھوجن کراوے - جب تک سریر رہے دھرم مین دین بنا رہے ۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جگ اور ادھین (پڑھنا ۱۲) اور دان سدا نرآلس ہو کر کیا کرے ۔ پتر کرم اور نرسنگھ کی پوجا مین تت پر رہے ۹ اپنے دھرم
کرنے والے بیس کا یہی دھرم ہے ۔ اس پرکار جو آچرن کرے وہ نہ سندیہ سورگ مین باس کرے ۱۰

यज्ञाध्ययनदानानि कुर्य्यान्नित्यमतन्द्रितः । पितृकार्य्यपरश्चैव नरसिंहार्च्चनापरः ९ एतद्वैश्यस्य धर्म्मोयं स्वधर्म्ममनुतिष्ठति । एतदाचरेतेयो हि सस्वर्गीनात्र संशयः ॥ १० ॥ वर्णत्रयस्य शुश्रूषां कुर्य्याच्छूद्रः प्रयत्नतः । दासवद्ब्राह्मणानाञ्च विशेषेण समाचरेत् ११ अयाचितप्रदाता च कष्टं वृत्त्यर्थमाचरेत् । पाकयज्ञविधानेन यजेद्देवमतन्द्रितः ॥ १२ ॥ १२ ॥

شودر جتن سے تینون برن کی سیوا کرے ۔ بشیکھ کر کے براہمن کی ٹہل کرے ۱۱ بنا مانگے دان دے
اور جیوکا کے واسطے کلیس کرے ۔ نرآلس ہو کر بدھ سے رسوئین بنا کر دیوتاؤن کو ارپن کرے ۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

नित्य जगत् शूद्रों की अधिक पूजन करे - पुराना कपड़ा पहने और ब्राह्मण का जूठा खाये १३ अपनी स्त्री १२
से रति करे पराई स्त्री को न देखे - इस प्रकार शूद्र धर्म बताया कर्म से करे १४ पाप करने वाला पाप

शूद्राणामधिकं कुर्य्यादर्चनं न्यायवर्तिनां। धारणं जीर्णवस्त्रस्य विप्रस्योच्छिष्ट
भोजनं १३ स्वदारेषु रतिश्चैव परदारविवर्जनं। दृत्यं कुर्य्यात्सदा शूद्रो मनोवाक्का
यकर्म्मभिः १४ स्थानमैन्द्रमवाप्नोति नष्टपापः सुपुण्यकृत। वर्णेषु धर्म्मा विवि
धाश्च योक्ताश्चैव यथाबलमुखैरिनाशुगाः १५ शृणुध्वमत्राश्रमधर्म्ममाद्यं म
योच्यमानं क्रमशोमुनीद्राः ।६।१६॥ इति हारीते धर्म्मशास्त्रे द्वितीयोध्यायः २

रहते इन्द्र स्थान को प्राप्त होते हैं - हमने वर्ण का अनेक प्रकार का धर्म कहा जो ब्रह्मा ने पहले कहा था १५ हे
मुनीश्वरो अब क्रम से आश्रम का धर्म हम कहते हैं सुनो १६ + + +

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سری ہاریت جی کے دھرم شاستر کا تیسرا ادھیاے

بروا کا جنیو ہو جاے تو گورو کل مین بسے - گورو کے کل کا ہت منسا باچا کرمنا سے کرے ۱ برہم چاری ہو کر پرتھی پر سووے اور اگن کی اپاسنا کرے - گرو کے

उपनीतो माणवको वसेद्गुरुकुलेषु च । गुरोः कुले प्रियं कुर्य्यात्कर्म्मणा मनसा गिरा १ ब्रह्मचर्य्यमधःशय्या तथा वन्हेरुपासना । उदकुम्भान्गुरोर्दद्याद्गोग्रासञ्चेंधनानि च ॥ २ ॥ कुर्य्यादध्ययनञ्चैव ब्रह्मचारी यथाविधि विधिं त्यक्त्वा प्रकुर्वाणो न स्वाध्यायफलं लभेत् ॥ ३ ॥ यः कश्चित्कुरुते धर्म्मविधिं हित्वा दुरात्मवान् । न तत्फलमवाप्नोति कुर्वाणोऽपि विधिच्युतः ४

لئے پانی کا گھڑا لاوے گئو کو گراس دے لکڑی لاوے ۲ برہم چاری بدھ سے بید پڑھے - بدھ کو چھوڑ کر جو کرتا ہے سو بید کے پھل کو نہین پاتا ۳ جو کوئی بدھ کو چھوڑ کر دھرم کو دشٹ چت سے کرتا ہے - سو اوسکے پھل کو نہین پاتا کیونکہ بدھ سے ہین ہو کر کرتا ہی ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اسلئے بید کی برت کو سوادھیا کا آچرن ہونے کے لئے کرے - شوچ آچار سب گرو کے نکٹ سیکھے ۵ مرگ چھالا اور
دنڈ اور میکھلا اور جنیو - برہم چاری سچت اور اہنکار چھوڑ کر دھارن کئے رہے ۶ سانجھ اور سویری جتیندری

तस्मात्वेदव्रतानीहचरेत्स्वाध्यायसिद्धये । शौचाचारमशेषंतुसिक्ष
येद्गुरुसन्निधौ ५ अजिनंदंडकाष्ठंचमेखलाञ्चोपवीतकं । धारयेदप्र
मत्तश्चब्रह्मचारीसमाहितः ६ सायंप्रातश्चरेद्भैक्षंभोज्यार्थंसंयतेन्द्रि
यः । आचम्यप्रयतोनित्यंनकुर्य्यादन्तधावनं ७ छत्रञ्चोपानहञ्चै
वगंधमाल्यादिवर्जयेत् । नृत्यगीतमथालापंमैथुनंचविवर्जयेत् ॥ ८॥

ہوکر کھانے کے واسطے بھکشا لیوے - سدا آچمن کر کے سدھ رہے دتون نہ کرے ۷ چھاتا اور جوتا اور گندھ
اور مالا آدی نرکھی - ناچ گانا جھوٹھ بولنا میتھن کرنا تیاگ کرے ۸ + + + + + + + + + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہاتھی گھوڑے پر نہ چڑھے ۔ اندری جت ہو کر برت دھاری برہم چاری سندھیا اُپاسن کرے ۹ سندھیا ۱۵
کرنے کے پیچھے گرو کے چرنون کو پرنام کرے ۔ ایسے ہی ماتا پتا کے جوگ کو بھگت سہت پرنام کرے ۱۰

हस्त्यश्वारोहणं चैव संत्यजेत्संयतेन्द्रियः । सन्ध्योपास्तिं प्रकुर्व्वीत ब्रह्मचारी व्रतस्थितः ९ अभिवाद्य गुरोः पादौ संध्याकर्म्मावसानतः । तथा योगं प्रकुर्व्वीत मातापित्रोश्च भक्तितः १० एतेषु त्रिषु नष्टेषु नष्टाः स्युः सर्वदेवताः । एतेषाशासने तिष्ठेद्ब्रह्मचारी विमत्सरः ११ अधीत्य च गुरोर्वेदान् वेदौ वा वेदमेव वा । गुरवे दक्षिणां दद्यात् संयमी ग्राममावसेत् ॥ १२ ॥

یے تینون جو نشٹ ہو جائین تو سب دیوتا نشٹ ہو جائین ۔ برائی چھوڑ کر برہم چاری انکی آگیا مین رہے ۱۱
گرو سے چار بید یا دو بید یا ایک بید پڑھے ۔ گرو کو دچھنا دے کر برہم چاری گانون مین آ بسے ۱۲ ÷ ۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

जسکی جیبھہ اور لنگ اور اُدر اور ہاتھہ گپت رہے ۔ وہ برہم چاری براہمن سنیاس سمے کو کرے ۱۳ اسی
پرکار جب تک جس گرو کے یہان سمے بتاوے ۔ اوسکے مرنے پر اوسکے پُتر یا سکھہ یا اوسکے کُل مین رہے ۱۴

यस्यैतानि सुगुप्तानि जिह्वोपस्थोदरंकरः । सन्यासस्समयं कृत्वा ब्राह्म
णोब्रह्मचर्य्यया १३ तस्मिन्नेवनयेत्कालमाचार्य्ये यावदायुषं । तदभावे
चतत्पुत्रेतच्छिष्येवाथवाकुले १४ नविवाहेनसंन्यासोनैष्ठिकस्येविधी
यते । इमंयोविधिमास्थायत्यजेद्देहमतन्द्रितः १५ नेहभूयोपिजायेत्त्व
ह्मचारीदृढव्रतः । योब्रह्मचारीविधिनासमाहितश्चरेत्सृथिव्यांगुरुसेवनेरतः १६

نیشٹک کے لئے بیواہ اور سنیاس کی بدھ نہین ہے ۔ یہ بدھ نراس ہوکر رکھے اور دیہہ کو تیاگ کرے ۱۵
یہان پھر دیہہ برت والا برہم چاری جنم نہین لیتا ۔ جو برہم چاری جیندری بدھ سے گرو کی سیوا مین رت رہتی پرتھی پر گھومتا ہے ۱۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

وہ بڑی دُرلبھ اور کلیان دینے والی بدیا کے پھل کو پائے ہوئے ہے ۱۷ - سری ہاریت جی کے دھرم
شاستر کا چوتھا ادھیائے بید کو پڑھکر اور سرت اور شاستر کے تتو کو جانکر - اسمان رکھ گوتر کی کنیا جسکے بھائی ہو

संप्राप्य विद्यामतिदुर्लभां शिवां फलञ्च तस्याः सुलभं तु विन्दति ।१७।
इति हारीते धर्म्मशास्त्रे तृतीयोध्यायः ॥३॥ गृहीतवेदाध्ययनः श्रुतिशास्त्रार्थ
तत्ववित् । असमानर्षिगोत्रां हि कन्यां सभ्रातृकां शुभां १ सर्वावयवसंपू
र्णां सुवृत्तामुद्वहेन्नरः । ब्राह्मेण विधिना कुर्य्यात् प्रशस्तेन द्विजोत्तमः २ तथान्ये
बहवः प्रोक्ता विवाहा वर्णधर्म्मतः । उपासनं च विधिवदाहृत्य द्विजपुङ्गवाः ३ सायंप्रात
श्च जुहुयात् सर्वकालामतन्द्रितः । स्नानं कार्य्यं ततो नित्यं दंतधावनपूर्वकं ॥ ४ ॥

اور سبھ ہو ۱ سب انگ سے سمپورن ہو سوبرت ہو اوس سے منگھ بیواہ کری - براہمن اُتم بدھ سی کرے کہ جو دوج کی لئی اُتم ہی ۲ ایسی ہی اور بیواہ
برن دھرم کی بھید سی کہا ہی - سو ہی براہمنون مین سریشٹ بدھ سی اُپاسنا کری ۳ سانجھ اور سویری ہون کری سب کال مین نرالس رہے - دتون کرکی اسنان کری ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اوکھا کال مین اوٹھ کر جتھا بدھ شوچ کرے - مکھ کے باسی ہو جانے سے منکھ بت اسدھ ہو جاتا ہے ۵ اسلئے
سوکھی داتیلی دتون کرے - کنجا اور کھیر اور کدم اور کریا ایسے ہی ۶ سپت پرن اور کیتھا اور جامن اور نیم

ऊषःकालेसमुत्थायकृतशौचोयथाविधि । मुखेपर्य्युषितेनित्यंभवत्यप
यतोनरः ५ तस्माच्छुष्कमथार्द्रंवाभक्षयेद्दन्तकाष्टकं । करञ्जंखादिरंवा
पिकदम्बंकुरबंतथा ॥६॥ सप्तपर्णंप्लक्षिपर्णीजम्बूनिम्बंतथवैच ।
अपामार्गंचविल्वञ्चार्कञ्चोदुम्बरमेवच ॥ ७ ॥ एतेप्रशस्ताःकथिता
दन्तधावनकर्म्मणि । दन्तकाष्ठस्यभक्षश्चसभासेनप्रकीर्तितः ॥ ८ ॥

اور لٹ جیرا اور بیل اور مدار اور گولر ۷ اتنی دتون اتم کہی گئی ہین - دتون کرنے کو ہمنے سنچھیپ سے
کہا ہے ۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پرنت کانٹے والی اور دودھ والی پپیتر اور جس دینے والی ہے - آٹھ انگل کی لمبی دتون کہتے ہین ۹
اتھوا بالشت بھر کی لے کر دانت دھووے - ہے اُتم دوج لوگو پریوا اور پرب اور چھٹھ اور نومی ۱۰ کو جو کاٹھ

सर्वे कण्टकिनः पुण्याः क्षीरणश्च यशस्विनः । अष्टाङ्गुलेन मानेन दन्त
काष्ठमिहोच्यते ९ प्रादेशमात्रमथवा तेन दन्तान् विशोधयेत् । प्रतिपदप
र्व्वषष्ठीषु नवम्याञ्चैव सत्तमाः १० दंतानां काष्ठसंयोगाद्दहत्या सप्तमं कुलं ।
अभावे दन्तकाष्ठानां प्रतिषिद्धदिनेषु च ११ अपां द्वादशगण्डूषैर्म्मुखशु
द्धिं समाचरेत् । स्नात्वा मंत्रवदाचम्य पुनराचमनं चरेत् ॥ १२ ॥ १२ ॥

سے دانت کا سنجوگ کرے تو سات کل بھسم ہوتے ہین - جب دتون نہو یا جسدن دتون برجت ہے اوسدن ۱۱ پانی کے
بارہ کلا سے مکھ سدھ کرے - اسنان کر کے منتر سے آچمن کرے اور پھر آچمن کرے ۱۲ * ۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

منتر پڑھ کر دیہہ پوچھے اور پانی کو انجلی سے پھینکے - سورج کے ساتھ مندیہ نام راچھس ۱۳ جنم سے رہت
برہما کے بردان سے جدھ کرتا ہے - گایتری کا منتر پڑھ کر جو پانی کی انجلی پھینکی جاتی ہے ۱۴ وہ دوج سے

मंत्रवत् प्रोक्ष्य चात्मानं प्रक्षिपेदुदकाञ्जलिं । आदित्येन सह प्रातर्मन्देहा
नामराक्षसाः १३ युद्ध्यन्ति वरदानेन ब्रह्मणोऽव्यक्तजन्मनः । उदकाञ्जलि
निःक्षेपा गायत्र्या चाभिमंत्रितः १४ निघ्नन्ति राक्षसान् सर्वान् मन्देहाख्या
न् द्विजेरिताः । ततः प्रयाति सविता ब्राह्मणैरभिरक्षितः १५ मारीच्याद्यैर्म
हाभागैः सनकाद्यैश्च योगिभिः । तस्मान्न लंघयेत्संध्यां सायं प्रातः समाहितः १६

پریرت سب راچھس مندیہہ نام کو مارتی ہے - تب سورج براہمنون سے رچھت چلتے ہین ۱۵ جیسے ماریچ اور
بھیجی ہوئی ۱۲
اور سنک آدی ایسے براہمنون سے رچھت ہو کر چلتے ہین - اسلئے سچت ہو کر سانجھ اور سبیرے کی سندھیا کا النگھن نہ کرے ۱۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

2216
120
37622

جو مُوہ سے اُلنگھن کرتے ہین وہ نرک مین جاتے ہین - سانجھہ کو منتر پڑھکر آچمن کری اور اپنے اوپر جل چھڑکے اور سورج کو انجلی
۱۷ دے کر پردچھنا کرے اور جل کو اسپرس کرے تو سُدھ ہو - پہلی سندھیا نچھتر رہے کرے ۱۸ جب تک سورج

उल्लंघयति यो मोहात् स याति नरकं ध्रुवम् । सायं मंत्रं वदाचम्य प्रोक्ष्य सू
र्य्यस्य चाञ्जलिं १७ दत्वा प्रदक्षिणं कुर्य्याज्जलं स्पृष्ट्वा विशुद्ध्यति । पूर्व्वां स
न्ध्यां स नक्षत्रामुपासीत यथाविधि १८ गायत्रीमभ्यसेतावत् यावदादित्यं द
र्शनात् । उपास्य पश्चिमां संध्यां सादित्याञ्च यथाविधि १९ गायत्रीमभ्यसे
तावद् यावत्तारा न पश्यति । ततश्चावसथं प्राप्य कृत्वा होमं स्वयं बुधः । २० ।

کا درشن نہو گایتری کا ابھیاس کرے - پچھلی سندھیا سورج رہتے کرے ۱۹ اور گایتری کا ابھیاس
کرے جب تک تارے نہ دیکھ پڑین - پھر گھر مین جا کر ہون کرے ۲۰ + ۲۰ + ۲۰ + ۲۰ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اور کوٹم کے پالنے کے لئے چنتا کرے - پھر سکھ کے ہت کے لئے تھوڑا بید پڑھاوے ۲۱ کارج کے لئے براہمن
راجہ کی پاس جاے - کس پھول لکڑی دور جا کر لاوے ۲۲ تس پیچھے اچھی جگہ مین دوپہر کا کرم کرے - اوسکی

सञ्चिन्त्यपोष्यवर्गस्यभरणार्थंविचक्षणः । ततःशिष्यहितार्थायस्वाध्यायं
किञ्चिदाचरेत् २१ ईश्वरञ्चैवकार्य्यार्थमभिगच्छेद्द्विजोत्तमः । कुशपुष्पेन्ध
नादीनिगत्वादूरंसमाहरेत् २२ ततोमध्यान्हिकंकुर्य्याच्छुचौदेशेमनोरमे
। विधिंतस्यप्रवक्ष्यामिसमासात्पापनाशनं २३ स्नात्वायेनविधानेन
मुच्यतेसर्व्वकिल्विषात् । स्नानार्थमृदमानीयशुद्धाक्षततिलैःसह २४

بدھ پاپ کی ناس کرنے والی ہم سنچھیپ سے کہتے ہین ۲۳ جس پرکار اسنان کرنے سے
سب پاپ چھوٹ جاوین - اسنان کے لئے مٹی اور سدھ اچھت اور تل ساتھ لیوے ۲۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سُمن ہوکر جس ندی مین اَدھک جل ہو وہان جاے - جب تک ندی ملے اور جل مین اسنان
نہ کرے ۲۵ اور جب تک بہت جل والی ملے تھوڑے جل مین اسنان نہ کرے - ندیون مین بڑی ندی

सुमनाश्चततोगच्छेन्नदींशुद्धजलाधिकां । नद्यांतुविद्यमानायांनस्नाया
दन्यवारिणि २५ नस्नायादल्पतोयेषुविद्यमानेवहूदके । सरिद्वरनदीस्ना
नंप्रतिस्रोतःस्थितश्चरेत् २६ तडागादिषुतोयेषुस्नायाच्चतदभावतः । शु
चिदेशंसमभ्युक्ष्युस्थापयेत्सकलाम्बरम् २७ मृत्तोयेनस्वकंदेहंलिम्पेत्
प्रक्षाल्ययत्नतः । स्नानादिकञ्चसंप्राप्यकुर्य्यादाचमनंबुधः ॥ २८ ॥

مین اور دھارا کے ستمکھ ہوکر اسنان کرے ۲۶ اوسکے نہونے پر تالاب آدِ جل مین اسنان کرے - پبتر جگہ پر جل چھڑک
کر سب کپڑے کو رکھدے ۲۷ مٹی اور جل دیہہ مین مل کر جتن سے پوچھے - اسنان آدِ کرکے آچمن کرے ۲۸ + + ۲۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پھر چپ ہو کر نیم کر کے جل مین پرویس کر۔ من سے ہر کو اسمرن کرے جانگھہ پھر جل مین اسنان کرے ۲۹
نب تیر نکل کر منتر سہت جل سے آچمن کرے۔ برن کے منتر سے اور پاومانی چا سے بھی چھڑکے ۳۰
یعنی کنارہ ۱۲

सोऽन्तर्जलं प्रविश्याथ वाग्यतो नियमेन हि। हरिं संस्मृत्य मनसा मज्जये
च्चोरमज्जले २९ ततस्तीरं समासाद्य आचम्याय: समंत्रत:। प्रोक्षयेद्वारुणै
र्मंत्रै: पावमानीभिरेव च ॥ ३० ॥ कुशाग्रकृततोयेन प्रोक्ष्यात्मानं प्रयत्नत:
स्योना पृथिवीत मृद्गात्रे इदं विष्णुरिति द्विजा: ३१ ततो नारायणं देवं सं
स्मरेत् प्रतिमज्जनं। निमज्ज्यान्तर्जले सम्यक् क्रियते चाघमर्षणं ॥ ३२ ॥

کشاگر سے جل لے کر جتن سے دیہہ پر چھڑکے۔ سیونا پرتھوی منتر سے اور اونگ بشن منتر سے دوج دیہہ مین
مٹی لگاوے ۳۱ پھر نارائن دیو کا ہر ایک اسنان مین اسمرن کری۔ اسنان کر کے جل کے بھیتر ۳۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اسی پرکار اسنان کو کے تل اچھت لے کر دیوتا رکھ پتر کے ساتھ - جل کا ترپن کرے اور سچت ۳۳
جل کے تیر آکر اجل دو کپڑے - پہنے اور کاندھے پر رکھ لے بال نہ جھٹکے ۳۴ بہت لال اور نیلا

स्नात्वाक्षततिलैस्तद्वद्देवर्षिपितृभिः सह । तर्पयित्वा जलं तस्मान्निष्पी
ड्य च समाहितः ३३ जलतीरं समासाद्य तत्र शुक्ले च वाससी । परिधायोत्त
रीयञ्च कुर्य्यात्केशान्न धूनयेत् ३४ न रक्तमूल्बणं वासो न नीलञ्च प्रश
स्यते । मलाक्तम् गन्धहीनञ्च वर्जयेदम्बरं बुधः ३५ ततः प्रक्षालयेत्पा
दौ मृतोयेन विचक्षणः । दक्षिणन्तु करं कृत्वा गौकर्णाकृतिवत्पुनः ३६

اچت نہیں ہے - میلا کپڑا جسمیں سگندھ نہو برجت ہے ۳۵ مٹی اور جل لے کر پانو دھووے
اور داہنا ہاتھ گئو کے کان کے آکار کرکے ۳۶ + ۳۶ + ۳۶ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تین بار جل دیکھ کر پیئے اور دو بار مکھ دھووے - پانو اور سر پر چھڑک کر تین بار آچمن کرے ۳۷ انگوٹھا
اور انامکا سے آنکھ چھووے - اسی پرکار سچت ہو کر پانچو انگلیون سے سر کو چھووے ۳۸ اس بدھ سے

त्रिःपिबेदीक्षितंतोयमास्यंद्विःपरिमार्जयेत् । पादौशिरस्ततोऽभ्युक्ष्य त्रि
भिरास्यमुखस्पृशेत् ३७ अङ्गुष्ठानाभिकाभ्याञ्चचक्षुषीसमुपस्पृशेत् । तथै
वपञ्चभिर्मूर्द्धिस्पृशेद्देवंसमाहितः ३८ अनेनविधिनाचम्यब्राह्मणःशुद्ध
मानसः । कुर्वीतदर्भपाणिस्तूदङ्मुखःप्राङ्मुखोऽपिवा ३९ प्राणायाम
त्रयंधीमान्यथान्यायमतन्द्रितः । जपयज्ञंततःकुर्य्याद्गायत्रींवेदमातरं ४०

آچمن کرے تو براہمن کا من سدھ ہو جاوے - کس ہاتھ مین لے کر اوتر مونہہ یا پورب مونہہ کرے ۳۹
تین بار پرانایام نرالس ہو کر جتھا اچت کرے - پھر گایتری بید ماتا کی جپ اور جگ کرے ۴۰ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جپ جگ تین پرکار کا ہے اوسکا نشچے جانو - باچک اور اُپانس اور مانس یہ تین پرکار ہین ۴۱
تینون جگیون مین پچھلے سے پچھلا اُتم ہے - جو اونچ نیچ اُچارن کئے شبد اسپرشٹ پد اچھر کو لئے ۴۲

त्रिविधो जपयज्ञः स्यात्तस्य तत्त्वं निबोधत । वाचिकश्चउपांशुश्च मानसश्च
त्रिधाकृतिः ४१ त्रयाणामपि यज्ञानां श्रेष्ठः स्यादुत्तरोत्तरः । यदुच्चनीचोच्च
रितैः शब्दैः स्पष्टपदाक्षरैः ४२ मंत्रमुच्चारयन्वाचा जपयज्ञस्तु वाचिकः
। शनैरुच्चारयन्मंत्रं किञ्चिदोष्ठौ प्रचालयेत् ४३ किञ्चिच्छ्रवणयोग्यः
स्यात्स उपांशुर्जपः स्मृतः । धियापदाक्षरश्रेण्या अवर्णमपदाक्षरं ॥४४॥

منتر کو بچن سے اُچارن کرے وہ باچک جپ جگ ہے - دھیرے منتر اُچارن کرے اور کچھ اونٹھ کو ہلاوے
۴۳ کچھ سُننے جوگ ہو وہ اُپانس جپ جگ ہے - بُدھ سے اچھر کی پنگت بنا برن و بنا پد کے اچھر ۴۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

شبد ارتھہ کی چنتا کے لئے جو اُچارن کرے اوسکو مانس کہتے ہین - نِتّ جپ سے استت کئے گئے دیوتا پرسن ہوتے ہین ۴۵ پرسن ہونے سے گیانی منکھہ کا گوتر بڑھتا ہے - راچھس اور پشاچ اور مہا سرپ ڈرانے والے

शब्दार्थचिन्तनाभ्यान्तु तदुक्तमानसंस्मृतम् । जपेन देवतानित्यं स्तूयमाना प्रसीदति ४५ प्रसन्ने विपुलान् गोत्रान् प्राप्नुवन्ति मनीषिणः । राक्षसाश्च पिशाश्च महासर्पाश्च भीषणाः ४६ जपितान्नोपसर्पन्ति दूरादेव प्रयान्ति ते । छन्दऋष्यादिविज्ञाय जपेन्मंत्रमतंद्रितः ४७ जपेदहरहर्ज्ञात्वा गायत्रीं मनसा द्विजः । सहस्रपरमां देवीं शतमध्यां दशावरां ॥ ४८ ॥ ४८ ॥

جپنے والے کے پاس نہین جاتے ہین دور سے چلے جاتے ہین - چھند اور رکھہ آدِ کو جانکر نرالس ہوکر منتر کو جپے ۴۷ دن دن گایتری کو جان کر من سے دوج جپے - ایک ہزار ایک سو دس ۴۸ + ۴۸ + ۴۸ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جو نت گایتری کو جپتا ہے وہ پاپ مین لپت نہین ہوتا - اب سورج کو پشپانجلی دے کر اوردھ باہو ہووے
۴۹ اودتینگ اور تت چکچھہ جو سوکت ہے اوسکو جپے - پرکرما کرکے سورج کو نمسکار کرے ۵۰ اوسکے

गायत्रीं योजपेन्नित्यं सनपापेन लिप्यते । अथ पुष्पाञ्जलिं कृत्वा भान
वे चोद्धवाहुकः ४९ उदुत्यञ्च जपेत्सूक्तं तच्चक्षुरिति चापरं । प्रदक्षिणमुपा
वृत्य नमस्कुर्य्याद्दिवाकरं ५० ततस्तीर्थेन देवादीनद्भिः सन्तर्पयेद्द्विजः । स्ना
नवस्त्रन्तु निर्ष्पीड्य पुनराचमनं चरेत् । ५१ । तद्वद्भक्तजनस्येह स्नानं दा
नं प्रकीर्तितं । दर्भासीनो दर्भपाणिर्ब्रह्मयज्ञविधानतः ॥ ५२ ॥ ५२ ॥

پیچھے تیرتھ کے جل سے دیوتا آدکو ترپن کرے - استان کے کپڑے کو نچوڑ کر پہر آچمن کرے ۵۱ اس پرکار
بھگت جن کا استان دان کہہ آئے - کس پر بیٹھ کر کس ہاتھ مین لے کر برہم جگ بدھ سے ۵۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پورب مونہہ کرکے سردھا سے برہم جگ کرے ۔ تب سورج کو تل اور پشپ اور اچھت ملا کر ارگھہ دیوی ۵۳
سر تک انجلی اوٹھا کر ہنسہ شچکھت اس منتر سے ۔ دیو کو نمسکار کرکے گھر مین جاے ۵۴ پرکھہ سوکت کی

प्राङ्मुखोब्रह्मयज्ञंतुकुर्य्याच्छ्रद्धासमन्वितः । ततोऽर्घ्यंभानवेदद्यात्तिल
पुष्पाक्षतान्वितं ५३ उत्थायमूर्द्धपर्य्यन्तंहंसःशुचिपदित्यृचा । ततोदेवन
मस्कृत्यगृहंगच्छेततःपुनः ५४ विधिनापुरुषसूक्तस्यगत्वाविष्णुंसमर्च
येत् । वैश्वदेवंततःकुर्य्याद्बलिकर्म्मविधानतः ५५ गोदोहमात्रमाकांक्षे
दतिथिंप्रतिवैगृही । अदृष्टपूर्वमज्ञातमतिथिंप्राप्तमर्च्चयेत् ॥५६॥५६॥

بدھ سے بشن کی پوجن کرے ۔ تب بیسو دیو اور بل کرم بدھ سے کرے ۵۵ جتنی دیر مین گئو دہی جاتی
ہے اوتنی دیر گرہستھ ابھیاگت کو نہارے ۔ جسکو کبھی نہ دیکھا ہو اوس آئے ہوئے ابھیاگت کا پوجن کرے ۵۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پرکھ کو آسن دینے سے اور اچھے آئے یہ کہہ کر پرتشٹھا کرنے سے اور جل سے - سواگت سے اگن سنتشٹ گرہستھ
کے اوپر ہوتا ہے ۵۷ آسن دان سے اندر پرسن ہوتے ہین - چرن دھونے سے پتر دُرلبھ پریت کو پراپت

स्वागतासनदानेनप्रत्युत्थानेनचाम्बुना । स्वागतेनाग्नयस्तुष्टाभवंति
गृहमेधिनः ५७ आसनेनतुदत्तेनप्रीतोभवतिदेवराट् । पादशौचेनपितरः
प्रीतिमायांतिदुर्लभां ५८ अन्नदानेनयुक्तेनतृप्यतेहिप्रजापतिः । त
स्मादतिथयेकार्य्यंपूजनंगृहमेधिनां ५९ भक्त्याचशक्तितोनित्यंवि
ष्णोरर्च्चादनन्तरं । भिक्षाञ्चभिक्षवेदद्यात्परिव्राड्ब्रह्मचारिणे ॥ ६० ॥

ہوتے ہین ۵۸ اَن دینے سے پرجاپت ترپت ہوتے ہین - اسلئے ابھیاگت کا پوجن گرہستھ کرے ۵۹ بھکت
سے اور سامرتھ سے نت بشن کی پوجا کے پیچھے بھیکھ بھکھاری اور سنیاسی اور برہم چاری کو دے ۶۰ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بے سنکلپ کیا ہوا اَنّ نکال کر بنچن سمیت - بنا بیسودیو کئے بھکھاری گھر مین آوے ۶۱ بیسودیو کے لئے
نکال کر بھیکھ دے کر بدا کرے - بیسودیو نکرنے کے پاپ کو دور کرنے مین بھکھاری سامرتھ ہے ۶۲ بھکھاری

अकल्पितान्नादुद्धृत्य सव्यञ्जनसमन्वितां । अकृते वैश्वदेवेपि भिक्षौ च गृ
हमागते ६१ उद्धृत्य वैश्वदेवार्थं भिक्षां दत्वा विसर्जयेत् । वैश्वदेवाकृता
न्दोषाञ्छक्तो भिक्षुर्व्यपोहतुं ६२ नहि भिक्षुकृतान्दोषान् वैश्वदेवो व्यपोह
ति । तस्मात्प्राप्ताय यतये भिक्षां दद्यात्समाहितः ६३ विष्णुरेव यतिच्छा
य इति निश्चित्य भावयेत् । सुवासिनीं कुमारीञ्च भोजयित्वा नरानपि ॥ ६४ ॥

کو نہ دینے کے پاپ کو بیسودیو دور نہین کر سکتا ہے - اسلئے آئے ہوئے اپھیاگت کو سچت ہو کر بھیکھ دے ۶۳
جتی کو بشن نشچے کر بھاونا کرے - اچھے بستر والی کنیا اور منکھ کو بھوجن کرا کے ۶۴ + ۶۴ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بال اور بِرّدھ سے جو باقی رہے اوسکو گرہستھ آپ بھوجن کرے - پورب مونہہ اور اوتر مونہہ مون ہوکر تھوڑا بولے
۶۵ پہلے انّ کو انتراتما کی خوشی سے نمسکار کرے - اسطرح منتر سے بھن بھن پرانا ہت کرے ۶۶ تب میٹھا

बालवृद्धांस्ततः शेषं स्वयं भुञ्जीत वा गृही । प्राङ्मुखोदङ्मुखो वापि मौनी
च मितभाषकः ६५ अन्नमादौ नमस्कृत्य प्रहृष्टेनान्तरात्मना । एवं प्राणा
हुतिं कुर्य्यान्मन्त्रेण च पृथक्पृथक् ६६ ततः स्वादु करान्नं च भुञ्जीत सुसमा
हितः । आचम्य देवतामिष्टां संस्मरन्नुदरं स्पृशेत् ६७ इतिहासपुराणाभ्यां क
ञ्चित्कालं नयेद्बुधः । ततः संध्यामुपासीत बहिर्गत्वा विधानतः ॥ ६८ ॥

انّ سچت ہوکر بھوجن کرے - آچمن کر اشٹ دیو کو دھیان کرکے پیٹ کو چھوے ۶۷ اتہاس اور پران
سے کچھ کال بتاوے - تب باہر جاکر بدھ سے سندھیا کی اپاسنا کرے ۶۸ ÷ ۶۸ ÷ ۶۸ ÷

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہوم کرکے رات مین ابھیاگت کو بھوجن کرا کے آپ بھوجن کرے ۔ سانجھ اور سبیرے دوجات کے لئے
بھوجن بید مین کہا ہے ۶۹ بیچ مین بھوجن نکرے اگن ہوتر کے سمان بدھ ہے ۔ بدیا رتھیون کو پڑھاوے اندھیا

कृतहोमस्तुभुञ्जीतरात्रौचातिथिभोजनं । सायंप्रातद्विजातीनामशनंश्रु
तिचोदितं ६९ नान्तराभोजनंकुर्य्यादग्निहोत्रसमोविधिः । शिष्यान
ध्याययेच्चापिअनध्यायेविसर्जयेत् ७० स्मृत्युक्तानखिलांश्चापिपुराणोक्ता
नपिद्विजः । महानवम्यांद्वादश्यांभरण्यामपिपर्व्वसु ७१ तथाक्षयतृतीयां
शिष्यान्नाध्यापयेद्द्विजः । माघमासेतुसप्तम्यांरथ्याख्यायांतुवर्जयेत् ७२

مین بدا کر دیوے ۷۰ اسمرت اور پوران مین یون کہا ہے کہ برایمن ۔ مہانومی و بھرنی و دوادسی و پرب مین ۔ ۷۱
اسی پرکار اکچھے ترتیا مین سکھیون کو نہ پڑھاوے ۔ ماگھ مہینہ مین رتھیا ستمی کو نہ پڑھاوے ۷۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اُبٹن لگاتے اور اسنان کرتے ہوئے نہ پڑھاوے۔ ہے اُتّم دُجُو مُردہ لیجاتے ہوئے اور بھوم مین پڑا ہوا
دیکھ کر ۷۳ اور روتے ہوئے سُنکر اور سانجھ کے سمے نہ پڑھے۔ ہے اُتّم دُجُو گرہستھ دان دے ۷۴ سونا اور بھوم اور گئو

अध्यापनंसमभ्यञ्जन्स्नानकालेचवर्जयेत्। नीयमानंशवंदृष्ट्वामहीस्थंवा
द्विजोत्तमाः ७३ नपठेद्रुदितंश्रुत्वासंध्यायान्तुद्विजोत्तमाः। दानानिच
प्रदेयानिगृहस्थेनद्विजोत्तमाः ७४ हिरण्यदानंगोदानंपृथिवीदानमेवच
एवंधर्म्मोगृहस्थस्यसारभूतउदाहृतः ७५ यएवंश्रद्धयाकुर्य्यात्सया
तिब्रह्मणःपदं। ज्ञानोत्कर्षश्चतस्यस्यान्नारसिंहप्रसादतः॥ ७६॥

دے۔ اس پرکار سے گرہستھ کا مکھیہ دھرم کہہ آئے ۷۵ جو اس پرکار سے سردھا کے لئے کرے گا
وہ برہم پد کو پراپت ہے۔ اور نرسنگھ کے پرتاپ سے اوسکو گیان ہوگا ۷۶ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تس سے ہے اُتّم دوجو براہمن موکھ کو پراپت ہے۔ ہے براہمنو اس پرکار سے نت دھرم سنچھیپ سے آپ لوگون سے کہہ آئی ۷۷
ست گرہستھ کا دھرم جتن سے کرنے والا گرہستھ ہر کو پراپت ہے ۷۸ - چوتھا ادھیائے سماپت ہوا

तस्मान्मुक्तिमवाप्नोति ब्राह्मणो द्विजसत्तमाः । एवं हि विप्राः कथितो मपावः समासतः शास्वतधर्म्मराशिः ७७ गृही गृहस्थस्य सतो हि धर्म्मं कुर्व्वन्प्रयत्नाद्धरिमेति युक्तम् ७८ इति हारीते धर्म्मशास्त्रे चतुर्थोऽध्यायः ४ अतः परं प्रवक्ष्यामि वानप्रस्थस्य सत्तमाः । धर्म्माश्रमं महाभागाः कथ्यमानं निबोधत १ गृहस्थः पुत्रपौत्रादीन्दृष्ट्वा पलितमात्मनः । भार्य्यां पुत्रेषु निःक्षिप्य सह वा प्रविशेद्वनम् । २ ।

اسکے آگے بان پرستھ کے لئے ہے اُتّم لوگو ہم کہتے ہین۔ ہے مہا بھاگو آسرم کا جو دھرم کہا ہوا ہے سو سنو ۱ گرہستھ
بیٹا اور پوتا آدِ اور آپ کو دیکھ کر۔ استری کو پتر کے سپرد کر کے یا ساتھ لے کر بن مین جاے ۲ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

نکھہ اور بال اور اُجلی سریر چرم آدک - دھارن کئے بن مین رہ کے بدھ پوربک اگن مین ہوم کرے ۳ دھان
سے اور میگھہ سے اُتپن جو نندا رہت تنی آدہے اوس سے - اور ساگ اور مول پھل سے جتن پوربک نت کرے ۴

नखरोमाणि च तथा सितगात्रत्वगादि च । धारयन् जुहुयादग्निं वनस्थो वि
धिमाश्रितः ३ धान्यश्च धनसंभूतैर्नीवाराद्यैरनिन्दितैः । शाकमूलफ
लैर्वापि कुर्य्यान्नित्यं प्रयत्नतः ४ त्रिकालस्नानयुक्तस्तु कुर्य्यात्तीव्रं तपस्त
दा । पक्षान्ते वा समश्नीयान्मासान्ते वा स्वपक्वभुक् ५ तथा चतुर्थकाले
तु भुञ्जीयादष्टमेऽथवा । षष्ठे च कालेऽप्यथवा वायुभक्षोऽथवा भवेत् ६

ترکال اسنان کر اگر تپ کرے - پچھہ بیتے اور مہینا بیتے آپ پکا کر بھوجن کرے ۵ اوسی پرکار سے چوتھے
کال مین اور آٹھوین مین بھوجن کرے - اور چھٹھوین کال مین اتھوا بایو بھوجن کرے ۶ ۶ ۶ ۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

گریکھم رت مین پنچ اگن مین رہے اوسی پرکار سے برکھا مین نرادھار رہے - ہیمنت مین جل مین رہے تپ کرکے
کال کو بتاوے ۷ اس پرکار سے کرم جو کرتا ہے وہ سدھ بدھ والا ہی - اگن کو اپنے سریر مین کر اتر دسا کو چلا جاے

धर्म्मे पञ्चाग्निमध्यस्थस्तथा वर्षे निराश्रयः । हेमन्ते च जले स्थित्वा नये
त्कालं तपश्चरन् ७ एवञ्च कुर्व्वता येन कृतबुद्धिर्यथाक्रमम् । अग्निं स्वा
त्मनि कृत्वा तु प्रव्रजेदुत्तरादिशं ८ आदेहपातं वनगो मौनमास्थाय ताप
सः । स्मरन्नतीन्द्रियं ब्रह्म ब्रह्मलोकमहीपते ९ तपो हि यः सेवति वन्यवासः समा
धियुक्तः प्रयतान्तरात्मा । विमुक्तपापो विमलः प्रशान्तः स याति दिव्यं पुरुषं पुराणं ॥ १० ॥

۸ سریر کے ناس ہونے تک بن مین مون ہو کر رہ کر تپسوی - اندری سے پر برہم کا دھیان کرنیوالا برہم لوک مین پوج
ہے ۹ بن مین رہکر دھیان کرتا ہوا سدھ آتما ہو کر جو تپ کرتا ہے - پاپ سے رہت اور بمل اور اندری جیت ہو کر پران پرکھ کو پراپت ہی ۱۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پانچوان ادھیاے سماپت ہوا اس سے آگے اُتّم چوتھا آسرم کہتے ہین - سردھا سے جو کرے تو
بندھن سے مکت ہو جاے ۱ - اس پرکار سے بنا سرم مین رہ کر پاپ کا ناس کر - چوتھا آسرم کا سنیاس بدھ لئے دوج جاے ۲

इतिहारीतेधर्म्मशास्त्रेपंचमोध्यायः ५ अतःपरंप्रवक्ष्यामिचतुर्थाश्रममुत्तमं। श्रद्ध
पातदनुष्ठायतिष्ठन्मुच्यतबन्धनात् १ एवंवनाश्रमेतिष्ठन्पातयंश्चैवकिल्बिषं।
चतुर्थमाश्रमंगच्छेत्संन्यासविधिनाद्विजः २ दत्वापितृभ्योदेवेभ्योमानुषेभ्यश्चय
त्नतः। दत्वाश्राद्धंपितृभ्यश्चमानुषेभ्यस्तथात्मनः ३ इष्टिंवैश्वानरींकृत्वा
प्राङ्मुखोदङ्मुखोऽपिवा। अग्निंस्वात्मनिसंरोप्यमंत्रवित्प्रव्रजेत्पुनः ॥ ४ ॥

پتر اور دیوتا اور منکھ کو جتن سے دے کر - پترون کی اور منکھیون کی سرادھ کر کے اوسی پرکار سے اپنے لئے ۳
بیسوانری جگ پورب مونہہ اور اتر مونہہ ہو کر کرے - اپنی دیہہ مین منتر جگت اگن استھاپن کر سنیاس کو لیوے ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تب پتر آدِ کے لئے موہ رچھا آدِ چھوڑ دے - بندھ اور سب لوگونکو نربھے کر دے ۵ تر دنڈ اور بانس کا کمنڈل
گول - جسمین چار انگل گئو کے بال لپیٹے رہے ۶ شوچ اور مانس کے لئے من لوگون نے کہا ہے

ततःप्रभृतिपुत्रादौस्नेहापालादिवर्जयेत् । बन्धूनामभयन्दद्यात्सर्वभूता
भयंतथा ५ त्रिदण्डंवैणवंसम्यक्सन्ततंसमपर्व्वकं । वेष्टितंकृष्णगावा
लरज्जुमच्चतुरङ्गुलम् ॥ ६ ॥ शौचार्थंमानसार्थञ्चमुनिभिःसमुदाहृतं
कौपीनाच्छादनंवासःकन्थांसीतनिवारिणीं ७ पादुकेचापिएलीया
त्कुर्य्यान्नान्यस्यसंग्रहं । एतानितस्यलिङ्गानियतेःप्रोक्तानिसर्व्वदा ॥ ८ ॥

کوپین کے لئے کپڑا اور جاڑا دور کرنے کو گدڑی ۷ اور کھڑاؤن لیوے اور سنگرہ نہ کرے
تس جتی کے لئے اتنے چنھ کہے گئے ہین ۸ + + + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سنگرہ کر اور سنیاس کر کے اُتم تیرتھ مین جاکر - اسنان کر کپڑا سے چھانے ہوئے جل سے بدھ پوربک
آچمن کر کے ۹ اور دیوتا کو ترپن کر منتر پڑہ سورج کو نمسکار کرے - آپ پورب مونہہ چپ ہو کر تین پرانایام کرے ۱۰

संगृह्य कृतसंन्यासो गत्वा तीर्थमनुत्तमं । स्नात्वाचम्य च विधिवद्वस्त्रपूते
न वारिणा ९ तर्पयित्वा तु देवांश्च मन्त्रवद्भास्करं नमत् । आत्मनः प्राङ्मु
खो मौनी प्राणायामत्रयं चरेत् १० गायत्रीञ्च यथाशक्ति जप्त्वा ध्यायेत् परंप
दं । स्थित्यर्थमात्मनो नित्यभिक्षाटनमथाचरेत् ११ सायंकाले तु विप्रा
णां गृहाण्यभ्यवपद्यतु । सम्यक् याचेच्च कवलं दक्षिणेन करेण वै ॥ १२ ॥

سامرتھ سے گایتری کا جاپ کر کے پرم پد کا دھیان کرے - اپنے سریر کے لئے نت بھچھیا مانگے ۱۱ سانجھ
سمے براہمن کے گھر جاے - اچھی طرح سے دہنے ہاتھ سے کور مانگے ۱۲ + + + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بائین ہاتھ مین پاتر لئے رہے داہنا خالی رکھے - جتنے اَن سے ترپت ہو اتنی بھیکھ مانگے ۱۲ جب
پلٹ کر اَنیتر پاتر رکھ کر جوگی - چار انگل مین ڈھپا ہوا گراس ماتر سچت ہوکر ۱۴ سب پرکار سے جگت دوسرے
دوسرا ۱۲

पात्रं वामकरे स्थाप्य दक्षिणेन तु शेषयेत् । यावतान्नेन तृप्तिः स्यात् ताव
द्भैक्षं समाचरेत् १३ ततो निवृत्य तत्पात्रं संस्थाप्यान्यत्र संयमी । चतुर्भि
रङ्गुलैश्छाद्य ग्रासमात्रं समाहितः १४ सर्व्वव्यजनसंयुक्तं पृथक्पात्रे नियो
जयेत् । सूर्य्यादिभूतदेवेभ्यो दत्वा संप्राक्ष्य वारिणा १५ भुञ्जीत पात्रपु
टके पात्रे वावभ्यतो यतिः । वटकाश्वत्थपर्णेषु कुम्भीतैन्दुकपात्रके ॥ १६ ॥

پاتر مین رکھ دے - سورج آدک جو بھوت دیوتا ہین تنکو دے کر جل سے آچمن کر ۱۵ پاتر پٹک مین اور پاتر مین
پتون کا برتن ۱۲
جوگی مون ہوکر بھوجن کرے - اور بر اور پیپل اور کنبھ برچھ اور نمبو کے پاتر مین ۱۶ + + + + +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اور کچنار اور کدم کے پاتر مین کبھی نہ بھوجن کرے - کانسے مین بھوجن کرنے والے کو جوگی سب مل جکت کہتے ہین ۱۵
کانسے کے برتن مین پکایا جاے اور اوسمین گرہستھ بھوجن کرے اوسی طرح جتی بھی بھوجن کرے تو دونون کو سربس پاپ

कोविदारकदम्बेषुनभुञ्जीयात्कदाचन । मलाक्ताः सर्व्वउच्यन्तेयतयःकां
स्यभोजिनः १७ कास्यभाण्डेषुयत्पाकोगृहस्थस्यतथैवच । कांस्येभोज
यतःसर्व्वंकिल्विषांप्राप्नुयात्तयोः १८ भुक्त्वापात्रेयतिर्नित्यंक्षालयेन्मन्त्रपू
र्वकम् । नदुष्यतेचतत्पात्रंयज्ञेषुचमथाइव १९ अथाचम्यनिदि
ध्यास्यउपतिष्ठेतभास्करं । जपध्यानेतिहासैश्चदिनशेषंनयेद्बुधः ॥ २० ॥

پراپت ہوتا ہے ۱۸ پاتر مین بھوجن کر جوگی منتر پڑھ کر نت دھووے - وہ پاتر جس پرکار جگ کے لئے ات سدھ ہے
اوسی پرکار سے دوکھت نہین ہے ۱۹ تب آچمن اور ندّدھیا سن کر سورج کا اپستھان کرے جپ اور دھیان اور اتہاس سے باقی دن گذرانے ۲۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سندھیا کر گھر مین اس پرکار سے رات بتاے وے - ہردے کمل مین ابناسی آتما کا دھیان کرے ۲۱
جب دھرم پراپت ہو اور شانت ہو اور سرب بھوت آتما کو برابر جانے جتیندری ہو - وہ پرماتما پد کو پراپت ہے جسکو پراپت

कृतसंध्यस्ततोरात्रिं नयेद्देवं गृहादिषु । हृत्पुण्डरीकनिलयेध्यायेदात्मानम
व्ययं २१ यदिधर्म्मरतिः शान्तः सर्व्वभूतसमोवशी । प्राप्नोतिपरमंस्थानंय
त्प्राप्यननिवर्तते ॥ २२ ॥ त्रिदण्डभृद्योहि पृथक्समाचरेच्छनैःशनैर्य
स्तुवहिर्मुखाक्षः । संमुच्यसंसारसमस्तबन्धनात्सयाति विष्णोरमृतात्मनःपद
म् ॥ २३ ॥ इतिहारीतेधर्म्मशास्त्रेषष्ठोध्यायः ॥ ६ ॥ ६ ॥ ६ ॥

ہوکر - پلٹتا نہین ۲۲ جتیندری رہت جو دھیرے دھیرے بھن ہوکر تردنڈ دھارن کرے - وہ سنسار کے
بندھن سے مکت ہوکر موکچھ روپ برہم پد کو پراپت ہوتا ہے ۲۳ چھٹھوان ادھیاے سماپت ہوا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

बरن اور آشرم کا دھرم لچھن کہہ چکے - جسکے لئے دو جات سورگ موکچھ کو پراپت ہوتا ہے ۱ اب جیسے ۴۵
سے جوگ شاستر کا اُتم سارانش کہتے ہیں - جسکے سُننے سے موکچھ چاہنے والا موکچھ کو پراپت ہوتا ہے ۲

वर्णिनामाश्रमाणांच कथितंधर्म्मलक्षणं। येनस्वर्गापवर्गञ्चप्राप्नुवंति द्विजातयः १ योगशास्त्रंप्रवक्ष्यामिसंक्षेपात्सारमुत्तमं। यस्यचश्रवणाद्यान्तिमोक्षञ्चैवमुमुक्षवः २ योगाभ्यासबलेनैवनश्येयुःपातकानितु। तस्माद्योगपरोभूत्वाध्यायेन्नित्यंक्रियापरः ३ प्राणायामेनवचनंप्रत्याहारेणचेन्द्रियं। धारणाभिर्वशेकृत्वापूर्व्वदुर्धर्षणंमनः ॥ ४ ॥ ४ ॥

جوگ ابھیاس لینے سے پاپ نشٹ ہوتا ہے - اِس لئے جوگ میں تتپر ہو کر نِت دھیان کیا کرے ۳ ۴۰
پرانایام کے لئے بچن اور بکھے نیرت سے اِندری اور دھارنا کے لئے دشٹ من کو بس کر کے ۴ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ایکا کار من کرکے گیانی پاپ کو دور کر سوکچھم سے اَت سوکچھمک دھیان کرے جسکو سنسار کا بندھن کہا ہے
۵ آتما کے لئے باہر اور بھیتر ٹکا ہوا سونا کے سمان - ایکانت مین بیٹھ کر مرت ہونے تک دھیان کرے ۶

एकाकारमनामन्दबुधैरुपमलामयं । सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरं ध्यायेत्जगदाधा
रमुच्यते ५ आत्मनावहिरन्तस्थंशुद्धचामीकरंप्रभं । रहस्येकान्तमासी
नोध्यायेदामरणान्तिकं ६ यत्सर्वप्राणिहृदयंसर्वेषाञ्चयदिस्थितं । य
च्चसर्वजनैर्ज्ञेयंसोऽहमस्तीतिचिन्तयेत् ७ आत्मलाभसुखंयावत्तयो
ध्यानमुदीरितं । श्रुतिस्मृत्यादिकंधर्म्मंतद्विरुद्धंनचाचरेत् ॥ ८ ॥ ८ ॥

جو سب پرانی کو من اور سب کے ہردے مین استھت ہے - جو سب کے جاننے جوگ سو ہم ہی ہین اس پرکار سے
چنتنا کرے ۷ آتم لابھ سکھ کو تپ اور دھیان سی کہہ چکے - بید اور اسمرت کے دھرم کو اوسکے بردھ نہ کرے ۸ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

जिस प्रकार घोड़े से रहित रथ और रथ से रहित घोड़ा — इस प्रकार से तप और विद्या संयुक्त होती है ९ जिस प्रकार से मधु संयुक्त अन्न और अन्न संयुक्त मधु - और जिस प्रकार से दोनों पंखों से आकाश में चिड़िया उड़ती है १०

यथा रथो रथहीनस्तु यथा रथो रथिहीनकः। एवं तपश्च विद्या च संयुतं भेषजं भवेत् ९ यथान्नं मधुसंयुक्तं मधु वान्नेन संयुतं। उभाभ्यामपि पक्षाभ्यां यथा खे पक्षिणां गतिः १० तथैव ज्ञानकर्मभ्यां प्राप्यते ब्रह्म शाश्वतं। विद्या तपोभ्यां संपन्नो ब्राह्मणो योगतत्परः ११ देहद्वयं विहायाशु मुक्तो भवति बन्धनात्। न तयाक्षीणदेहस्य विनाशो विद्यते क्वचित् १२

जिस प्रकार से ज्ञान और कर्म से नित्य ब्रह्म को प्राप्त होता है - इसी प्रकार विद्या और तप से संपन्न ब्राह्मण योग तत्पर ११ दोनों देह को छोड़कर बन्धन से जल्द मुक्त होता है - जिस प्रकार से क्षीण देह का विनाश कभी नहीं होता है १२

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہم سب برن اور آسرم کا بھاگ کہہ آئے۔ ہے سریشٹ دوجو سنچھیپ سے تنکے لئے دھرم ۱۳ اس پرکار سے
من لوگ سورگ موکچھ کا پھل دینے والا دھرم سنکر۔ اون رکھونکو پرنام کر اپنے اپنے آسرم کو جاتے بھئے ۱۴

नयातेकथितःसर्व्वोवर्णाश्रमविभागशः। संक्षेपेणद्विजश्रेष्ठाधर्म्मस्ते
पांसनातनः १३ श्रुत्वैवंमुनयोधर्म्मंस्वर्गमोक्षफलप्रदं। प्रणम्यतमृषिं
जरमुर्मुदिताःस्वंसमाश्रमं १४ धर्म्मशास्त्रमिदंसर्वंहारीतमुखनिःसृ
तं। अधीत्यकुरुतेधर्म्मंसयातिपरमांगतिं।१५। ब्राह्मणस्यतुयत्क
र्म्मकथितंवाहुजस्यच। उरुजस्यापियत्कर्म्मकथितंपादजस्यच॥१६॥

سری ہاریت جی کے مکھ سے نکلا ہوا جو دھرم شاستر یہ سب ہے۔ اوسکو پڑھ کر دھرم کرے سو پرم گت کو پراپت ہو ۱۵
براہمن اور چھتری کے لئے جو کرم کہے ہین — اور بیس اور سودر کے لئے جو کہا ہے ۱۶ + ۱۶ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اوسکے سوای برتنے مین چلد ذات سے پتت ہوتا ہے - جسکے لئے جو دھرم کہہ چکے وہ دھرم اوسیکا ہے ۱۷
اسواسطے بپت سے رہت دوج اپنے دھرم کو نت کرے - ہے براہمنون مین اندر چار ورن اور چار آشرم

अन्यथावर्तमानस्तुसद्यःपतितजातितः। योयस्याभिहितोधर्म्मःसतु
तस्यतथैवच १७ तस्मात्स्वधर्म्मंकुर्वीतद्विजोनित्यमनापदि। वर्णश्चत्वा
रोराजेन्द्रचत्वारश्चापिचाश्रमाः १८ स्वधर्म्मंयेतुतिष्ठन्तितेयान्तिपरमां
गतिं। स्वधर्म्मेणयथान्नृणांनारसिंहःप्रसीदति १९ नतुष्यतितथान्येन
कर्म्मणामधुसूदनः। अतःकुर्व्वन्निजंकर्म्मयथाकालमतन्द्रितः।२०।

والے ۱۸ اپنے دھرم مین جو رہتے ہین وہ پرم گت کو پراپت ہوتے ہین - اپنے دھرم کے لئے نرسنگھہ کے اوپر جیسے
نرسنگھہ جی پرسن ہوتے ہین ۱۹ اوسطرح اور کرم سے کرم سیوون پرسن نہین ہوتے - اسلئے نراس ہوکر جتنا کال اپنے کرم کو کرتا رہے ۲۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہزارون سینا کے مالک نرسنگھ کے گھر مین پراپت ہوتا ہے - اتپن بیراگ بل کو لئے ہوئے کریاوان جوگی
سدا پربرہم کو دھیان کرے ۲۱ ست اور سکھ روپ اور اننت اور آدِ جو بشن پہ ہے اوسکو دیہہ چھوڑ کر پراپت ہوتا ہے ۲۲

सहस्रानीकदेवेशं नारसिंहञ्च सालयम् । उत्पन्नवैराग्यबलेन
योगी ध्यायेत्परं ब्रह्म सदा क्रियावान् ॥ २१ ॥ सत्यं सुखं रूपम
नंतमाद्यं विहाय देहं पदमेति विष्णोः ॥ २२ ॥

इति हारीते धर्म्मशास्त्रे सप्तमोध्यायः ७ ॥ समाप्तम् ॥

लि॰ स्वामीदयाल

ساتوان اَدھیاے سماپت ہوا ❖
سری ہاریت جی کا بنایا ہوا دھرم شاستر سماپت ہوا

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سری گنیشا ینمہ

سرب بید انگ کے جاننے والے سری سمبرت جی اکیلے بیٹھے تھے - دھرم کے چاہنے والے رکھہ لوگون نے اونکے پاس جاکر پوچھا ۱ کہ ہماری اچھا ہی کہ ہی بھگون دوجون کی دھرم کی ساوھنا سنین کے

श्रीगणेशायनमः ॥ संवर्तमेकमासीनंसर्ववेदांगपारगं। ऋषयस्तमुपागम्यपप्रच्छुर्धर्मकाक्षिणः १ भगवन्श्रोतुमिच्छामोद्विजानांधर्मसाधनं। यथावद्धर्ममाचक्ष्वशुभाशुभविवेचनं २ वामदेवादयःसर्वेतंपृच्छंतिमहौजसं। तान्नब्रवीन्मुनीन्सर्वान्प्रीतात्माश्रूयतामिति ३ स्वभावाद्विचरेद्यत्रकृष्णसारःसदामृगः। धर्मदेशःसविज्ञेयोद्विजानांधर्मसाधनं ॥ ४ ॥

جو دھرم سبھہ اور اسبھہ کا بتانے والا ہی ۲ بامدیو آدک سب منون نی اوس مہاتیجسی سے یہ پوچھا - تب پرسن آتما ہوکر سب منون سے کہا کہ سنئیے ۳ سبھاوسی کالا مرگ جس دیس مین سدا پھرتا ہو - اوسکو دھرم دیش اور دوج کے دھرم کا ساوھن جاننا چاہیے ۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اپنیت دوج سدا گرو کا ہت کرے ۔ برہم چاری ہو کر مالا اور سگندھ اور مدھ اور مانس سے الگ رہے ۵
جنکا جنیو ہو گیا ہو ۱۲
سویرے جب تک تارے دیکھ پڑین جتھا بدھ سندھیا کرے پچھلی سندھیا جب سورج آدھے ڈوب جائین

उपनीतो द्विजो नित्यं गुरवे हितमाचरेत् । स्रग्गंधमधुमांसानि ब्रह्म-
चारी विवर्जयेत् ५ संध्यां प्रातः सनक्षत्रामुपासीत यथाविधि । सा-
दित्यां पश्चिमां संध्यामद्धास्तमितभास्करे ६ तिष्ठन्पूर्वं जपं कुर्यात्सावि-
त्रीमर्कदर्शनात् । आसीनः पश्चिमां संध्यां सम्यगृक्षविभावनात् ७ अ-
ग्निकार्यं च कुर्वीत मेधावी तदनंतरं । ततो धीयीत वेदं तु वीक्षमाणो गुरोर्मुखं ८

تب کری ۶ سورج دیکھنے سے پہلے اور پچھلی سندھیا مین تارے دیکھنے سے پہلے گایتری کا جپ کرے ۷ اوسکے
پیچھے بدھ مان ہون کرے ۔ پھر گرو کا مکھ دیکھتا ہوا بید پڑھے ۸ ✢ ۸ ✢ ۸ ✢ ۸ ✢

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پہلے اُکار سنجکت بیاہرت سہت - گایتری کرم سے پڑھ کر بید پڑھے ۹ دونون ہاتھ جوڑ کر دونون جانگھون
پر رکھ کر - گرو کی آگیا کے انسار کرے دوسری اور چت نہ لگاوے ۱۰ برتی برہم چاری سدا سانجھ

प्रणवं प्राक्प्रयुंजीत व्याहृतीस्तदनंतरं । गायत्रीं चानुपूर्वेण ततो वेदं समा
रभेत् ९ हस्तौ तु संयतौ धार्यौ जानुभ्यामुपरिस्थितौ गुरोरनुमते कुर्यात्
पठन्नान्यमतिर्भवेत् १० सायंप्रातस्तु भिक्षेत ब्रह्मचारी सदाव्रती । नि
वेद्य गुरवे श्नीयात्प्राङ्मुखो वाग्यतः शुचिः ११ सायंप्रातर्द्विजातीना
मशनं श्रुतिनोदितं । नांतरा भोजनं कुर्यादग्निहोत्री समाहितः । १२ ।

اور سویرے بھکشا مانگے - اور گرو کو دے کر پبتر ہو کر پورب مونہہ مون ہو کر بھوجن کرے ۱۱ دوجاتیون
کا بھوجن سائنکال اور پراتہ کال کا بید کے انسار کہا گیا ہے - اور اگن ہوتر کرنے والا دوج بیچ مین بھوجن نکرے ۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

دوج پہلے آچمن کرکے بھوجن کرے اور بھوجن کے پیچھے آچمن کرے - اور جو بنا آچمن کے بھوجن کرتا ہے اوسکو
پرایشچت کرنا چاہیے ۱۳ بنا آچمن کے جو کوئی جل پیتا ہی یا بھوجن کرتا ہی وہ دوج - آٹھ ہزار گایتری کی جپنی سی شدھ

आचम्यैव तु भुंजीत भुक्त्वा चोपस्पृशेद्द्विजः। अनाचांतस्तु योश्नीयात्प्राय
श्चित्तीयते तु सः १३ अनाचांतः पिवेद्यस्तु योपि वा भक्षयेद्द्विजः। गायत्र्य
ष्टसहस्रं तु जपं कुर्वन्विशुद्ध्यति १४ अकृत्वा पादशौचं तु तिष्ठन्मुक्तशिखे
पि वा। विना यज्ञोपवीतेन त्वाचांतोप्यशुचिर्भवेत् १५ आचामेद्ब्रह्मतीर्थे-
न चोपवीती ह्युदङ्मुखः। उपवीती द्विजो नित्यं प्राङ्मुखो वाग्यतः शुचिः १६

ہوتا ہی ۱۴ بنا پانون دھوئی اور بنا سکھا باندھی اور بنا جنیئو پہنی ہوئی آچمن کیا ہوا دوج بھی اشدھ ہوتا ہے ۱۵ جنیئو
پہن کر اتر مونہہ یا پورب مونہہ دوج مون ہو کر آچمن کرے تب پبتر ہوتا ہے ۱۶ ÷ ۱۶ ÷ ۱۶ ÷

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جل کے بھیتر آچمن کرنے سے اَنتہ کرن سُدّھ ہوتا ہے اور اَستھل مین آچمن کرنے سے باہر کے انگ سُدّھ ہوتی ہین
اس پرکار سُدّھ کی پراپت ہوتی ہے ۱۷ کلائی تک ہاتھ جل سے دھووے اور اوسی پرکار پانون دھووے دو مرتبہ مُکھ

जलेजलस्थआचांतस्थलाचांतोवहिःशुचिः। वह्निंतस्थआचांतएवंशुद्धि
मवाप्नुयात् १७ आमणिबंधादस्तौचपादावद्भिर्विशोधयेत्। परिमृज्यद्भि
रास्यंतुन्नासेअंगानिचस्पृशेत् १८ स्नात्वापीत्वाताथाक्षुत्वाभुक्त्वास्पृष्ट्वाद्वि
जोत्तमः। अनेनविधिनासम्यगाचांतःशुचितामियात् १९ मूद्धःशुद्ध्यति
हस्तेनवैश्योदंतेषुवारिभिः। कण्ठगतैःक्षत्रियस्तुआचांतःशुचितामियात २०

جل سے دھوکر بارہ انگ چھوے ۱۸ اسنان کرے جل پیے بھوجن کرے اور کوئی چیز اَسپرس کرے تو اس بدھ سے آچمن کرنے سے سُدّھ کی پراپت ہوتی
ہے ۱۹ سوُدر ہاتھ مین جل لیکر آچمن کرے بَیس اَتنی جل سے سُدّھ ہوتا ہے جو دانتون تک پہونچے چھتری اَتنی جل سے سُدّھ ہوتا ہے جو گلے تک پہونچے ۲۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

آسن پر پانون دھرنے سے اور کھڑاون پہنے کبھی سُدّھ نہین ہوتا ۲۱ جس نے سندھیا نہین کی اور ہون بھی
نہین کیا وہ اسنان کرکے آٹھ ہزار گایتری ساودھان ہوکر جپے ۲۲ سوتک کا اَنّ اور نوین سرادھ اور

आसनारूढपादस्तु कृतावशक्थिकस्तथा । आरूढपादुको वापि न ।
तिकदाचन २१ उपासीत न चेत्संध्यामग्निकार्यं न वा कृतं । गायत्र्यष्टसह
स्रं तु जपेत्स्नात्वा समाहितः २२ सूतकान्नं नवश्राद्धं मासिकान्नं तथैव च
। ब्रह्मचारी तु योऽश्नीयात् त्रिरात्रेणैव शुद्ध्यति २३ ब्रह्मचारी तु यो गच्छेत्स्त्रि
यं कामप्रपीडितः । प्राजापत्यं चरेत्कृच्छ्रमथ त्वेकं सुयंत्रितः ॥ २४ ॥

ماسک کا اَنّ جو بھوجن کرتا ہے - وہ برہم چاری تین رات برت کرنے سے سُدّھ ہوتا ہے ۲۳ جو برہم چاری
کام سے پریڑت ہوکر استری گمن کرتا ہے - اوسکو چاہیئے کہ پراجاپت جگ کرے یا ایک کرچھہ چاندراین برت کرے ۲۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

जो برہم چاری مانس اور مدرا کھاتا ہے - اوسکو چاہیے کہ پراجاپت جگت کرے اور پیکھلا ہون کرے تب شدھ ہو ۲۵
جب کوئی پرتبندھ پڑے تب برہم چاری کھیر کا ہوم کرے - اور شاکل ہوم کرنیوالے منتر و نسے گھی ہوم کرے ۲۶

ब्रह्मचारीतुयोमीयान्मधुमांसंकथंचन। प्राजापत्यंतुकृत्वासौमौंजीहो
मेनशुध्यति २५ निर्वपेत्पुरोडाशंब्रह्मचारीतुपर्वणी। मंत्रैःशाकलहौमांगै
रनावार्ज्यंचहोमयेत २६ ब्रह्मचारीतुयःस्कंदेत्कामतःशुक्रमात्मनः।
अवकीर्णिव्रतंकुर्यात्स्नात्वाशुद्ध्येत्कामतः २७ भिक्षाटनमटित्वातुस
स्थोत्वेकान्नमश्नुते अश्नात्वाचैवयोभुंक्तेगायत्र्यष्टशतंजपेत् ॥ २८ ॥

جو برہم چاری کام کے بس ہو کر بیج کو گرا دیتا ہے - وہ اسنان کر کے نشکام ہو کر اوکیرن برت کرنے سے شدھ ہوتا ہے ۲۷
بھیکھ مانگ کر سبھیت بیٹھ کر ایک اَن بھوجن کرے - اور جو بنا اسنان کئے بھوجن کرتا ہے وہ آٹھ سو گایتری جپے تو شدھ ہو ۲۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

शूद्र के हाथ से भोजन करे या पानी पीवे - वह दिन रात उपास करके पंच गव्य खाने से शुद्ध होता है २९
बासी अन्न और जूठा और जिसमें बाल गिरा पड़ा हो खावे तो दिन रात व्रत करके पंच गव्य खावे तो शुद्ध हो ३० जो शूद्र के

गृहस्थेनयोऽश्नीयात्पानीयंवापिवेत्क्वचित्। अहोरात्रोषितोभूत्वापंच
गव्येनशुद्धति २९ भुक्तंपर्युषितोच्छिष्टंभुक्तान्नेकेशदूषितम्। अहोरात्रो
षितोभूत्वापंचगव्येनशुद्धति ३० शूद्राणांभोजनेभुक्त्वाभुक्त्वावाभिन्नभो
जने। अहोरात्रोषितोभूत्वापंचगव्येनशुद्धति ३१ दिवःस्वपितियःस्वस्थो
ब्रह्मचारीकथंचन। स्नात्वासूर्य्यंसमीक्षेतगायत्र्यष्टशतंजपेत् ॥ ३२ ॥

भोजन में भोजन करता है और जो पंक्ति के बाहर हो गया उसका भोजन खाता है - वह दिन रात व्रत करके पंच गव्य खाने से
शुद्ध होता है ३१ जो ब्रह्मचारी आरोग्य हो कर दिन में सोजावे - वह स्नान करके आठ सौ गायत्री जपे ३२

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یہ دھرم پہلے آسرم مین رہنے والیکو کہا گیا - اس پرکار جو رہتا ہے وہ پرم پد کو پاتا ہے ۳۳ اسکے اُپرانت
دوج سما برت مین جب آوے تب سبرنا استری کے ساتھ بیواہ کرے - وہ استری اچھے کل مین پیدا ہو اور اچھے لکشن

एषधर्मस्समाख्यातःप्रथमाश्रमवासिनां । एवंसंवर्तमानस्तुप्राप्नोतिपर
मांगतिं ३३ अतोद्विजःसमावृत्तःसवर्णांस्त्रियमुद्वहेत् । कुलेमहतिसं
भूतांलक्षणैस्तुसमन्वितां ३४ ब्राह्मेणैवविवाहेनशीलरूपगुणान्वितां ।
अतःपंचमहायज्ञान्कुर्यादहरहर्द्विजः ३५ नहापयेत्तुतान्सक्तःश्रेय
स्कामकदाचन । हानिंतेषांतुकुर्वीतसदामरणजन्मनोः ॥ ३६ ॥

والی ہو ۳۴ براہم بواہ کی بدھ سی بواہ کرے شیل روپ والی استری سے - اوسکے اُپرانت پنچ مہا جگ پرت دن
دوج کرے ۳۵ اپنی سامرتھ بھر پنچ جگ کو کبھی نہ چھوڑی جو کلیان چاہے اور جب جنم یا مرن ہو تب پنچ جگ نکری ۳۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

براہمن دس دن تک دان دینے اور پڑھنے سے برجت رہے - چھتری بارہ دن بیس پندرہ دن ۳۷ سودر ایک مہینہ
مین سدھ ہوتا ہے جیسا کہ سمبرت من کا بچن ہے - پریت کی واسطے ان اور جل اسنان کرکے پریت کے گوتر والون

विप्रोदशाहमाशीतदानाध्ययनवर्जितः। क्षत्रियोद्वादशाहानिवैश्यः
पंचदशैवतु ३७ शूद्रःशुद्ध्यतिमासेनसंवर्तवचनंयथा। प्रेतायान्नंजलंदे
यंस्नात्वातद्गोत्रजैस्सह ३८ प्रथमेन्हितृतीयेचसप्तमेनवमेतथा। चतु
र्थेहनिकर्तव्यमस्थिसंचयनंद्विजैः ३९ ततस्संचयनादूर्ध्वमंगस्प
र्शोविधीयते। चतुर्थेहनिविप्रस्यषष्टेवैक्षत्रियस्यच ॥ ४० ॥ ४० ॥

کے ساتھ دیوے ۳۸ پہلے یا تیسرے یا ساتوین یا نوین - یا چوتھے دن پریت کے ہاڑون کو دوج اکٹھا کرے ۳۹
ہاڑ اکٹھا کرکے انگون کو چھوے بدھ سے - چوتھے دن براہمن چھٹوین دن چھتری ۴۰ ÷ ۴۰ ÷

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

آٹھوین یا دسوین دِن بیس اور سودر اسپرش کرے - پیدا ہونے مین بھی یہی بدھ اچھے لوگون نے کہا ہے

۴۱ بید برجت جو براہمن ہے وہ دس رات مین سُدّھ ہوتا ہے - پُتر کا جنم جب ہو تب پِتا بستر سہت اسنان کرے

षष्ठेदशमेचैवस्पर्शःस्याद्वैश्यशूद्रयोः । जातस्यापिविधिर्दृष्टएषएव
महर्षिभिः ४१ दशरात्रेणशुद्ध्येतविप्रोवेदविवर्जितः । जातेपुत्रे पि
तुःस्नानंसचैलंतुविधीयते ४२ माताशुद्ध्येद्दशाहेनस्नानात्तुस्पर्शनंपि
तुः । होमंतत्रप्रकुर्वीतशुष्कान्नेनफलेनवा ४३ पंचयज्ञविधानंतुन
कुर्यान्मृत्युजन्मनोः । दशाहात्तुपरंसम्यग्विप्रोधीयीतधर्मवित् । ४४ ।

۴۲ ماتا دس دن مین سُدّھ ہوتی ہے اور جب اسنان کر چکے تب پِتا کو چھُونا چاہیئے - اور تب ہوم کرے سُوکھی اَن سے

یا پھل سے ۴۳ پنچ جگّ کی بدھ مَرن اور جنم مین نکرے - دس دِن کے بعد دھرم جاننے والا براہمن اچھی طرح سے بید پڑھے ۴۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اسبھہ کے دُور ہونے کے لئے انیک پرکار کا دان دے - جو جو دان لوک کو اور اپنے کو پیارا ہو سو دے ۴۵
اور اُچھے پھل کا چاہنے والا منکھیہ دان بدّیا دان کو دے - انیک پرکار کی وِدّیا اور بہت دھان کو ۴۶

दानंतुविविधंदेयमशुभानांविनाशनं । यद्यदिष्टतमंलोकेयच्चास्य
दयितंभवेत् ४५ ततद्गुणवतेदेयंतदेवाक्षयमिच्छता । नानाविधानि
द्रव्याणिधान्यानिसुबहूनिच ४६ समुद्रे यानिरत्नानिनगेविगतकल्म
षः । दत्वागुणाढ्यविप्रायमहतींश्रियमाप्नुयात ४७ गंधमाभरणंमा
ल्यंयःप्रयच्छतिधर्मवित् । समुगंधःसदाहृष्टोयत्रतत्रोपजायते ।४८।

اور سمندر والے رتنوں کو پاپ رہت منکھیہ - گن وان براہمن کو دے کر بڑی لکچھمی کو پاتا ہے ۴۷ سگندھ
والی بستو اور گہنا اور مالا جو دھرماتما دیتا ہے - وہ جہان کہیں پیدا ہوتا ہے وہاں سگندھ جگت اور پریہ ہتا ہے ۴۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بدّیا وان اور کلین براہمن جو بست مانگے وہ اوسکو دینے سے بڑا پھل ہوتا ہے ۴۹ شیل وان براہمن جو
بدّیا اور کل سے جلت ہو۔ اور پبتر اور گیان وان ہو اوسکو ہبیہ اور کبیہ سے پوجنا چاہیے ۵۰ انیک

श्रोत्रियायकुलीनायाभ्यर्थिनेहिविशेषतः। यद्दानंदीयतेभक्त्यातद्भवे
त्सुमहत्फलम् ४९ आहूयशीलसम्पन्नंश्रुतेनाभिजनेनच। शुचिंवि
प्रमहाप्राज्ञंहव्यकव्यैस्तुपूजयेत् ५० नानाविधानिद्रव्याणिरसवंती
प्सितानिच। श्रेयस्कामेनदेयानितदेवाक्षयमिच्छता ५१ वस्त्रदातासु
वेषःस्याद्रूप्यदोरूपमेवच। हिरण्यदःसमृद्धिंचतेजश्चायुश्चविंदति। ५२॥

پرکار کی درب اور رس والی پیاری بست۔ کلیان چاہنی والا دیوے جو اچھے پھل کی اچھا کرے ۵۱ بستر کا دینے
والا اچھے بھیس کو پاتا ہے اور چاندی دینے والا روپ پاتا ہی۔ سونا دینی والا ردھ اور تیج اور آیربل پاتا ہے ۵۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سب جیوون کو نربھے کرنے سے سب کامنا پوری ہوتی ہے - اور بہت آیربل اور سدا سکھہ کو پراپت ہوتا ہی ۵۳
اَنّ اور جل اور گھی دینے والا سکھی ہوتا ہے - گہنا دینے سے گہنے والا اور برے پھل کو پراپت ہوتا ہی ۵۴

भूताभयप्रदानेन सर्वान्कामानवाप्नुयात् । दीर्घमायुश्च लभते सुखी चैव सदा भवेत् ५३ धान्योदकप्रदायी च सर्पिदः सुखमेधते । अलंकृतस्त्वलंकारं दाता प्नोति महत्फलं ५४ फलमूलानि विप्राय शाकानि विविधानि च । सुरभीणि च पुष्पाणि दत्वा प्राज्ञस्तु जायते ५५ ताम्बूलं चैव यो दद्याद्ब्राह्मणेभ्यो विचक्षणः । मेधावी सुभगः प्राज्ञो दर्शनीयश्च जायते ५६

پھل اور کندمول اور شاک اور انیک پرکار کے سگندھ والے پھول جو براہمن کو دیتا ہے وہ بدھ مان ہوتا ہی ۵۵
جو بدھ مان منکھیہ براہمن کو پان کھلاتا ہے - وہ گیان وان اور روپ وان اور بدھ وان درشن کی جوگ ہوتا ہی ۵۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کھڑاؤن اور جوتا اور چھتری اور چارپائی اور اور آسن - اور انیک پرکار کے بوان دینے سے ورب کا مالک
ہوتا ہی ۵۷ جاڑے مین جو لکڑی اور اگن دیتا ہے وہ پرکاشت ہوکر بدھمان اور روپمان اور بھاگوان ہوتا ہے ۵۸

पादुकोपानहौ छत्रं शयनान्यासनानि च । विविधानि च यानानि दत्वाद्
व्यपतिर्भवेत् ५७ दद्याद्यः शिशिरे वन्हिं बहुकाष्ठं प्रयत्नतः । कायाग्नि
दीप्तिप्राज्ञत्वं रूपं सौभाग्यमाप्नुयात् ५८ औषधं स्नेहमाहारं रोगिणां रो
गशांतये । दत्वा स्याद्रोगरहितः सुखी दीर्घायुरेव च ५९ इंधनानि च यो दद्या
द्विप्रेभ्यः शिशिरागमे । नित्यं जयति संग्रामे श्रिया युक्तस्तु दीव्यते ६०

اوکھد اور تیل اور بھوجن روگی کو روگ دور ہونیکے واسطے - جو دیتا ہے وہ روگ رہت ہوکر چرنجیو اور سکھی ہوتا ہی ۵۹
جاڑا آنے مین جو کوئی براہمن کو لکڑی دیتا ہے - وہ سدا سنگرام مین جیتتا ہے اور لکچھمی سنجکت ہوتا ہے + ۶۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جو کنیا کو گہنا اور کپڑا پہنا کر اوسکے سمان بر کو - براہم بواہ کی بدھ سے پوجا کرکے دیتا ہی ۶۱ وہ کنیا کے دینے
سے بڑی لکچھمی کو پاتا ہے سجنون مین بڑے جس کو پاتا ہے ۶۲ جیوتشٹھوم اور اتراتر جگیون سے

अलंकृत्य तु यः कन्यां वराय सदृशाय वै । ब्राह्मेण तु विवाहेन दद्यात्तां
तु सुपूजिताम् ६१ स कन्यायः प्रदानेन श्रेयो विंदति पुष्कलं । साधुवा
दं स वै सद्भिः कीर्तिं प्राप्नोति पुष्कलां ६२ ज्योतिष्टोमातिरात्राणां शतं शतगु
णीकृतम् । प्राप्नोति पुरुषो दत्वा होममंत्रैश्च संस्कृतां ६३ तां दत्वा तु पिता
कन्याभूषणाच्छादनाशनैः । पूजयन्स्वर्गमाप्नोति नित्यमुत्सववृद्धिषु ६४

سو گنا ادھک پھل ہوتا ہے جو ہوم والے منترون سے سنسکار کرکے کنیا دان کرے ۶۳
گہنا اور کپڑا اور بھوجن سہت کنیا کو پوج کر دینے سے پتا کو نت اتساہ والون مین بردھ اور سورگ ہوتا ہے ۶۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جب کنیا کے روم ہوتے ہین تب اوسکو چندرمان بھوگ کرتی ہین - اور جب رجسولا ہوتی ہی تب گندھرب بھوگ کرتی ہین کچ دیکھہ پڑنی سی اگن بھوگ کرتے ہین ۶۵ آٹھہ برس کی کنیا گوری ہوتی ہے اور نو برس کی روہنی - اور دس برس تک کنیا اس سے آگے

रोमकाले तु संप्राप्ते सोमो भुंक्ते थ कन्यकां । रजो दृष्ट्वा तु गंधर्वाः कुचौ दृष्ट्वा तु पावकः ॥ ६५ ॥ अष्टवर्षा भवेद्गौरी नववर्षा तु रोहिणी । दशवर्षा भवेत्कन्या अत ऊर्ध्वं रजस्वला ॥ ६६ ॥ माता चैव पिता चैव ज्येष्ठो भ्राता तथैव च । त्रयस्ते नरकं यांति दृष्ट्वा कन्यां रजस्वलां ६७ तस्माद्विवाहयेत्कन्यां यावन्नर्तुमती भवेत् । विवाहो ह्यष्टवर्षायाः कन्यायास्तु प्रशस्यते । ६८ ।

پھر رجسولا ہوتی ہے ۶۶ ماتا اور پتا اور بڑا بھائی یہ تینون کنیا کو رجسولا دیکھنی سی نرک کو جاتے ہین ۶۷ اس سے رت متی ہونے سے پہلے کنیا کو بواہ دینا اچت ہے - آٹھہ برس کی کنیا بواہ دینا بڑائی کے جوگ ہے ۶۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

تیل اور آنولہ دینی اور اسنان کرا دینے سے انگ راگ (سنگار ۱۲) دینے والا منکھیہ پرسن رہتا ہے اور بھاگوان ہوتا ہے ۶۹

جو بیل بوجھا لیچلتے ہین اور سودھے ہین اونکو جتھا شکت النکرت (سنگار ۱۲) کرکے ہل سمیت جو منکھیہ براہمن کو دیتا ہے ۷۰

तैलामलकदाताचस्नानाभ्यंगप्रदायकः। नरःप्रहृष्टश्चासीतशुभगश्चो
पजायते ६९ अनड्वाहौतुयोदद्याद्द्विजेसीरेणसंयुतौ। अलंकृत्ययया
शक्त्याधूर्वहौशुभलक्षणौ ७० सर्वपापविशुद्धात्मासर्वकामसमन्वितः
वर्षाणिवसतेस्वर्गेरोमसंख्याप्रमाणतः ७१ धेनुंचयोद्विजेदद्यादलं
कृत्यपयस्विनीं। कांस्यवस्त्रादिभिर्युक्तांस्वर्गलोकेमहीपते ॥ ७२॥

وہ منکھیہ سب پاپون سے چھوٹ کر سب کامنا جکت ہوکر۔ اتنے برس سورگ مین باس کرتا ہی جتنے روم اوسکی ہون ۷۱

جو گئو کی سینگ اور کھر مڈھا کر جھول پہنا کر دوہنی سمیت براہمن کو دیتا ہے اوسکی پوجا سورگ مین ہوتی ہے ۷۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جس بھوم مین اَنّ پیدا ہوتا ہے ایسی سریشٹ بھوم اور ترن گئو بید پاٹھی براہمن کو دینے سی سورگ مین اوسکی پوجا ہوتی ہی ۷۳
جتنی اَنّ کی جڑین ہوتی ہین اور جتنے گئو کے رووان ہوتے ہین اُتنے برس سورگ مین پوجا ہوتی ہے ۷۴

भूमिंसस्यवतींश्रेष्ठांब्राह्मणेवेदपारगे। गांदत्वार्द्धप्रसूतांचस्वर्गलोकेम
हीपते ७३ यावंतिशस्यमूलानिगोरोमाणिचसर्वशः। नरस्तावंतिवर्षा
णिस्वर्गलोकेमहीपते ७४ योददातिशफैरौप्यैर्हेमशृंगीमरोगिणीं
सवत्सांवाससावीतांसुशीलांगांपयस्विनीं ७५ तस्यांयावंतिरोमा
णिसवत्सायांदिवंगतः। तावंतिवत्सरांतानिसनरोब्रह्मणोंतिके ७६

سودھی گئو کے کھر چاندی سے منڈھوا کر اور سینگ سونے سے منڈھوا کر۔ بچھرا سہت کپڑا اُڑھا کر جسکے دودھ بھی ہوتا ہو
۷۵ دینے سے اوسکا دینے والا اُتنے برس برہما کے پاس باس کرتا ہے جتنے رووان بچھرا سمیت ہون ۷۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جو منکھیہ بلوان بیلون کو اوپر کی بدھ کے انسار دان کرتا ہے - اوسکو نئی گئو کے دان کرنے سے دس گنا ادھک پھل
ہوتا ہی ۷۷ اگن کا بڑا بیٹا سونا ہے اور پرتھی بشن کی ہے اور گئو سورج کی کنیا ہے جو منکھیہ ان تینونکا دان کرتا ہی وہ مانو تینون

योददातिवलीवर्दमुक्तेनविधिनाशुभम् । अव्यंगगोप्रदानेनदत्तंदश
गुणंफलं ७७ अग्नेरपत्यंप्रथमंसुवर्णंभूर्वैष्णवीसूर्यसुताश्चगावः ।
लोकास्त्रयस्तेनभवंतिदत्तायःकांचनंगांचमहींचदद्यात् ७८ सर्वेषामेवदा
नानामेकजन्मानुगंफलं । हाटकक्षितिगौरीणांसप्तजन्मानुगंफलम् ७९ अन्न
दस्तुभवेन्नित्यंसुतृप्तोनिभृतःसदा । अंबुदश्चसुखीनित्यंसर्वकर्मसमन्वितः ८०

لوک کا دان کر چکا ۷۸ سب دانونکا پھل ایک ہی جنم مین ہوتا ہے - پرنت سونا اور پرتھی اور گئو کی دان کا پھل سات جنم تک بنا
رہتا ہی ۷۹ ان کا دینے والا ترپت ہو کر پرپورن رہتا ہے - اور جل کا دینے والا سب کامنا پا کر سدا سکھی رہتا ہے ۸۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سب دانون سے سوائے اَن کا دان کہا گیا - کیونکہ سب جیوون کا پران اَن ہی سے رہتا ہے ۸۱ اور کلپ
کلپ بکھے برہما اَن سے سرجت ہین - بس سے اَن سے بڑھ کر اور کوئی دان نہین ہے ۸۲ اَن سے

सर्वेषामेव दानानामन्नदानंपरंस्मृतं । सर्वेषामेवजंतूनां यतस्तज्जीवितं
परं ८१ यस्मादन्नात्प्रजाः सर्वाः कल्पेकल्पेसृजत्प्रभुः । तस्मादन्नात्प
रंदानंविद्यतेनहिकिंचन ८२ अन्नाद्भूतानिजायंतेजीवंतिचनसंशयः
मृतिकागोशकृद्भर्मानुपवीतंतथोत्तरम् ८३ दत्वागुणाढ्यविप्रायकु
लेमहतिजायते । मुखवासंतुयोदद्याद्दंतधावनमेवच ॥ ८४ ॥

پرانی اَتپن ہوتے ہین اور جیتے ہین اسمین سندیہہ نہین ہے - مٹی اور گوبر اور کُسا اور جنیؤ اور انگوچھا ۸۳ گنوان
براہمن کو دینے سے اُتم کُل مین پیدا ہوتا ہے - پان اور دانتون کے دان کرنے سے ۸۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سُگندھ جُکت ہو کر سُدّھ بچن سدا رہتا ہے - براہمن کو پانون دھونے کے واسطے جو سُکھیہ جل دیتا اور گُدا اور لنگ ۸۵
اندری کے سُدّھ ہونے کیواسطے جو جل دیتا ہے وہ سدا سُدّھ بُدّھ والا ہوتا ہے - اوکھد اور پتھہ بھوجن اور تیل اور انگ راگ ۸۶

शुचिगंधसमायुक्तो अवाग्दुष्टस्सदाभवेत् । पादशौचंतु योदद्यात्तथा
तुगुदलिंगयोः ८५ यःप्रयच्छति विप्राय शुद्धबुद्धिः सदाभवेत् । औष
धंपथ्यमाहारंस्नेहाभ्यंगंप्रतिश्रयं ८६ यःप्रयच्छति रोगिभ्यः सभवेद्व्या
धिवर्जितः । मुडमिक्षुरसंचैव लवणंव्यंजनानिच । ८७ मुरभीणिचपानानि
दत्वात्यंतंसुखीभवेत् । दानैश्चविविधैःसम्यक्फलमेतदुदाहृतं ॥ ८८ ॥

جو روگی کو دیتا ہے وہ روگ سے بچا رہتا ہے - گُڑ اور رس اور لون اور بنجن ۸۷ اور اچھی بست کھانے کے
جوگ دینے سے سُکھی ہوتا ہے - یہ انیک دانون سے پھل کہا گیا ۸۸ ÷ ۸۸ ÷ ۸۸ ÷ ۸۸ ÷ ۸۸ ÷

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بدّیا دان کرنے سے برہما کے لوک مین پوجت ہوتا ہے - براہمن آپس مین دان دیتے ہین اور پوجتے ہین ۸۹
اور آپسمین لیتے ہین اور ترتے ہین اور تارتے ہین - اتنے دان بسیکھ دینے جوگ ہین اور اور دان دے ۹۰

विद्यादानेन सुमतिर्ब्रह्मलोके महीयते । अन्योन्यान्नप्रदा विप्रा अन्यो-
न्यप्रतिपूजकाः ८९ अन्योन्यं प्रतिगृह्णंति तारयंति तरंति च । दानान्ये
तानि देयानि तथान्यानि विशेषतः ९० दानार्द्धं कृपणार्थिभ्यः श्रेयस्कामे
न धीमता । ब्रह्मचारियतिभ्यस्तु वपनं यस्तु कारयेत् ९१ नखकर्मादिकं
चैवं चक्षुष्मान् जायते नरः । देवागारे द्विजातीनां दीपं दद्याच्चतुष्पथे ॥ ९२ ॥

آدھا دان گریب ارتھی کو دے - برہم چاری جتی کے بال بنوا دے ۹۱ اور ناخن کٹوا دے تو آنکھ والا ہوتا ہے
براہمن اور دیوتا کے استھان پر یا چوراہہ پر جو دیپک جلاتا ہے ۹۲ + ۹۲ + ۹۲ + ۹۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سو بُدّھ مان گیانی اور آنکھ والا ہوتا ہے - نِتّ نیمت کارج مین اپنی سامرتھ بھر تل دان کرنے سے ۹۳ پُتّر دان
اور پَشُ دان اور دھن دان ہوتا ہے - جو منکھیہ براہمن کے مانگنے پر جو بستُ دیتا ہے ۹۴ ترن اور کاٹھ آدک تو

मेधावी ज्ञानसम्पन्नश्चक्षुष्मान्स सदा भवेत् । नित्ये नैमित्तिके काम्ये
तिलान्दत्वा स्वशक्तितः ९३ प्रजावान्पशुमांश्चैव धनवान् जायते नरः
यो यदाभ्यर्थितो विप्रैर्य्यद्यत्संप्रतिपादयेत् ९४ तृणकाष्ठादिकं चैव गोप्र
दानसमं भवेत् । न वै शयीत तमसा न यज्ञेनानृतं वदेत् ९५ अपवदेन्न
विप्रस्य न दानं परिकीर्तयेत् । यज्ञो नृतेन क्षरति तपः क्षरति विस्मयात् ९६

وہ بھی گئو دان کے برابر ہوتا ہے - سائنکال نہ سووے اور جگ مین جھونٹھ نہ بولے ۹۵ براہمن کا ایبا دنکرے
جو دان دیا ہو اوسکو اپنے مونہہ سے نہ کہے - جھونٹھ کہنے سے جگ کا پھل اور بسمے کرنے سے تپ کا پھل جاتا رہتا ہے ۹۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

براہمن کا اپباد کرنے سے آیربل کم ہوتی ہی اور دان دی کر کہنے سے وہ دان جاتا رہتا ہی - یہ چار کام سندھیا سمے بدھ دان نکری ۹۷ آہار میتھن ندرا پڑھنا - آہار (ارتھات بھوجن کرنے) سے روگ ہوتا ہی میتھن کرنے سے بھیانک پتر ہوتا ہے

आयुः विप्राय वादेन दानं च परिकीर्तनात् । चत्वार्येतानि कर्माणि संध्यायां वर्जयेद्बुधः ९७ आहारं मैथुनं निद्रां तथा संपाठमेव च । आहाराज्जायते व्याधिर्गर्भो वै रौद्रमैथुनात् ९८ निद्रातो जायते लक्ष्मीः संपाठादायुषः क्षयः । ऋतुमतीं तु यो भार्यां संनिधौ नोपगच्छति ९९ तस्या रजसि तन्मासं पितरस्तस्य शेरते । कृत्वा गृह्याणि कर्माणि स्वभार्यापोषणे रतः १००

ندرا (ارتھات سونے) سے سمپدا ناس ہوتی ہے پڑھنے سے آیربل چھین ہوتی ہی - رت مین جو استری متوالی ہو رہی ہو اوسکے ساتھ بھوگ نکرنے سے ۹۹ اوسکی پتر لوگ اوسی استری کی رج مین سین کرتی ہین - گھر کا کام کاج کر کی اپنی استری کی پوکھن مین جو رہتا ہی ۱۰۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جو رت کال مین استری سے گمن کرتا ہے وہ پرم گت کو پاتا ہے۔ اس پرکار گرہستھی مین رہ کر دوسرے آسرم سے — ۱۰۱
بلی اور اُجلے بال ہونے پر تیسرے آسرم مین ٹھہرے۔ پھر بدھوان بن کو جاے استری سہت یا اکیلا ۱۰۲ اگن ہوتر کو گرہن
کھال لٹک جانے پر ۱۲

ऋतुकालाभिगामी च प्राप्नोति परमां गतिं। उषित्वैवं गृहे विप्रो द्वितीयादा
श्रमात्परः १०१ चलीपलितसंयुक्तः तृतीयं तु समाश्रयेत्। वनं गच्छेत ततः प्रा
ज्ञः सभार्यस्त्वेक एव वा १०२ गृहीत्वा चाग्निहोत्रं च होमं तत्र न हापयेत्
। कृत्वा चैव पुरोडाशं वन्यैर्मेध्यैर्यथाविधि १०३ भिक्षां च भिक्षवे दद्या-
च्छाकमूलफलादिभिः। कुर्यादध्ययनं नित्यमग्निहोत्रपरायणः १०४

کرکے ہوم کا بن مین تیاگ کرے۔ بن والی پبتر چیزون سے بدھ پوربک کھیر بنا کر ہوم کرے ۱۰۳ بھچھک کو
شاک اور کند اور مول آدی کی بھچھا دے۔ اگن ہوتر مین تت پر ہو کر بن مین ادھین کرے ۱۰۴ + ۱۰۴ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہر ایک پرب مین پرب والی اُتساہ کرے - اس ریت سے بن مین رہ کر سب بدھون کا جاننے والا براہمن ۱۰۵

چوتھے آسرم کو جاے کرودھ اور اندری کو جیت کر اگن اپنی دیہہ مین استھاپت کرکے دوج پھرے ۱۰۶

इष्टिंपार्वायणीयांतुप्रकुर्यात्प्रतिपर्वसु। उषित्वैवंवनेविप्रोविधिज्ञःस
र्वकर्मसु १०५ चतुर्थमाश्रमंगच्छेज्जितक्रोधोजितेन्द्रियः। अग्निमात्म
निसंस्थाप्यद्विजःप्रव्रजितोभवेत् १०६ वेदाभ्यासरतोनित्यमात्मविद्या
परायणः। अष्टौभिक्षाःसमादायसमुनिःसप्तपंचवा १०७ अद्भिःप्रक्षाल्य
ताःसर्वाभुंजीतसुसमाहितः। अरण्येनिर्जनेतत्रपुनरासीतमुक्तवान् ।१०८।

بید کا ابھیاس کرتا ہوا آتم بدیا کا بچار کرے - مون ہو کر آٹھ یا سات یا پانچ استھان سے بھکچھا لے کر ۱۰۷

جل سے دھو کر ساودھان بیٹھ کر اوسکو بھوجن کرے بن مین جہان منکھیہ نہ رہتے ہون وہان بسے ۱۰۸ ÷ ۱۰۸ ÷

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اکیلا منسا باچا کرمنا سے ایشور کا اسمرن کرے - مرت کی اچھا نکرے اور نہ جینے کی ۱۰۹ کیول کال کو پرکھے
جب تک آیریل نہ چکے - سب آسرمون مین اسیطرح رہ کر کرودھ اور اندریون کو جیت کر ۱۱۰ برہم لوک کو

एकाकी चिंतयन्नित्यं मनोवाक्कायकर्मभिः । मृत्युं च नाभिनंदेत जीवितं
वा कथंचन १०९ कालमेव प्रतीक्षेत यावदायुः समाप्यते । संसेव्य चाश्रमा
न्सर्वान्जितक्रोधो जितेन्द्रियः ११० ब्रह्मलोकमवाप्नोति वेदशास्त्रार्थविद्वि
जः । आश्रमेषु च सर्वेषु प्रोक्तोयं प्राश्निको विधिः १११ अतः परं प्रवक्ष्या
नि प्रायश्चित्तविधिं शुभं । ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च स्तेयी च गुरुतल्पगः । ११२ ।

پاتا ہے بید اور شاستر کی آگیا کے انسار - سب آسرمون مین بھوجن کرنے کی بدھ یہ کہی گئی ۱۱۱ اب
اسکے اگے پرایشچت کی سبھ بدھ کہتے ہین - کہ براہمن کا مارنے والا اور مدرا پینے والا اور چوری کرنیوالا اور گرو کی سیج پر گمن کرنیوالا ۱۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

یہ چارو مہا پاپی ہین اور پانچوان وہ جو اونکی سنگت کرے - جو براہمن کو مارے اوسکو برہم ہتیا ہوتی ہی اس سے وہ بن
مین جاکر چھال کا بستر پہن کر جٹا رکھا کر جھنڈی لیکر ۱۱۳ بن پھل کھاتا ہوا سب کامنا کو چھوڑ کر - گھومتا پھری جو بن کے

महापातकिनस्त्वेते तत्संयोगी च पंचमः । ब्रह्मघ्नश्च वनं गच्छेद्वल्कवा
साजटीध्वजी ११३ वन्यान्येव फलान्यश्नन् सर्वकामविवर्जितः । भि
क्षार्थी विचरेद्ग्रामं वन्यैर्यदि न जीवति ११४ चातुर्वर्ण्यं चरेद्भैक्ष्यं बद्धांगी संय
तः सदा । भिक्षास्त्वेवं समादाय वनं गच्छेत्ततः पुनः ११५ वनवासी स पापः
स्यात्सदा कालमतंद्रितः । ख्यापयन्मुच्यते पापद्ब्रह्महा पापकृत्तमः ११६

پھلون سے جیون نہ دیکھ پڑی تو گانون مین گھومے ۱۱۴ چار برن سی بھکچھا مانگی نیم سے بستر سی بدن کو چھپائی ہوئی - یہ بدھ بھکچھا
لیکر گانون سے پھر بن کو جای ۱۱۵ پاپی بن مین اس بدھ سی اندری جیت رہ کر اپنا پاپ سب لوگون سی کہہ کہہ کر برہم ہتیا سے چھوٹتا ہے ۱۱۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اس بدھ سے بارہ برس برت کرے ——— اندری جیت ہو کر سب جیوون پر دیا کرتا رہے ۱۱۷ برہم ہتیا
چھوٹنے کی گئی ایسا کرے تب برہم ہتیا چھوٹتی ہے - اب مدرا پان کرنے والون کا پرائشچت سنو ۱۱۸ گڑ اور مہوا

अनेनतुन्निधानेनंद्वादशाब्दंव्रतंचरेत् । सन्नियम्येन्द्रियग्रामंसर्वभूतोहि
तेरतः ११७ ब्रह्महत्यापनोदायततोमुच्येतकिल्बिषात् । अतःपरंसुरा
पस्यनिष्कृतिंश्रोतुमर्हथ ११८ गौडीमाध्वीचपैष्टीचविज्ञेयात्रिविधासु
रा । यथैवैकातथासर्वानपातव्याद्विजोत्तमैः ११९ सुरायस्तुसुरांतप्तां
पिबेत्तत्पापमोक्षकः । गोमूत्रमग्निवर्णंवागोमयंवातथाविधं ॥ १२० ॥

اور ان کی تین پرکار کی مدرا ہوتی ہے - یہ تینون مدرا ایک ہی سمان ہین دوج کو پان کرنا اچت نہین ہے ۱۱۹
مدرا پان کرنیوالا اوس پاپ کی چھوٹنے کے واسطے مدرا گرم کر کے پیئے - اور گومتر کو آگ کیطرح گرم کر کے اور اوسیطرح گوبر کو ۱۲۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اور گھی کو گرم کرکے پینا مدرا پینے والے کے واسطے برت کہا گیا - یہ پرایشچت کرنے سے اس پاپ سے چھوٹتا ہے ۱۲۱ اور سب
کامنا چھوڑ کر بن مین باس کرے - اور تین چاندراین برت کرے جو مدرا پان کرنے کے برت ہین ۱۲۲ اس پرکار

घृतं वा त्रीणि पेयानि सुरायो व्रतमाचरेत् । मुच्यते तेन पापेन प्रायश्चित्ते कृते
सति १२१ अरण्ये वा वसेत्सम्यक् सर्वकामविवर्जितः । चांद्रायणानि वा त्री
णि सुरापव्रतमादिशेत् १२२ एवं शुद्धिः सुरापस्य भवेदिति न संशयः । मद्य
भांडोदकं पीत्वा पुनः संस्कारमर्हति १२३ स्तेयं कृत्वा सुवर्णस्य स्तेयं राज्ञे
निवेदयेत् । ततो मुसलमादाय स्तेनं हन्यात्सकृन्नृपः ॥ १२४ ॥ १२४ ॥

مدرا پان کرنے والا شدھ ہوتا ہے اسمین سندیہ نہین ہے - جس برتن مین مدرا رکھی جاے اوسمین جل پینے سے پھر سنسکار
کے جوگ ہوتا ہی ۱۲۳ سونا چورا کر وہ سونا راجہ کو دیدے - اور اوسکو راجہ موسل سے ایک مرتبہ مارے ۱۲۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جو وہ چور جیئے تو چوری کے پاپ سے اُدّھار ہو جاتا ہے - اور بن مین جاکر چھال کا بستر پہن کر برہم ہتیا کا برت کرے ۱۲۵ اس پرکار
سے شُدھتا چوری کرنے والے کی کہی گئی جیسا کہ سمبرت مُن کا بچن ہے - گرو کی سجیا پر سین کرنیوالا گرم لوہی کی سجیا پر سووے ۱۲۶

यदि जीवति सस्तेन ततः स्तेयाद्विमुच्यते । अरण्ये चीरवासा वा चरेद्ब्रह्म
हणो व्रतं १२५ एवं शुद्धिः कृता स्तेयं संवर्तवचनं यथा । गुरुतल्पे शयान
स्तु तप्तस्वप्यादयो मये १२६ समालिंगेस्त्रियं वापि दीप्तां कार्ष्णायसीकृ
तां । चांद्रायणानि कुर्याच्च चत्वारि त्रीणि वा द्विजः १२७ मुच्यते च ततः पा
पात्प्रायश्चित्ते कृते सति । एभिः संपर्कमायाति यः कश्चित्पापमोहितः १२८

اور لوہی کی استری بنوا کر اوسکو گرم کرکے اوسکے ساتھ بھوگ کرے - اور تین یا چار چاندراین برت کرے ۱۲۷ ایسا
پرائشچت کرنے سے پاپ سے چھوٹ جاتا ہے - ایسے پاپیون کے ملاپ سے بھی پاپی ہو جاتا ہے ۱۲۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جو جو پاپ اوپر کہہ آئے ہین اونکے چھوٹنے کیواسطے جو جو برت کہے گئے ہین سو سو کرنا چاہیئے۔ چھتری کو بدھ کرنے سے تین کرچھہ برت کرنے سے شدھ ہوتا ہے ۱۲۹ اتس پاپ کے انسار تین کرچھہ برت کری ساودھان ہوکر۔ بیس کی ہتیا جو کسی پرکار سے

तत्तत्पापविशुद्ध्यर्थं तस्य तस्य व्रतं चरेत् । क्षत्रियस्य वधं कृत्वा त्रिभिः कृ
च्छ्रैर्विशुद्ध्यति १२९ कुर्याच्चैवानुरूपेण त्रीणि कृच्छ्राणि संयतः । वैश्य
हत्यां तु संप्राप्तः कथंचित्काममोहितः १३० कृच्छ्रातिकृच्छ्रौ कुर्वीत स
नरो वैश्यघातकः । कुर्याच्छूद्रवधे विप्रस्तप्तकृच्छ्रं यथाविधि १३१ एवं शु
द्धिमवाप्नोति संवर्तवचनं यथा । गोघ्नस्यातः प्रवक्ष्यामि निष्कृतिं तत्वतः शुभां १३२

کام کی بس ہوکر کری ۱۳۰ تو ہتیا کرنیوالا کرچھہ اور اتی کرچھہ برت کری۔ شودر کو مار ڈالنیوالا تپت کرچھہ برت بدھ پوربک کری ۱۳۱ اسطرح شدھ ہوتا ہے جیسا کہ سمرت من کا بچن ہے۔ اب گئو بدھ کرنے والے کے اُدھار ہونے کیواسطے اپای کہتے ہین ۱۳۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

گئو بدھ کرنے والا گئو شالا مین جاکر سنسکار کرے گئوون کے سمیپ اوسی گئو شالا مین پندرہ دن تک
بھوم پر سووے ۱۳۳ ترکال اسنان کرے ناخن اور بال جسمین نہ پڑا ہو ایسے جو کے ستو کھاے

गोघ्नः कुर्वीत संस्कारं गोष्ठे गोरूपसन्निधौ। तत्रैव क्षितिशायी स्यान्मासा
र्द्धं जितेन्द्रियः १३३ स्नानं त्रिषवणं कुर्यान्नखलोमविवर्जितः। सक्तुया
वकभिक्षाशी पयोदधिशकृन्नरः १३४ एतानि क्रमशोश्नीयाद्द्विजस्तत्पाप
मोक्षकः। गायत्रीं च जपेन्नित्यं पवित्राणि च शक्तितः १३५ पूर्णे चैवार्द्धमासे
च सविप्रान्भोजयेद्द्विजः। भुक्तवत्सु च विप्रेषु गां च दद्याद्विचक्षणः। १३६।

بھکچھا مانگ کر دودھ دہی گوبر ۱۳۴ کرم سی بھوجن کری سو دوج اوس پاپ سے چھوٹ جاتا ہے - اپنی شکت بھر گایتری کا
جپ کرے ۱۳۵ پندرہ دن جب پورے ہون تب براہمنونکو بھوجن کراوی اونکو گئو دان دی وہ چتر ۱۳۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

رودھن اور بندھن مین بہت گئوؤنکا مرن ہوجاے - یا دوا کی بے ترکیبی سے مرن ہوجاے تو دوگنا پرایشچت کرے

۱۳۷ - جو ایک گئو کو بہت آدمیون نے مل کر مار ڈالا ہو - تو ہتیا کا اُدھار اپنے اپنے حصہ کے پرمان کرین ۱۳۸

व्यापन्नानां वहूनां तु रोधने वंधने पि वा। भिषङ्मिथ्योपचारे च द्विगुणं व्रतमा
चरेत् १३७ एका चेद्बहुभिः काचिद्दैवाद्व्यापादिता क्वचित्। पादं पादं तु हत्या
याश्चरेयुस्ते पृथक् पृथक् १३८ यंत्रणे गोश्चिकित्सार्धे गूढगर्भविमोचने य
दि तत्र विपत्तिः स्यान्न स पापेन लिप्यते। १३९। औषधं स्नेहमाहारं ददद्गो
ब्राह्मणेषु च। दीयमाने विपत्तिः स्यात्पुण्यमेव न पातकं ॥२४०॥ २४०॥

گئو کے آرام ہونے کے واسطے اوسکا گربھ نکالتے وقت جو گئو مرجاے تو پاپ نہین لگتا ۱۳۹ اوکھد اور تیل اور بھوجن گئو
اور براہمن کو دیوے - اوس سمے مین جو مرن ہو تو پاپ نہین لگتا ۱۴۰ + ۱۴۰ + ۱۴۰ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بیدھن ارنھات روکنی کے پاپ کے پرایشچت مین پورا برت کرے اور بندھن مین دو حصہ اور جنترن کے پاپ کے پرایشچت مین تین حصہ کرے ۱۴۱
پتھر اور لاٹھی اور ڈنڈا اور ہتھیار مارنے پر - تین دن پرایشچت کرے ۱۴۲ ہاتھی اور گھوڑا اور بھینسا اور اونٹ

प्रायश्चित्तस्य पापं तु रोधेषु व्रतमाचरेत् । द्वौ पादौ बंधने चैव पादोनं यंत्रणे तथा १४१ पाषाणैर्लकुटैर्दंडैस्तथा शस्त्रादिभिर्नरः । निपातने चरेत्सर्वं प्रायश्चित्तं दिनत्रयं १४२ हस्तिनं तुरगं हत्वा महिषोष्ट्रकपींस्तथा । एषां वधे द्विजः कुर्यात्सप्तरात्रमभोजनम् १४३ व्याघ्रं स्वानं खरं सिंहं ऋक्षं सूकरमेव च । एतान्हत्वा द्विजो मोहात्त्रिरात्रेणैव शुद्ध्यति ॥ १४४ ॥

اور بندر - ان کو بدھ کر کے بروج سات دن اپاس کرے ۱۴۳ باگھ اور کتہ اور گدھا اور سنگھ اور
ریچھ اور سور - انکو اگیانتا سے مارنے والا تین دن مین سدھ ہوتا ہے ۱۴۴ ÷ ۱۴۴ ÷ ۱۴۴ ÷ ۱۱۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بن مین رہنے والے سب جات کے جیوون کو ناس کرکے - دن رات گایتری اگن کے سمیپ بیٹھ کر جپے
تو شدھ ہو ۱۴۵ ہنس اور کوا اور بگلا اور مور اور کارنڈ - اور سارس اور بھاس اور چاس انکو مار کر تین دن

सर्वासामेवजातीनांमृगाणांवनचारिणां । अहोरात्रोपितस्तिष्ठेज्जपन्त्यैजा
तवेदसं १४५ हंसंकाकंवलाकांचवर्हिकारंडवावपि । सारसंचाशभासोचह
त्वात्रिदिवसंक्षिपेत् १४६ चक्रवाकंतथाक्रौंचंसारिकाशुकतित्तिरीन्
श्येनगृध्रानुलूकांश्चपारावतमथापिवा १४७ टिट्टिभंजालपादंचको
किलंकुक्कुटंतथा । एषांवधेनरःकुर्यादेकरात्रमभोजनं ॥ १४८ । १४८ ॥

برت کرے ۱۴۶ چکرواک اور کرونچ اور مینا اور طوطا اور تیتر - اور باز اور گدھ اور الو اور کبوتر ۱۴۷ اور ٹیٹری
اور ہرل اور کوکلا اور ککٹ - انکو مار کر ایک رات بھوجن نہ کرے ۱۴۸ + ۱۴۸ + ۱۴۸ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ہنس آدِ جو پیچھے کہ آئے ہین اونکو مار کر - ایک دن رات اگن کے پاس بیٹھ کر گایتری جپنے سے شُدّہ ہوتا ہے ۱۴۹ مینڈھک اور سانپ اور بلّی اور چوہا کو مار کر - تین دن برت کرے اور براہمن کو بھوجن کراوے

पूर्वोक्तानां तु सर्वेषां हंसादीनामशेषतः । अहोरात्रोषितस्तिष्ठेज्जपन्वै जातवेदसं १४९ मंडूकं चैव हत्वा च सर्पमार्जारमूषिकं । त्रिरात्रोपोषितस्तिष्ठेत्कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् १५० अनस्थीन्ब्राह्मणो हत्वा प्राणायामेन शुद्ध्यति । अस्थिमतां वधे विप्रः किंचिद्दद्याद्विचक्षणः १५१ यश्चांडालीं द्विजो गच्छेत्कथंचित्काममोहितः । त्रिभिः कृच्छ्रैस्तु शुद्ध्येत प्राजापत्यानुपूर्वकैः १५२

تو شُدّہ ہو ۱۵۰ بے ہڈی کے جانورونکو مار پرانایام کرنے سے براہمن شُدّہ ہوتا ہے - ہڈی والی جانورونکو مار کر کچھ دن کرنی سی شُدّہ ہوتا ہے چتر ۱۵۱ جو دوج چانڈال استری سی بھوگ کرتا ہی کام موہت - وہ تین پراجاپت جگ اور تین کرچھہ برت کرنی سی شُدّہ ہوتا ہی ۱۵۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کام کے بس ہوکر یا دیو اچھا سی پونشچلی (چھنال ۱۲) کا گمن جو کرتا ہے ۔ اوسکو کرچھہ اور چاندراین برت پبتر کرتا ہے ۱۵۳ نٹ کی استری
اور دھوبن اور بس پھورن اور چمارن ۔ کے ساتھ بھوگ کر کے کرچھہ اور چاندراین برت کرے ۱۵۴ چھتری

पुंश्चलीगमनंकृत्वाकामतोकामतोपिवा। कृच्छ्रचांद्रायणेतस्यपावनेप
रमेस्मृते १५३ शैलूषींरजकींचैववेणुचर्मोपजीविनीम्। एतागत्वाद्विजोमो
हाच्चरेच्चान्द्रायणव्रतम् १५४ क्षत्रियामथवैश्यांवागच्छेद्यः काममोहि
तः। तस्यसांतपनः कृच्छ्रोभवेत्पापापनोदनः १५५ शूद्रांतुब्राह्मणो
गत्वामासंमासार्द्धमेववा। गोमूत्रयावकाहारोमासार्द्धेनविशुद्ध्यति १५६।

اور بیس کی استری کے ساتھ جو گمن کرتا ہے کام کے بس ہوکر ۔ اوسکا اُدھار تپت کرچھہ سے ہوتا ہے ۱۵۵ شودر
کی استری کے ساتھ گمن کرنے سے براہمن پندرہ دن تک ۔ گو موتر مین جو پکا کر بھوجن کرنے سے شدھ ہوتا ہے ۱۵۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ब्राह्मण दूसरी स्त्री से गमन करके और अपनी सम्बन्धी की स्त्री से गमन करके प्राजापत्य व्रत करने से शुद्ध होता है
१५८ क्षत्री क्षत्राणी के साथ गमन करने से प्राजापत्य व्रत करने से शुद्ध होता है - वैश्य गऊ के साथ गमन करके चांद्रायण

विप्रामस्वजनांगत्वाप्राजापत्येनशुद्ध्यति। स्वजनांतुद्विजोगत्वाप्राजाप
त्यंसमाचरेत १५७ क्षत्रियांक्षत्रियोगत्वातदेवव्रतमाचरेत। नरोगोगम
नंकृत्वाकुर्याच्चांद्रायणव्रतं १५८ मातुलानींतथास्वस्रांसुतांवैमातुल
स्यच। एतागत्वास्त्रियोमोहात्सगकेणविशुद्ध्यति १५९ गुरोर्दुहितरंगत्वा
स्वसारंपितुरेवच। तस्यादुहितरंचैवचरेच्चांद्रायणंव्रतम ॥१६०॥१६०॥

व्रत करे १५८ मामों की स्त्री, सास और मामों की लड़की - इनके साथ गमन करके प्राकृ नाम प्रायश्चित्त करे
१५९ गुरु की कन्या और फूफी और बुआ की लड़की इनके साथ गमन करके चांद्रायण व्रत करे ॥१६०॥१६०॥

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پتر ب کی استری اور بھائی کی استری سے گمن کرکے - گرو کی سجیا پر گمن کرنے مین جو برت کہا ہی وہ کری اوسکی سوای اور طرح سی شدھ نہین ہوتا ۱۶۱
چاچا ۱۲
بے ماتر ماتا - اور موسی اور دوسری مان سے پیدا ہوی بہن ۱۶۲ ان تینون سے گمن کرکے تپت کرچھہ برت کرے - کماری کنیا

पितृव्यदारगमने भ्रातुर्भार्यागमे तथा । गुरुतल्पव्रतं कुर्यान्निष्कृतिर्नान्यथा भवेत् १६१ पितृभार्यां समारुह्य मातृवर्जं नराधमः । भगिनीं मातुराप्तां च स्वसारं चान्यमातृजाम् १६२ एतास्तिस्रः स्त्रियो गत्वा तप्तकृच्छ्रं समाचरेत् । कुमारीगमने चैतद्व्रतमेतत्समाचरेत् १६३ पशुवेश्याभिगमने प्राजापत्यो विधीयते । सखिभार्यां समारुह्य श्वश्रूं वा शालिकां तथा १६४

کے ساتھ گمن کرنے مین یہی برت کرے ۱۶۳ پشو اور بیسیا سے گمن کرکے پراجاپت برت کرے -
متر کی استری اور ساس اور سالی ۱۶۴ + ۱۶۴ + ۱۶۴ + ۱۶۴ + ۱۶۴ + ۱۶۴ +

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اور ماتا اور بھگنی - اور لڑکی انھون کے ساتھ گمن کرکے اُدھار نہین ہوتا ہے ۱۶۵ جو استری نیم مین ہو یا برت مین ہو اوسکے ساتھ گمن کرنے والا دوج - تپت کرچھ برت کرے اور دودھاری گئو کا دان کرے ۱۶۶

मातरंयोधिगच्छेच्चस्वसारंपुरुषाधमः । नतस्यनिष्कृतिर्दृष्टात्स्वांचैवत नुजांतथा १६५ नियमस्थांव्रतस्थांवायोभिगच्छेत्स्त्रियंद्विजः । सकुर्यात प्राकृतंकृच्छंधेनुंदद्यात्पयस्विनीं १६६ रजस्वलांतुयोगच्छेद्गर्भिणींपतितांत था । तस्यापविशुद्ध्यर्थमतिकृच्छ्रोविधीयते १६७ वैश्यजांब्राह्मणोगत्वा कृच्छमेकंसमाचरेत् । एवंशुद्धिःसमाख्यातासंवर्तस्यवचोयथा ॥ १६८ ॥

رجسولا استری اور گربھوتی استری اور پتت استری سے گمن کرکے - اوس پاپ کو دور کرنے کے واسطے اتی کرچھ برت کرے ۱۶۷ بیش کی استری سے گمن کرکے براہمن ایک کرچھ برت کرے - اس پکار کی شدھ کہی گئی جیسا کہ سمرت منو کا بچن ہے ۱۶۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کسی پرکار سے جو چھتری یا بیس براہمنی سے گمن کرے - تو گو موتر مین جو پکا کر مہینہ بھر تک بھوجن کری تب شدھ ہووے

۱۶۹ سودر جو کام کے بس ہو کر براہمنی سے گمن کرے - تو گو موتر مین جو پکا کر مہینہ بھر تک بھوجن کری تب شدھ ہو ۱۷۰

कथंचिद्ब्राह्मणींगत्वाक्षत्रियोवैश्यएवच। गोमूत्रयावकाहारोनासेनैकेनमु
द्यति १६९ शूद्रस्तुब्राह्मणींगच्छेत्कदाचित्काममोहितः। गोमूत्रयावकाहारो
मासेनैकेनशुद्ध्यति १७० ब्राह्मणींशूद्रसंपर्कंकदाचित्समुपागते। कृच्छ्र
चांद्रायणंतस्याःपावनंपरमंस्मृतम् १७१ चांडालंपुल्कसंचैवश्वपाकंप
तितंतथा। एताःश्रेष्ठाःस्त्रियोगत्वाकुर्युश्चांद्रायणंत्रयं ॥१७२॥१७२

براہمن کی استری سودر سے ملاپ کر کے - کرچھہ چاندراین برت کرنے سے شدھ ہوتی ہے ۱۷۱

چانڈال اور پلکس اور ڈوم اور پتت کے ساتھ ملاپ کرنے سی تین چاندراین برت کرنے سے استری شدھ ہوتی ہی ۱۷۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اسکے اوپر انت دُشٹ کی نِشکرت (اُدھار ۱۲) کو سنو - کہ جو سنیاسی ہو کر پُتر کے واسطے کوئی دُرمت استری گمن کرے ۱۷۳

تو سمان کرِچھہ چاندراین برت کرے اور چھہ مہینہ اُپرانت - بکھہ یا اگن یا سیام سبل انگی کار کرے ۱۷۴

अतः परं प्रदुष्टानां निष्कृतिं श्रोतुमर्हथ । संन्यस्य दुर्मतिः कश्चिदपत्यार्थं स्त्रियं व्रजेत् १७३ कुर्यात्कृच्छ्रं समानं ततषण्मासांस्तदनंतरं । विषाग्निश्यामशबलास्तेषामेवं विनिर्दिशेत् १७४ स्त्रीणां तथा चरणे ह्यधिमासंगमे तथा । पतनेष्वप्ययं दृष्टः प्रायश्चित्तविधिः शुभः १७५ नृणां विप्रतिपत्तौ च पावनः प्रेत्य चेह च । गोविप्रप्रहते चैव तथा चैवात्मघातिनि ॥ १७६ ॥ १७६ ॥

اور وہ استری جو ایسا کام کرے یا اَدھ ماس مین گمن کرے - یا پتن کرے تو یہی پرایشچت کی سبھ بدھ ہے ۱۷۵

ایسے منکھیون کیواسطے پبیتر کرنے والی اس لوک مین اور پرلوک مین یہی بدھ ہے - گئو اور براہمن گھاتی اور آتم گھاتی کی مرنے مین ۱۷۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

سجن اپنا کلیان چاہنے والا آنسو نہ گراوے - اور جو ان مین سے کسی مُردہ کو لیجاتا ہے یا جلاتا ہے ۱۷۷ تو وہ
اُودک دان کرکے چاندراین برت کرے - اوس مُردہ کو کیول اسپرش کرکے آنسو جو نہ پتت ہون ۱۷۸ تو باپ
تلانجلی ۱۲

नैवाभ्युपपत्तनंकार्यंसद्भिःस्त्रैयोमिकांक्षिभिः । एषामन्यतमंप्रेतंयोवहेत्तदहे
तवा १७७ कृत्वाचोदकदानंतुचरेच्चांद्रायणव्रतं । तच्छवंकेवलंस्पृष्ट्वा
स्नानेपातितंयदि १७८ पूर्वकेष्वप्यकारीचेदेकाहंक्षपणंतथा । महा
पातकिनांचैवतथाचैवात्मघातिनां १७९ उदकंपिंडदानंचश्राद्धंचै
वहियत्कृतं । नोपतिष्ठतिनत्सर्वंराक्षसैर्विप्रलुप्यते ॥ १८० ॥ १८१ ॥

واُدون کے کام کا ادھکاری اوس دن نہین رہتا ہے - مہا پاتکی اور اسیطرح آتم گھاتی کا ۱۷۹
اُودک دان اور پنڈدان اور سرادھ جو کرے - تو اوسکو نہین ملتا ہے سب راچھس لوگ لیجاتے ہین ۱۸۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

چنڈال کے ہاتھ سے جو دوج مارے گئی ہین اور دانت والی جیو سے اور شانپ سے اور براہمن کے شاپ سے جو مارے گئی ہین اونکی سرادھ نکری ۱۸۱
جو موتر اور بشٹا کھا جانے سے اسدھ ہو۔ اور کتہ آدِ کو چھو لیا ہو تو اسنان کرکی ایکہزار گایتری جپے ۱۸۲

चांडालैस्तु हता ये तु द्विजा दंष्ट्रिसरीसृपैः । श्राद्धं तेषां न कर्तव्यं ब्रह्मदंड ह
ताश्च ये १८१ कृत्वा मूत्रपुरीषे तु भुक्तोच्छिष्टस्तथा द्विजः । श्वादिस्पृष्टो ज
पेद्देव्याः सहस्रं स्नानपूर्वकं १८२ चांडालं पतितं स्पृष्ट्वा शवमंत्यजमेव च उ
दक्यां सूतिकां नारीं सवासा स्नानमाचरेत् १८३ स्पृष्टेन संस्पृशेद्यस्तु स्ना
नं तस्य विधीयते । ऊर्ध्वमाचमनं प्रोक्तं द्रव्याणां प्रोक्षणं तथा ॥ १८४ ॥

چانڈال اور پتت کو چھو کر اور مردہ اور ملیکچھ۔ اور کہاری اور پرسوتی استری کو چھو کر بستر سہت اسنان کرے ۱۸۳
جسنے پتت کو چھوا ہو اوسکو چھو کر اسنان کرنا چاہیئے۔ اور آچمن کرکے سب چیزون پر جل چھڑک دے ۱۸۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

चانڈال آدِ کو چھُوکر جو اُتم دِوج اشُدّھ ہو۔ وہ گوموتر مین جو پکاکر تین دن بھوجن کرے تو شُدّھ ہو ۱۸۵ جو اِسترِی رجسُولا ہوا وسکو کُتّہ اسپرش کرے اور دوسری رجسُولا اسپرش کرے۔ تو جے دِن رجُو دھرم باقی ہوتے دِن برت کری

चंडालाद्यैस्तुसंस्पृष्ट उच्छिष्टश्चेद्द्विजोत्तमः। गोमूत्रयावकाहारस्त्रिरात्रेण
विशुद्धति १८५ शुनापुष्पवतीस्पृष्टपुष्पवत्यान्ययातथा। शेषाण्य
ह्न्युपवसेत्स्नात्वाशुद्ध्येद्घृताशना १८६ चांडालभांडसंस्पृष्टंपिवेत्कूपग
तंजलं। गोमूत्रयावकाहारस्त्रिरात्रेणविशुद्धति १८७ अंत्यजैःस्वीकृतेती
र्थेनदीगोषुनदीषुच। शुद्धतेपंचगव्येनपीत्वातोयमकामतः ॥ १८८ ॥

پھر اسنان کرکے گھی پینے سے شُدّھ ہوتی ہے ۱۸۶ چانڈال کا برتن جس کنوئین مین گر پڑا ہو اوس کنوئین کا پانی پینے والا تین دن تک گوموتر مین جو پکاکر کھانے سے شُدّھ ہوتا ہے ۱۸۷ جو تیرتھ چانڈالون نے انگی کار کر رکھا ہے اور تالاب اور ندی اون تیرتھون کا جل پینے والا پنچ گویہ کھانے سے شُدّھ ہوتا ہے ۱۸۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

جس کنوان مین مدرا کا گھڑا ڈوبا ہو اوسکا جل اور ناک کا جل - پی جانی سے دن رات اُپاس کرکے پنچ گبیہ سی سُدّھ ہوتا ہے

۱۸۹ جس کنوئین مین موتر اور بشٹا پڑا ہو اوسکا جل پینے والا - تین رات مین سُدّھ ہوتا ہی اور گھڑی مین موتر اور بشٹا پڑا ہو

सुराघटप्रपातोयंपीत्वानासाजलंतथा । अहोरात्रोषितोभूत्वापंचगव्यंपि
वेद्द्विजः १८९ कूपेविरामूत्रसंस्पृष्टाप्राश्यचापोद्विजातयः । त्रिरात्रेणैव
शुद्ध्यंतिकुंभेसांतपनःस्मृतः १९० वापीकूपतडागानामुपहतानांविशोध
नं । अपांघटशतोद्धारःपंचगव्यंचनिक्षिपेत् १९१ स्त्रीक्षीरमाविकंपी
त्वासंधिन्याश्चैवगोःपयः । तस्यशुद्धिस्त्रिरात्रेणद्विजानांचैवभक्षणे १९२

تو اوسکا جل پینے والا تپت کرچھہ برت کرنی سی سُدّھ ہوتا ہی ۱۹۰ باولی یا کنوان یا تالاب جو بھرشٹ ہو گیا ہو تو اوسمین سی سو گھڑی پانی نکال
ڈالی اور پنچ گبیہ چھوڑی ۱۹۱ جو دوج استری کا دودھ اور بھیڑی کا دودھ اور سندھنی گئو ارتھات نئی بیائی ہوئی جسکی گھی سی سورج کو دیپ دان نہین دیا گیا دس دن تک

اوسکا دودھ پینے والا تین رات مین سُدّھ ہوتا ہے ۱۹۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

بشٹا اور موتر کھا جانے سے پراجاپت برت کرے - کتّہ اور کوّا اور بیل کا جوٹھا کھانے سے تین دن مین شدھ ہوتا ہے
۱۹۳ بلی اور چوہا کا جوٹھا کھانے سے دوج پنچ گبیہ کھاے - سوّر کا جوٹھا کھانے سے تین رات برت کرنے سے شدھ ہوتا ہے ۱۹۴

विरामूत्रभक्षणे चैव प्राजापत्यं समाचरेत् । श्वकाकोच्छिष्टमोच्छिष्टभ
क्षणे तु त्र्यहं द्विजः १९३ विडालमूषिकोच्छिष्टे पंचगव्यं पिबेद्द्विजः । शूद्रो
च्छिष्टं तथा भुक्त्वा त्रिरात्रेणैव शुद्ध्यति १९४ पलांडुं लशुनं जग्ध्वा तथैव ग्राम
कुक्कुटं । छत्राकं विड्वराहं च चरेत्सांतपनं द्विजः १९५ श्वविडालखरो
ष्ट्राणां कपिंगोमायुकाकयोः । प्राश्य मूत्रं पुरीषं वा चरेच्चांद्रायणं व्रतं १९६ ॥

پیاز اور لہسن اور گانون کا مرغا اور دھرتی کا پھول اور سور کا ماس کھانے سے تپت کرچھ برت کرے تو شدھ ہو ۱۹۵ کتّہ
اور بلی اور گدھا اور اونٹ اور بندر اور سیار اور کوّا انھون کا موتر اور بشٹا کھا جانے سے چاندراین برت کرے ۱۹۶

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

باسی اَنّ اور جس اَنّ مین بال یا کیڑے پڑ گئے ہون - یا جس اَنّ کو نیچ لوگون نے دیکھا ہو ایسے اَنّ کو کھانی سے نیچ گیّہ
بھوجن کری ۱۹۷ چانڈال کے برتن مین اور کہاری کے برتن مین بھوجن کرکے - گوموتر مین جو پکا کر پندرہ دن تک کھائے

अन्नंपर्युषितंभुक्त्वाकेशकीटैरुपद्रुतं । पतितैःप्रेक्षितंवापिपंचगव्यंद्विजः
पिवेत् १९७ अंत्यजेभाजनेभुक्त्वाह्युदक्याभाजनेतथा । गोमूत्रयावका
हारोमासार्द्धेनविशुद्ध्यति १९८ गोमांसंमानुषंचैवशुनोहस्तात्समाहृतं
। अभक्ष्यंतद्भवेत्सर्वंभुक्त्वाचांद्रायणंचरेत् १९९ चंडालेसंकरेविप्रश्वपा
केपुल्कसेपिवा । गोमूत्रयावकाहारोमासार्द्धेनविशुद्ध्यति ॥ २०० ॥

تو شُدّھ ہو ۱۹۸ گئو کا مانس اور آدمی کا مانس اور کُتّہ کا جوٹھا مانس کھانی کے جوگ نہین ہی اوسکا کھانیوالا چاندراین برت کرنے
سی شُدّھ ہوتا ہی ۱۹۹ چانڈال کے ساتھ بھوجن کرنے سے براہمن - پندرہ دن تک گوموتر مین جو اُبال کر کھای تو شُدّھ ہو ۲۰۰

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

پتت کے ساتھ سنگم ہونے سے ایک مہینہ اور پندرہ دن - گو موتر مین جو پکا کر کھانے سے شدھ ہوتا ہے ۲۰۱ پتت
سے دربّ براہمن لے لے یا پتت کی بست بھوجن کر لے تو اوس دربّ کو تیاگ کر کے اَت کرچھہ برت دوج کرے ۲۰۲

पतितेनतुसंपर्केमासंमासार्द्धमेववा । गोमूत्रयावकाहारोमासार्द्धेनवि-
शुद्ध्यति २०१ पतिताद्रव्यमादत्तेभुंक्तेवाब्राह्मणोयदि । कृत्वातस्यस
मुत्सर्गमतिकृच्छ्रंचरेद्द्विजः २०२ यत्रयत्रचसंकीर्णमात्मानंमन्यतेद्वि
जः । तत्रतत्रतिलैर्होमोगायत्र्याप्रत्यहंद्विजः २०३ एषएवमयाप्रोक्तः
प्रायश्चित्तविधिःशुभः । अनादिष्टेषुपापेषुप्रायश्चित्तंनचोच्यते ॥ २०४ ॥

جہان جہان دوج اپنا سنکیت (شک ۱۲) جانے - تہان تہان گایتری کا منتر پڑھ پڑھ کر تلون سے ہوم کرے ۲۰۳ یہ پرایشچت
کی بدھ ہمنے کہا - اور جو جو پاپ نہین دیکھے گئے ہین اونکا پرایشچت نہین اچت ہے ۲۰۴ ۲۰۴

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

दान اور جپ اور ہوم اور پرانا یام اور برت بید پڑھنے سے دوج پاپون سے چھوٹتا ہے اسمین سندیہ نہین ہے

۲۰۵ سونا دان اور گئودان اور بھوم دان - یہ تت کال پاپون کا ناس کرتے ہین چاہے وہ پاپ دوسرے

दानैर्होमैर्जपैर्नित्यंप्राणायामैर्द्विजोत्तमः । पातकेभ्यःप्रमुच्येतवेदाभ्या
सान्नसंशयः २०५ सुवर्णदानंगोदानंभूमिदानंतथैवच । नाशयत्यायु
षापापान्यजन्मकृतान्यपि २०६ तिलंधेनुंचयोदद्यात्संयताद्विजा
तये । ब्रह्महत्यादिभिःपापैर्मुच्यतेनात्रसंशयः २०७ माघमासेतुसंप्राप्ते
पौर्णमास्यामुपोषितः । ब्राह्मणेभ्यस्तिलान्दत्वासर्वपापैःप्रमुच्यते २०८

جنم کے بھی ہون ۲۰۶ جو کوئی تلون کی گئو بنا کر بدیا دان براہمن کو دیتا ہے - وہ برہم ہتیا آدی پاپون سے چھوٹتا ہے اسمین سندیہ
نہین ہے ۲۰۷ جو ماگھ مہینہ مین پورنماسی کا برت کرکے - براہمنو نکو تل دان دیتا ہے وہ سب پاپون سے چھوٹ جاتا ہے ۲۰۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کاتک کی پورنماسی کو برت کرکے ۔ سونا اور بستر اور ان دان کرنے سے دشکرت سے چھوٹتا ہے ۲۰۹ این مین اور
بکھو مین اور بتی پات مین اور دن اکچھے اور چندر گرہن اور سورج گرہن مین جو کچھ دیا جاتا ہے وہ کبھی چھے نہین ہوتا ۲۱۰
قسم سنکرانت ۱۲ شام کیوقت ۱۲

उपनासीनरोभूत्वापौर्णमास्यांतुकार्तिके । हिरण्यवस्त्रमन्नंचदत्वात
रतिदुष्कृतम् २०९ अयनेविषुवेचैवव्यतीपातेदिनक्षये । चंद्रसूर्यग्र
हेचैवदत्तंभवतिचाक्षयं २१० अमावस्यांद्वादस्यांचसंक्रांतौचविशेषतः ।
एतःप्रशस्तास्तिथयोभानुवारस्तथैवच २११ तत्रस्नानंजपोहोमोब्रा
ह्मणानांचभोजनं । उपवासस्तथादानमेकैकंपावयेन्नरः ॥ २१२ ॥

اماوس اور دوادسی ۱۲ اور سنکرانت یہ تتھین بہت سبھ ہوتی ہین اور اتوار بھی ۲۱۱ انھون مین اسنان کرنا اور ہوم کرنا اور جپ کرنا اور براہمن
بھوجن کرانا اور برت کرنا اور دان کرنا ہر ایک پبتر کرسکتا ہے ۲۱۲ + ۲۱۲ + ۲۱۲ + ۲۱۲ + ۲۱۲

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

स्नानः शुचिर्धौतवासाः शुद्धात्मा विजितेंद्रियः। सात्विकं भावमास्थाय
दानं दद्यादिच्छया णः २१३ समव्याहृतिभिः कार्यो द्विजैर्होमोजिता त्मभिः।
उपपातकशुध्यर्थं सहस्रपरिसंख्यया २१४ महापातकसंयुक्तो लक्षहोमं स
दाचरेत्। मुच्यते सर्वपापेभ्यो गायत्र्याचैव पावितः २१५ अभ्यसेच्चतया पुण्यां
गायत्रीं वेदमातरं। गत्वारण्येनदीतीरे सर्वपाप विशुद्धये ॥ २१६ ॥ २१६ ॥

स्नान करके पवित्र होकर धोया हुआ कपड़ा पहन कर इन्द्रियों को जीत कर सत्वगुण में होकर शुद्ध मन दान करे २१३
सात तो व्याहृतियों से एकहजार उपपातकों के शुद्ध होने के वास्ते होम करे २१४ महापातक की शुद्धी के वास्ते
दूज एक लाख गायत्री से होम करे तो सब पापों से छूट जाता है २१५ सब पापों से
छूटने के वास्ते नदी किनारे अरण्य में जाकर गायत्री का जप करे २१६ + २१६ + २१६ + २१६

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

स्नान करके आचमन करे फिर प्राणायाम करे - तीन बार प्राणायाम करके गायत्री जपने से द्विज शुद्ध होता है २१७ सूखा कपड़ा पहन कर आसन में बैठ कर पवित्र हाथ में पवित्री पहन कर गायत्री का जप करे २१८ पांच दिन गायत्री जप

स्नात्वाऽऽचम्यविधिवत्ततः प्राणान्समापयेत् । प्राणायामैस्त्रिभिःपूतो गायत्रींतुजपेद्द्विजः २१७ अक्लिन्नवासाःस्थलगः शुचौदेशेसमाहितः । पवित्रपाणिराचांतोगायत्र्याजपमाचरेत् २१८ ऐहिकामुष्मिकंपापंसर्वं निरवशेषतः । पंचरात्रेणगायत्रींजपमानोव्यपोहति २१९ गायत्र्यासुपरं नास्तिशोधनंपापकर्मणां । महाव्याहृतिसंयुक्तांप्रणवेनचसंजपेत् २२० ॥

करने से दोनों जन्म के पाप छूट जाते हैं २१९ पापों को शुद्ध करने के वास्ते गायत्री से अधिक कोई जतन नहीं है - महाव्याहृति सहित और ओंकार सहित गायत्री का जप करे २२०

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ब्रह्मचारी निराहारः सर्वभूतहितेरतः। गायत्रालक्षजाप्येनसर्वपापैःप्र
मुच्यते २२१ शयाज्ययाजनंकृत्वाभुक्त्वान्नंविगर्हितम्। गायत्र्या
लक्षंतुजपंकृत्वाविमुच्यति २२२ अहन्यहनिवोधीतेगायत्रींयोवैद्विजोत्त
मः। मासेनमुच्यतेपापादुग्धाःकंचुकाद्यथा २२३ गायत्रींयस्तुविप्रोवै
जपेन्नियतःसदा। सयातिपरमंस्थानंवायुभूतःसमूर्तिमान् २२४॥

सो दोष आठ हजार गायत्री जपने से छूट जाता है २२२ जो उत्तम दूध मीठा गायत्री जपा करता है वह एक महीने में सब पापों से छूट जाता है जैसे सांप केंचुल से छूटता है २२३ जो दूध नीम करके गायत्री जपता है वह पवन रूप होकर परम स्थान को पहुंचता है २२४

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

ब्रह्मचारी निराहार होकर सब जीवों का हित करने वाला एक लाख गायत्री जपने से सब पापों से छूट जाता है २२१ जो जगत कराने जोग नहीं हैं उनको जगत कराने से और निंदित अन्न भोजन करने से जो दोष होता है

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

اونگ کار سنجکت سات بیاہر تیون سہت نت نت من مین گایتری تین بار جپے ۲۲۵ پرانون کو کھینچ کر پرانایام
کی بدھ کہی گئی۔ اور تین پرانایام ساودھان ہو کر نت کرے ۲۲۶ پرانایام کرنے سے کایک باچک مانسک

प्रणवेन च संयुक्ता व्याहृतीः सप्त नित्यशः । गायत्रीं शिरसा सार्द्धं मनसा त्रिः प
ठेद्द्विजः २२५ निगृह्य चात्मनः प्राणाः प्राणायामो विधीयते । प्राणायामत्र
यं कुर्यान्नित्यमेव समाहितः २२६ मानसं वाचिकं पापं कायेनैव च यत्कृतं ।
तत्सर्वं नाशमायाति प्राणायामप्रभावतः २२७ ऋग्वेदमभ्यसेद्यस्तु यजुः
शाखामथापि वा । सामानि सरहस्यानि सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ २२८ ॥ २२८ ॥

پاتک چھوٹتے ہین ۲۲۷ رگ بید کے ابھیاس اور ججر بید کی ساکھا اور سام بید سہت رہسیہ کے پاٹھ
سے سب پاپ چھوٹ جاتے ہین ۲۲۸ + ۲۲۸ + ۲۲۸ + ۲۲۸ + ۲۲۸ + ۲۲۸

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

کوتس مُن کی ساکھا اور پُرکھ سُوکت اور مدھ ساکھا کے پاٹھ کرنے سے پترون سمیت پاپ سے چھوٹ
جاتا ہے ۲۲۹ براہمن رچا کا منڈل جو رُدر سُوکت مین کہا گیا ہے۔ اور بامدیوجی کی برہت رچا اور سام بید

पावमानी तथा कौत्सी पूरुषं सूक्तमेव च। जप्त्वा पापैः प्रमुच्यते तत्सपित्र्यं
माधुछंदसं २२९ मंडलं ब्राह्मणं रुद्रशूक्तोक्ताश्च बृहद्यथा। वामदेव्यं बृह-
त्साम सर्वपापैः प्रमुच्यते २३० धर्मशास्त्रमिदं पुण्यं संवर्तेन तु भाषित
म्। अधीत्य ब्राह्मणो गच्छद्ब्रह्मणः सद्म शाश्वतं २३१ चांद्रायणं तु स
र्वेषां पापानां पावनं परम्। कृत्वा शुद्धिमवाप्नोति परमं स्थानमेव च २३२
इति संवर्तप्रणीतधर्मशास्त्रं समाप्तं शुभं॥ लिख्यतं, स्वामी दयालुना

کے پڑھنے سے سب پاپون سے چھوٹ جاتا ہے ۲۳۰ سنبرت مُن کا بنایا ہوا یہ پبتر دھرم شاستر پاٹھ کرنی سی سدا برہم پد
کا دینی والا ہی ۲۳۱ چاندراین برت سب پاپونکو پبتر کرتا ہی اور جسکی کرنی سی شُدھ پراپت ہوتی ہی اور پرم پد ملتا ہی ۲۳۲ سنبرت اسمرت سماپت ہوئی

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Entered in Database
Signature with Date

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

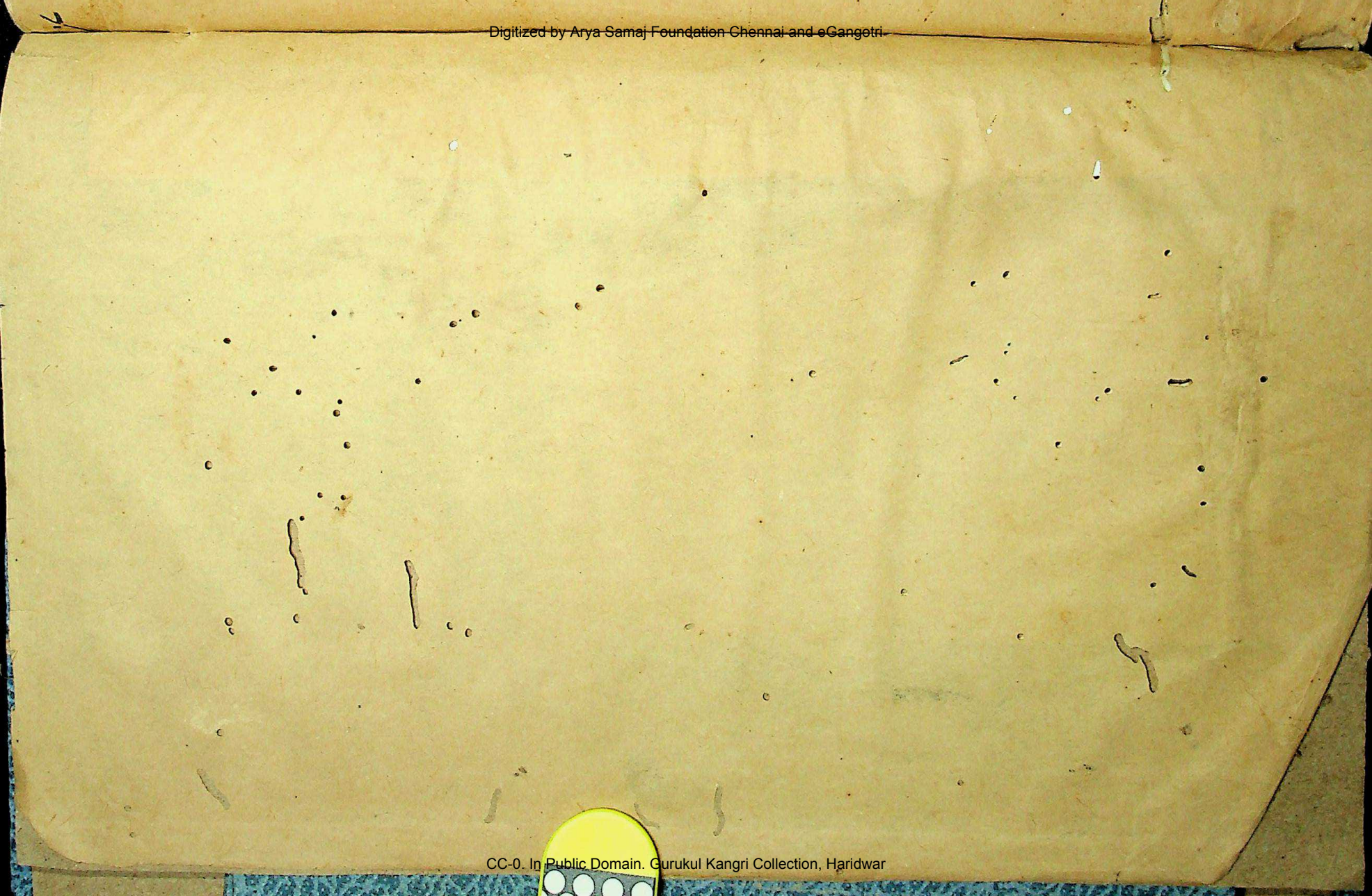

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

२२५
५६

गुरुकुल कागड़ी विश्वविद्यालय,
हरिद्वार

पुस्तक लौटाने की तिथि अन्त में अङ्कित है। इस तिथि को पुस्तक न लौटाने पर दस नये पैसे प्रति पुस्तक अतिरिक्त दिनों का अर्थदण्ड लगेगा।

30 OCT 1986

G. 9/82/22

१००००.६.५६।

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

996ठ०.
150392 612/1
1024०.
शुक्ला और प्रसाद वाराणसी, 2001.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar